

BENAMING, GESCHIEDENIS EN KENMERKEN VAN EEN AANTAL HOUTACHTIGE PLANTEN

(Nomenclature, history and characteristics of some woody plants)

II

(With summaries in English)

DOOR

B. K. BOOM

Dit artikel is een vervolg op het opstel gepubliceerd in het vorige Jaarboek (deel 20, p. 37-120); voor de toelichting verwijs ik dan ook daarnaar.

Het is mijn bedoeling soorten, variëteiten en cultuurvariëteiten, die nog niet eerder werden beschreven, of waarvan de beschrijvingen onvoldoende zijn en merendeels slechts als catalogusnamen kunnen worden beschouwd, en verder die, welke niet in REHDER's bibliographie (1949) zijn vermeld en toch voor onze boomkwekerij van betekenis zijn, nader te beschrijven en hiervan de bekende bronnen te vermelden.

Daarbij ben ik uitsluitend uitgegaan van het vóórkomen van deze planten in Nederland, onafhankelijk dus van de omstandigheid, dat keuringscommissies deze als minder geschikt voor de cultuur hebben aangemerkt.

Ook deze zgn. minder belangrijke variëteiten moeten in de literatuur gevonden kunnen worden; dit toch is de enige basis om te kunnen vaststellen of we met deze vormen te maken hebben of niet. Bovendien kunnen cultuurvariëteiten in sommige streken en op bepaalde grondsoorten wel worden afgekeurd, terwijl deze onder andere omstandigheden heel goed kunnen voldoen.

De namen zijn vastgesteld volgens de nieuwe Code¹⁾; ofschoon de uitgave van 1958 wel geheel anders geredigeerd is dan die van 1953, verschilt de wezenlijke inhoud weinig en dus leze men vooral hetgeen hierover in het vorige Jaarboek is geschreven (p. 39-43).

Wat de literatuuropgaven betreft nog het volgende:

De correcte naam is gezet in vette letter en wordt (indien mogelijk) gevolgd door de naam van de winner van de cultuurvariëteit tussen haakjes. Daaronder staat een opgave van de literatuur; hier en daar zijn afkortingen gebruikt, waarvan achterin een verklaring te vinden is. De synoniemen zijn chronologisch gerangschikt en de namen zijn daarbij overgenomen in dezelfde spelling als de auteur gebruikte, met dit verschil dat (althans bij de soorten en variëteiten) de hoofdletters in kleine letters zijn veranderd. Of een auteur een bepaalde naam als subspecies, als variëteit, als forma of in een andere status publiceerde, doet hier weinig ter zake: allen bedoelden hetzelfde, nl. de cultuurvariëteit; ik heb daarom volstaan met deze status

¹⁾ International Code of the nomenclature and registration for cultivated plants. Utrecht, 1958.

achter de literatuuropgave te vermelden; voor de afkortingen raadplege men de lijst achteraan dit artikel.

Prijscouranten zijn vrijwel steeds aangegeven als „Cat.”, ongeacht of oorspronkelijk Catalogus, Preisverzeichnis of iets dergelijks op de kaft staat.

Evenals in mijn artikel in het vorige Jaarboek heb ik, indien mogelijk, typen aangewezen; daarbij heb ik het herbariummateriaal, afkomstig van de originele plant, beschouwd als het *type* (*holotype*); materiaal, verzameld van planten, waarvan zeker was, dat zij langs vegetatieve weg vermeerderd waren van de oorspronkelijke plant, heb ik aangeduid als het *merotype* en in gevallen, waarin dit niet geheel zeker was, heb ik de gebruikelijke term *neotype* gebezigd.

In afwijking van het artikel in het vorige jaarboek staan de soorten nu in alfabetische volgorde.

Ten slotte rest mij mijn dank te betuigen aan de vele personen, die aan dit artikel hebben medegewerkt; hun namen zijn in de tekst vermeld; meer algemene medewerking gaven J. BAER te Wageningen (tekeningen), J. BERGMANS te Oisterwijk (benaming), B. F. BRUINSMA te Wageningen (literatuur etc.), S. G. A. DOORENBOS te Den Haag (allerlei), H. J. GROOTENDORST te Boskoop (Boskoopse gewassen), O. JANSSEN-HYATT te Wageningen (summaries), Ir. E. C. JANSEN te Wageningen (laanbomen), JAC. LOMBARTS te Zundert (allerlei), B. RUYS te Dedemsvaart (allerlei).

Summary

This article gives a summary of the nomenclature, the characteristics and history of novelties of woody plants and those other plants which are in cultivation in Holland and being not mentioned in the Bibliography of A. Rehder. The series is a sequel to the article in the preceding Yearbook of the Dutch Dendrological Society (vol. 20, p. 37-120).

The International Code of nomenclature for cultivated plants (last altered in 1958, see footnote p. 85) has been applied which has caused some important alterations to the common use of naming cultivated plants (see summary vol 20. p. 47).

If possible types are indicated: as nurserymen as a rule never indicate types when describing new cultivars in their catalogues, I have designated the herbariummaterial collected from the original plant as the type (holotype); if the material has been taken from plants multiplied vegetatively from the original plant I have used the term merotype; if I was not sure that the material was derived from the original plant I have considered it as the neotype.

Acer campestre L. cv. **'Elsrijk'** (BROERSE)

A. campestre 'Elsrijk' BROERSE in de Boomkw., 8, 46 (1953) + foto;
Ned. Staatscourant, 28 oktober 1957, no. 209; BOOM, Ned. Dendr.,
ed. 4, 327 (1959), cv.

Op zoek naar vormen van de Spaanse aak, geschikt voor straatboom,

vond de Heer C. P. BROERSE, hoofd der gemeentelijke plantsoenen te Amstelveen, twee exemplaren, die aan zijn eisen min of meer voldeden. De eerste trof hij aan in de wijk „Elsrijk” te Amstelveen; de firma Gebr. VAN 'T WESTEINDE te 's-Heer-Arendskerke nam deze in cultuur en verkreeg daarvoor inschrijving in het Centraal Rassenregister onder no. 369¹⁾ (de volksmond zegt „werd gepatenteerd”). De oorspronkelijke boom werd in 1937 geplant en is nu ± 8 m hoog; of de nieuwe aanwinst een verbetering zal zijn voor het sortiment en werkelijk ook geschikt als straatboom, is nu nog niet te beoordelen; belangrijk is, dat er naar geschikte klonen van deze soort wordt gezocht en dat de eerste resultaten reeds aan de markt komen.

Stam recht, met een breed eivormige kroon; de hoek van de zijtakken met de stam bedraagt 60–80°; éénjarige twijgen roodbruin en kaal; bladen tot 6 cm doorsnede, 3–5-lobbig, middenlob en buitenste zijlobben meestal onduidelijk ingesneden, de laatste iets naar voren gericht; bovenzijde der bladen kaal, onderkant op de vlakke kaal, langs de hoofdnerf iets, in de oksels dichter behaard; bladsteel $\frac{1}{2}$ –1 maal zo lang als de -schijf (zelden langer), kaal (fig. 1d, e); bloeiwijze dicht, kaal, alleen de schutblaadjes en de top der bloemsteeltjes zijn iets behaard; bloeiwijzesteel 10–12 mm lang; bloemsteeltjes in volle bloei 3–6 mm lang; kroonbladen gewimperd; vruchtwijze kaal, 10–15 mm lang; vruchtsteeltjes 10–15 mm lang; vruchten kaal; vleugels kaal, \pm overal even breed.

Volgens een opgave van de Heer BROERSE zijn 3-jarige enten gemiddeld 2,59 m lang en 6,7 cm in stamomtrek.

Het nieuwe ras wijkt af van het volgende ('*Zorgvlied*') door de bredere kroon, de kale organen, de iets kleinere bladen, de ingesneden lobben, de dichtere bloeiwijze en de kortere bloemsteeltjes.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 31715/32964, Amstelveen, plantsoen Elsrijk, 16.5.1956 en 25.9.1956.

***Acer campestre* L. cv. 'Zorgvlied' (BROERSE)**

Acer campestre 'Zorgvlied' BROERSE in De Boomk., 8, 46 (1953) + foto;

Ned. Staatscourant, 28 oktober 1957, no. 209; BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 327 (1959), cv.

Deze boom werd door de Heer C. P. BROERSE (zie boven) gevonden op de begraafplaats „Zorgvlied” te Amsterdam en de firma VAN 'T WESTEINDE verkreeg inschrijving in het Centraal Rassenregister onder no. 370.¹⁾ De oorspronkelijke boom is in 1921 geplant en nu ± 10 m hoog.

Stam recht, met smal eivormige kroon; de hoek van de zijtakken met de stam is 45–60°; éénjarige twijgen olijfbrown, kort en dicht behaard; bladen tot 6 cm doorsnede, 3–5-lobbig, middenlob iets ingesneden, bovenste zijlobben meestal gaafrandig en uitstaand; bovenzijde der bladen kaal, behalve de hoofdnerf, die kort behaard is; onderkant op de vlakke ijl en kort behaard, op de hoofdnerf en in de nerfoksels dicht behaard; bladsteel $\frac{3}{4}$ –1 $\frac{1}{2}$

¹⁾ De inschrijving werd in 1959 op verzoek van de rechthebbende ingetrokken.

maal zo lang als de schijf, kort en dicht behaard; bloeiwijze ijl en behaard; bloeiwijzesteel 20–25 mm lang; bloemsteeltjes in volle bloei 7–10 mm lang; kroonbladendichtgewimperd; vruchtwijze behaard, steel 20–35 mm; (fig. 1c) vruchtsteeltjes 20–25 mm lang; vruchten behaard; vleugels kaal, in het midden breder en met bol-gebogen buikrand.

Volgens opgave van de Heer BROERSE zijn 3-jarige enten gemiddeld 2,06 m lang en 14,9 cm in stamomtrek.

Het nieuwe ras wijkt van het vorige af door de smallere kroon, de beharing der organen, de iets grotere bladen, de gaafrandige bovenste zijlobben, de ijelere bloeiwijze en de langere bloemsteeltjes.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 31718/32965, Amsterdam, begraafplaats Zorgvlied, resp. 16.5.1956 en 25.9.1956.

Described are 2 new varieties of Acer campestre which are selected in the Netherlands and especially fit for the use in lanes and streets.

A. campestre cv. 'Elsrijk' grows into a tree with a straight trunk; leaves 6 cm diam., lobes 3–5, \pm coarsely serrate, with the upper lateral lobes directing a little forward, glabrous and pilose on the veins beneath; petiole $\frac{1}{2}$ –1 as long as blade; inflorescence dense, glabrous; peduncle 10–12 mm long; pedicels in full flower 3–6 mm long; wings of the fruit straight. Named after the park at Amstelveen in which the cultivar was found.

A. campestre cv. 'Zorgvlied' differs from cv. 'Elsrijk' by the narrower crown, the somewhat larger leaves which are pilose beneath, the entire lobes, the less dense and pilose inflorescence and the longer pedicels.

Acer pseudoplatanus L. cv. 'Negenia'

A. pseudoplatanus 'Negenia' ex Rassenlijst voor Loofhoutgewassen, 9 (1958); BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 329 (1959), cv.

Zoals bekend streeft men er tegenwoordig naar van de algemeen gebruikte laanbomen exemplaren te selecteren, waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht, dat zij op de duur een behoorlijke houtproductie geven. Het is natuurlijk wel de vraag of men aan betrekkelijk jonge exemplaren kan zien, of de houtproductie op latere leeftijd bevredigend zal zijn, het is, althans voorlopig, moeilijk anders te doen. In ieder geval bereikt men met deze selectie wel, dat later een uniform product kan worden aangevoerd, hetgeen belangrijk is, daar de prijs van bomen afhankelijk is van de hoeveelheid gelijksoortig materiaal. Hoe gelijkmatiger de aanplant dus is, des te meer zal later een laan opleveren.

Het selectiewerk staat nog in de kinderschoenen. De thans naar voren gebrachte selecties zullen zeer waarschijnlijk de voorlopers zijn van een hele reeks rassen.

De selectie 'Negenia' (aanvankelijk bekend als no. 9) werd gevonden in een beplanting langs de straatweg van Meteren naar Waardenburg (Betuwe); in 1948 heeft de Werkgroep Laanbomen van de N.A.K. - B. daar een aantal

bomen uitgezocht. De oorspronkelijke boom van 'Negenia' werd in 1931 geplant en is nu ± 8 m hoog.

Het is moeilijk bepaalde kenmerken op te geven, omdat het hier een zaailing betreft, die uitgezocht is op een bepaalde gebruikswaarde, doch die zich overigens niet van andere zaailingen onderscheidt. Daarom zal hier voorlopig volstaan worden met die kenmerken te vermelden, waarin het ras verschilt van het hieronder genoemde (nl. 'Zenith'). Als kloon zal daardoor het ras gemakkelijk te onderscheiden zijn van een groep zaailingen.

Stam recht, met een vrij brede, pyramidale kroon; éénjarige twijgen bruinrood, met grasgroene knoppen; bladen 10–12 cm lang, iets breder

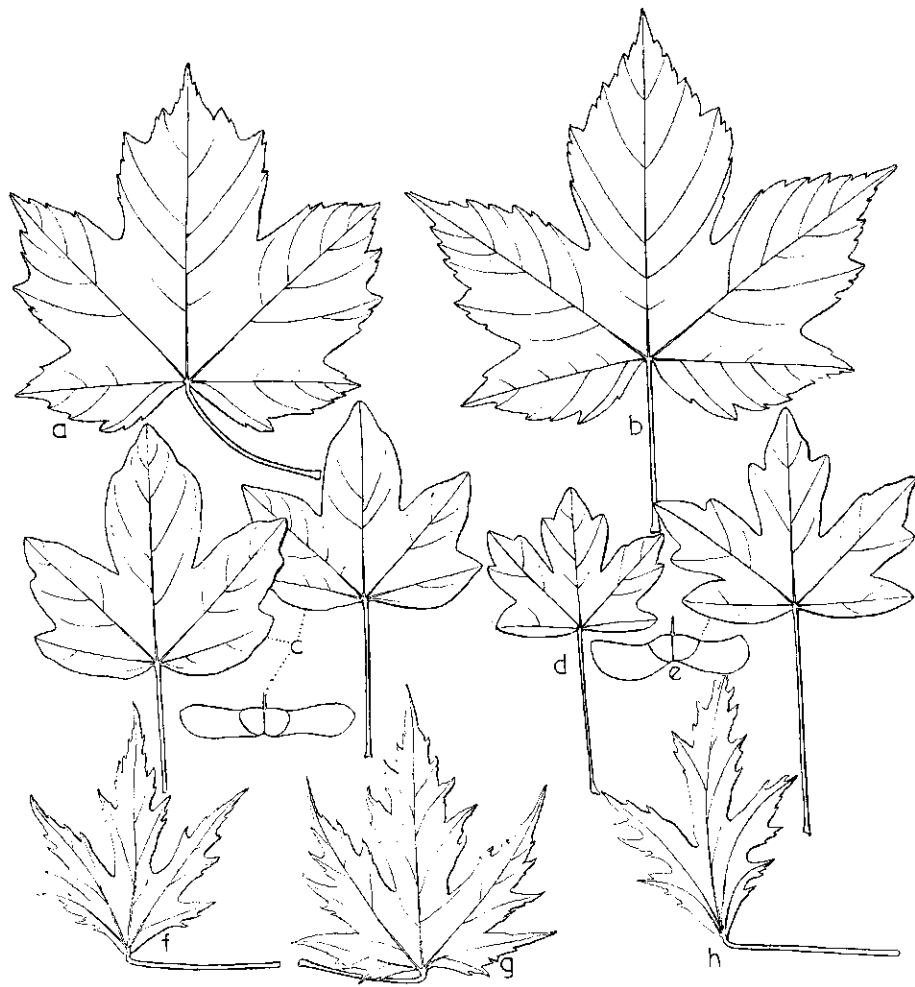

fig. 1. a. *Acer pseudoplatanus* 'Negenia' – b. *A. pseudoplatanus* 'Zenith' – c. *A. campestre* 'Zorgvlied' – d, e. *A. campestre* 'Elsrijk' – f, g, h. *A. saccharinum* 'Asplenifolium' – 2/5.

(langlotbladen), aanvankelijk rood, de bovenzijde later donkergroen en kaal, de onderkant lichtgroen en eveneens kaal, doch in de jeugd met okselbaarden bij de voetnerven; lobben spits-toegespitst; bladsteel tot 9 cm lang, rood (fig. 1a); bloemen en vruchten zijn mij nog onbekend.

Het ras wijkt af van cv. 'Zenith' door de bruinere éénjarige twijgen, de groenere knoppen, de kale bladen, de spitse lobben en de steeds rode bladsteel.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. Boom, no. 33858/36342, Meteren, 9.5.1957 en 7.11.1958.

Acer pseudoplatanus L. cv. 'Zenith'

A. pseudoplatanus 'Zenith' ex Rassenlijst voor Loofhoutgewassen, 10 (1958); Boom, Ned. Dendr., ed. 4, 330 (1959).

Deze selectie werd gelijk met de vorige gevonden en heeft lang bekend gestaan als no. 16. De boom is even oud als het oorspronkelijke exemplaar van 'Negenia'.

Stam recht, met een tamelijk breed pyramidale kroon; éénjarige twijgen grijsgroen, met geelgroene knoppen; bladen 9-12 cm lang, iets breder (langlotbladen), vanaf de jeugd groen, bovenzijde donkergroen en kaal, onderkant meer grijsgroen, en aanvankelijk op de vlakke ijl en grijs behaard, op de nerven dichter, later \pm kaal, maar toch steeds nog met resten van beharing langs de hoofdnerf; lobben toegespitst; bladsteel tot 7 cm lang, groen of (later) alleen aan de bovenzijde rood (fig. 1b); bloemen en vruchten wel bekend, doch een verschil met de vorige cv. is nog niet op te geven.

Het ras wijkt dus af van cv. 'Negenia' door de grijzere éénjarige twijgen, de lichtere knoppen, de behaarde nerven van de bladonderzijde, de toegespitste lobben en de kortere, groene (soms iets rode) bladsteel.

Type als boven, coll. 33857/36244.

*Described are 2 new cultivars of *Acer pseudoplatanus* which are selected in the Netherlands especially for the wood production; the point is to make the verges of the roads in the countryside more productive and therefore people try to find clones of which the average wood quality is more homogeneous than that of the seedlings used until now.*

The above mentioned cultivars are doubtless the first ones of a large group of future selections.

The 2 clones are seedlings and they do not have any particular character as seedlings of species usually have; so the characters are restricted to the differences between them.

cv. 'Negenia' has more brown branchlets, green buds, glabrous leaves, acute lobes and always a red petiole.

cv. 'Zenith' has greyish branchlets, paler green buds, leaves pilose on the veins beneath, more acuminate lobes and a green petiole.

Acer saccharinum L. cv. 'Asplenifolium' (DE BIE-VAN AALST)

A. saccharinum asplenifolium (DE BIE-VAN AALST), Cat., 1933/4, 16 (1933), var.; DE BIE ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 330 (1959), cv.

Deze cultivar werd te Zundert door bovengenoemde firma in een zaaisel van *A. saccharinum* cv. 'Laciniatum' (meer bekend als 'Wieri') gevonden; hij wijkt daarvan af door de veel minder regelmatig ingesneden, en enigszins vervormde bladen, die aan de voet vaak wigvormig zijn (zie fig. 1f-h).

De kloon is in Nederland op verscheidene plaatsen aanwezig.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 28596, Zundert, kwekerij DE BIE-VAN AALST, 30.9.1954.

A rather new, not very valuable cultivar, with monstrous leaves as shown in fig..

Aethionema grandiflorum BOISS. & HÖH. in Diagn., ser. 1, 8, 42 (1849).

A. pulchellum BOISS. & HUTER in Diagn., ser. 2, 5, 43 (1859).

A. grandiflorum var. *p.* BOISS. & HÖH., l.c.

A. coridifolium Hort., niet DC.

Tot nog toe heeft men steeds *Aethionema grandiflorum* en *A. pulchellum* als twee afzonderlijke soorten beschouwd; naar mijn mening is dit onjuist: ze zijn synoniem.

A. pulchellum heeft een groot verspreidingsgebied nl. van Palestina tot in de Kaukasus; het areaal van *A. grandiflorum* beperkt zich tot de Elbroes (hoogste berg van de Kaukasus). *A. pulchellum* is nogal variabel, zoals herbariummateriaal duidelijk toont. De kenmerkende verschillen door BOISSIER opgegeven zijn m.i. slechts van graduele aard: de bloemen van *A. grandiflorum* zouden groter zijn dan die van *A. pulchellum*; de kroonbladen $2\frac{1}{2}$ maal zo lang als de kelkbladen (bij *A. pulchellum* $1\frac{1}{2} \times$), de stengels sterker vertakt en de trossen korter. Bekijkt men evenwel herbarium-materiaal van *A. pulchellum* bv. uit Syrië, dan kan men daarin dezelfde verschillen vinden; dus ligt *A. grandiflorum* geheel binnen de variatie van *A. pulchellum*. Trouwens REGEL (Gartenflora 1882, 354) zegt al, dat *A. grandiflorum* in cultuur veel langere trossen heeft dan BOISSIER voor de wilde planten aangeeft en hij staft dit met een fraaie gekleurde afbeelding.

Daar evenwel de naam *A. grandiflorum* 10 jaar eerder werd gepubliceerd dan de naam *A. pulchellum* is de eerstgenoemde de juiste en wordt *A. pulchellum* daarvan synoniem.

Studying Aethionema grandiflorum and A. pulchellum from wild species I found that the former (with an area restricted to Mt Elbrus) belongs to the variability of the fairly wide spread A. pulchellum; they are synonymous and A. grandiflorum being the oldest valid name has to be the correct one.

Aethionema warleyense SCHNEIDER in SILVA TAROUCA & SCHNEIDER, Unsere Freiland Stauden, ed. 3, 93 (1922) nom. subnudum; BERGMANS, Rots- en muurtuinen, ed. 2, 63 + gekleurde plaat (1933).

A. armenum Boiss. \times *A. grandiflorum* Boiss. & HOh.

Ab *A. grandifloro* caulibus brevioribus, foliis minoribus, racemis abbreviatis, stylo poco longiore differt.

Deze hybride werd \pm 1912 door Miss WILLMOTT te Warley (bij Londen) als een toevalszaailing gevonden. Miss WILLMOTT gaf op, dat het een bastaard moest zijn van *A. armenum* met een andere soort (zie de literatuuropgave hieronder); een nader onderzoek naar de identiteit van deze plant bracht me tot de overtuiging, dat inderdaad *A. armenum* één der ouders en zonder twijfel de andere *A. grandiflorum* geweest moet zijn.

De eerste wetenschappelijke naam voor deze hybride werd gegeven door SCHNEIDER (l.c.), doch zijn beschrijving is zeer summier; de naam *A. warleyense* werd vervolgens gebruikt door BERGMANS; hij geeft een gekleurde plaat, die tamelijk duidelijk is, maar de diagnose is eveneens onvoldoende; daar na 1935 voor wetenschappelijke namen latijnse diagnosen nodig zijn om deze te laten gelden, heb ik hierboven een korte latijnse beschrijving ingevoegd.

De hybride wijkt af van *A. grandiflorum* door de dichtere groeiwijze, de kortere stengels, de kleinere bladen, de kortere trossen en de iets langere stijl. *A. armenum* is een nietig plantje met kleine bloemen, die evenwel prachtig donkerrose van kleur zijn; ongetwijfeld heeft de hybride de groeiwijze en deze donkere bloemkleur van *A. armenum*.

Er zijn enkele klonen bekend, o.a. 'Warley Ruber', doch de enige, die in cultuur voorkomt, is:

Aethionema warleyense SCHNEIDER (\times) cv. 'Warley Rose' (WILLMOTT)

A. armenum 'Warley Hybrid' WILLMOTT ex Journ. Roy. Hort. Soc., 39, p. LXIV (1914).

A. coridifolium 'Warley Rose' CHITT. in Dict. Gard., 1, 60 (1951).

A. warleyense 'Warley Hybrid' SCHNEIDER in SILVA TAROUCA & SCHNEIDER, Unsere Freiland Stauden, ed. 3, 93 (1922), syn.

A. grandiflorum 'Warley Rose' BOOM, Ned. Dendr., ed. 2, 163 (1942).

Zoals reeds werd medegedeeld, vond Miss WILLMOTT deze plant in \pm 1912; van haar tuin uit heeft de plant zich verspreid en is nu een vrij algemeen voorkomende rotsheester; vooral in Italië kan men deze veel vinden.

Breed struikje met korte stam en talrijke, niet of weinig vertakte twijgen; bladen 8-18 \times 0,5-2 mm, lijnvormig, iets blauwachtig groen; bloemen in korte, later iets verlengde trossen, \pm 5 mm in doorsnede; kelkbladen vliezig gerand; kroonbladen lila, later lichter verkleurend, $2\frac{1}{2}$ -3 maal zo lang als de kelkbladen; langste meeldraden \pm even lang als de kelkbladen, vanaf

het midden naar de voet breder wordend; stijl kort, maar duidelijk; hauwtjes breed gevleugeld.

Neotype (van *A. warleyense* BERGMANS) in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 17187, Dedemsvaart, kwekerij Moerheim, 22.5.1950.

The name A. warleyense, never validly published, is here validated and the cultivar 'Warley Rose' is described. The parents are A. armenum (of which the hybrid has the habit and the dark pink coloured flowers) and A. grandiflorum.

Alyssum saxatile L. cv. '**Citrinum**'

A. saxatile citrinum ARNOTT in Gardn. Chron., 1903, 1, 386; BOOM, Ned. Dendr., ed. 2, 163 (1942), var.

Deze vrij algemeen voorkomende cultuurvariëteit wijkt alleen van het type af door de citroengele bloemen; is vermoedelijk op het einde van de vorige eeuw in Engeland gevonden.

Alyssum saxatile L. cv. '**Dudley Neville**' (NEVILLE)

A. saxatile 'Dudley Neville', Orchard Neville nurseries, Cat. 1935; MANSFIELD, Alpines in colour and cultivation, 66 (1942).

Deze cultivar ontstond \pm 1920 in de Orchard Neville nurseries te Baltonsborough, Somerset, als een sport van de gewone, geelbloeiende *A. saxatile* en verschilt hiervan door de eigenaardige donker roomkleurige bloemen; de planten zijn ook iets meer gedrongen van groei dan die van het type.

Neotype in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 14511, Dedemsvaart, 6.5.1946.

Alyssum saxatile L. c.v. '**Plenum**'

A. saxatile flore pleno PAUL ex Journ. Roy. Hort. Soc., 22, p. LXXIX, (1898).

A. saxatile plenum SPAETH, Spaethbuch, 272 (1920); BOOM, Ned. Dendr., ed. 2, 163 (1942), var.

A. saxatile pleniflorum BERGM., Vaste pl. en rotsh., 51 (1924).

Hiervan zijn de bloemen tamelijk dicht gevuld; verder wijkt hij niet af van het type. De herkomst is onbekend.

Alyssum saxatile L. cv. '**Tom Thumb**' (HUBER)

A. saxatile 'Tom Thumb' CARR. in Rev. Hort., 1885, 280; HUBER ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 193 (1959), cv.

A. saxatile compactum SUTTON, Cat., 1872, nom.; R. in Gardn. Chron. 1885, 1, 648; VILM. ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 3, 182 (1949), var.

A. saxatile nanum BERGM., Vaste pl. en rotsh., 51 (1924).

Volgens CARRIÈRE werd deze in de handel gebracht door CH. HUBER,

kweker te Nice. Het is een laag plantje, mooie, dichte en korte kussens vormend; de bladen zijn lichtgroen, de bloemen klein, zeer talrijk en goudgeel. Is bij ons niet zeldzaam.

Ampelopsis brevipedunculata (MAX.) TRAUTV. cv. **'Variegata'**

Cissus heterophylla foliis pictis SIEB., Kruidkundige naamlijst, 26 (1844), nom.

Vitis heterophylla variegata Hort. ex JACQUES & HERINCQ, Manuel des plantes, 1, 277 (1847).

Ampelopsis brevipedunculata elegans (K. KOCH) REHD. in Journ. Arn. Arb., 2, 176 (1921), f.

Ampelopsis brevipedunculata 'Variegata' (JACQUES & HERINCQ) BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 348 (1959), cv.

Zie voor de overige synoniemen REHDER, Bibl., 448 (1949).

Deze bekende sierplant werd reeds in 1829 door VON SIEBOLD uit Japan naar Europa gebracht, vermoedelijk naar Leiden; in 1844 bood hij hem voor het eerst aan. De oudste en bruikbare naam gaven JACQUES & HERINCQ en is niet van K. KOCH, zoals blijktbaar steeds over het hoofd gezien is. Daarom is de naam van deze vorm: cv. *'Variegata'*.

This cultivar generally named cv. 'Elegans' has to be renamed in cv. 'Variegata' as this varietal epithet of Jacques and Herincq has apparently always been overlooked.

Berberis amurensis RUPR. cv. **'Flamboyant'** (CHENAULT)

B. rudigicans 'Flamboyant' Hort. R. CHENAULT.

B. amurensis 'Flamboyant' CHEN. ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 189 (1959), cv.

Deze opvallende Berberis werd gekweekt door Mr. R. CHENAULT, boomkweker te Orleans, uit zaad, dat hij omstreeks 1935 uit China ontving. Daar deze plant nogal afweek van de algemeen bekende soorten uit deze groep noemde hij hem *B. rudigicans* (rood wordend) naar de opvallende rode herfstkleur, die al vroeg in de herfst zichtbaar wordt.

Ik kan evenwel de plant niet onderscheiden van *B. amurensis*, een soort na verwant aan *B. vulgaris* en wild groeiend in NO.-Azië.

De *B. vulgaris*-groep is gemakkelijk te herkennen aan de grote bladen, de vrij lange bloemtrossen en de twijgen, die van het begin af grijs zijn. Het verschil tussen *B. vulgaris* en *B. amurensis* is niet groot: *B. amurensis* groeit in het algemeen wat meer rechtop, de bladen zijn wat groter en fijner gezaagd, de bloemtrossen zijn wat korter.

De kloon, die nu als *'Flamboyant'* wordt gekweekt, werd enkele jaren geleden in ons land ingevoerd door de Heer W. HAALBOOM, boomkweker te Driebergen. Het is een goede aanwinst voor het Berberis-sortiment: reeds in augustus begint de heester rood te verkleuren en tot november blijft deze vermiljoenrode kleur gehandhaafd.

Men zou kunnen denken, dat de kloon tot *B. koreana* gerekend moet worden, omdat deze soort ook meestal een opvallende rode herfstkleur ontwikkelt, doch daarvan is onze '*Flamboyant*' direct te onderscheiden door de grijze twijgen, die bij *B. koreana* steeds rood zijn.

Forse struik, met vrij smalle groeiwijze en tot 1,50 m hoog; twijgen grijs, gevoerd; doornen meestal 3-delig, maar vaak ook enkelvoudig; bladen tot 6×4 cm, ovaal, top stomp, voet wigvormig in de korte steel versmald, rand vrij fijn getand met naar voren gerichte, genaalde tanden; bovenzijde heldergroen, onderkant grijsachtig groen, kaal of met enkele haren bezet, vrij duidelijk netaderig, met opvallende, rode herfstkleur; bloemen in tot 4 cm lange trossen, geel; bessen rood.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, nl. 32103/33235, Orleans, tuin Mr. R. CHENAULT, 31.5.1956 en 10.10.1956.

A new cultivar of B. amurensis originated at the nurseries of R. Chenault, Orleans from seed imported from E. Asia and marked by the striking vermilion red colour of the leaves in fall; this red colour is often already visible from the end of August.

Robust shrub with rather narrow habit; twigs grey, fissured; spines mostly 3-parted, rather often single; leaves to 6×4 cm, oval, blunt, base contracted into a short petiole, margin rather finely serrate, bright green above, greyish green beneath, \pm glabrous, reticulate, in fall vermilion red; racemes to 4 cm; berries red.

Berberis candidula (SCHNEID.) SCHNEID. cv. '**Haalboom**' (HAALBOOM)

B. candidula 'Haalboom' HAALBOOM, Cat. 1955; ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 183 (1959), cv.

Van *B. candidula* is eigenlijk maar één kloon in cultuur, die gekenmerkt is door de compacte groeiwijze, de vrij smalle, meestal ingerolde bladen, die aan de bovenzijde donkergroen, aan de onderkant helderwit zijn.

Uit een zaaisel van *Berberis*-soorten ontstonden bij de firma W. HAALBOOM te Driebergen enkele andere vormen van deze soort, waarvan er 2 de moeite waard schijnen aan het kwekerssortiment te worden toegevoegd; één daarvan, een meer grovere vorm, is reeds als '*Haalboom*' in de handel, de andere is veel sierlijker, maar is nog niet ten verkoop aangeboden.

B. candidula cv. '*Haalboom*' is als volgt gekenmerkt: struik vrij compact, vermoedelijk wel tot 1 m hoog; twijgen geelachtig, kaal; doornen geelachtig, 3-5-delig, in het laatste geval de zijdelingse soms zeer kort en steeds teruggekromd; bladen $20-40 \times 8-12$ mm, lang-ovaal, bovenzijde heldergroen, onderkant wit, rand met 3-5 tanden en weinig ingerold; bloemen en vruchten niet verschillend van het type.

De nieuwe cultivar wijkt af van de algemeen bekende kloon door de hogere groeiwijze, de grotere bladen, die meer tanden hebben en die aan de bovenzijde veel helderder groen zijn. Bovendien is hij gemakkelijker in cultuur, groeit namelijk ook in de eerste jaren veel sneller.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, 14.11.1958, Driebergen, kwekerij W. HAALBOOM.

B. candidula 'Haalboom' is a chance seedling, found by the nurseryman Haalboom at Driebergen; it differs from the well-known clone of *B. candidula* by the more robust habit, the larger leaves which have more teeth, and their bright green colour of the upperside; for nurserymen it is very important to know that this new cultivar grows quickly, even during the first years.

Berberis hybrido-gagnepainii SURINGAR (×) in Jaarb. Ned. Dendr. Ver., 1929, 146.

B. chenaultii CHENAULT & FILS, Cat. 1933/34, 3 (1933); REHDER, Manual, ed. 2, 229 (1940); BOOM, Ned. Dendr., ed. 2, 159 (1942).

B. gagnepainii × *verruculosa*.

(Hierbij vervalt hetgeen in het vorige jaarboek p. 73 werd geschreven.)

Ten aanzien van deze hybride is enige verwarring ontstaan; deze begint al bij de publicatie van VALCKENIER SURINGAR (l.c.), die de vorm 'Terra Nova' determineerde als *B. candidula* × *gagnepainii*. In vrijwel alle literatuur vindt men deze naam nu terug, geïdentificeerd als *B. candidula* × *gagnepainii*, terwijl *B. chenaultii* als de hybride *B. gagnepainii* × *verruculosa* benaamd werd.

Een en ander is verkeerd, zoals me bleek uit het materiaal en uit de geschiedenis van deze hybriden.

Wanneer we namelijk het type van *B. hybrido-gagnepainii* goed bekijken, dan blijkt dit duidelijk kenmerken van *B. verruculosa* te bezitten: de twijgen zijn nl. dicht bezet met korte wratjes. Dit kenmerk is karakteristiek voor *B. verruculosa*: de twijgen van *B. candidula* zijn geheel glad. De naam *B. hybrido-gagnepainii* kan dus niet behoren bij de hybride *B. candidula* × *gagnepainii*, maar past wel bij *B. gagnepainii* × *verruculosa*. Daarmede wordt de naam *B. chenaultii* synoniem van *B. hybrido-gagnepainii*. SURINGAR gaf naam, beschrijving en type, alleen de opgave van de ouders bleek foutief. Zijn naam is evenwel volkomen geldig en ouder dan *B. chenaultii* en dus hebben we, hoe onaangenaam dat ook mag zijn, de naam *B. chenaultii* te vervangen door *B. hybrido-gagnepainii*.

Omstreeks 1926 werden door Nederlandse kwekers zaailingen van *B. gagnepainii* van de firma CHENAULT te Orleans betrokken; hieronder bleken enige vormen met compactere groeiwijze en kortere bladen te zijn; één ervan werd door de firma KESSEN te Aalsmeer als kloon vermeerderd en als 'Terra Nova' in de handel gebracht; een andere kwam terecht bij de firma Moerheim, die deze enige tijd later aanbood als 'Tottenham'; nog een andere bracht CHENAULT zelf in de handel (als *B. chenaultii*). De laatste tijd zijn er nog meer klonen gevonden, maar zij zijn voor zover mij bekend is nog niet in de handel. De verschillen van de meest voorkomende vormen zijn de volgende:

	'Terra Nova'	'Tottenham'	'Chenault'
struik	laag	vrij hoog	laag
bladen tot	40 × 8 mm	40 × 13 mm	40 × 10 mm
lengte: breedte	4-5 : 1	3-4 : 1	4-5 : 1
tanden per rand	2-5	2-4 (-6)	3-12
kleur	dof	glimmend	dof
herfstkleur	rood of groen fig. 2c	rood fig. 2a	groen fig. 2b

De beschrijvingen, die van *B. hybrido-gagnepainii* en van *B. chenaultii* ooit zijn gemaakt, waren steeds zeer summier, daarom zal ik hier een meer uitvoerige diagnose geven:

Tamelijk compacte struiken; jonge twijgen dicht met korte wratjes bezet, geelachtig bruin; doornen geelachtig, met 3 grote, uitstaande doornen en meestal nog 2 zijdelingse, die kort, dun en teruggebogen zijn (afkomstig van *B. verruculosa*); bladen 2-4 cm, donkergroen, onderkant witachtig of iets blauwachtig, rand met enkele, geelachtige en naar voren gerichte tanden; bloemen alleenstaand of enkele bijeen, tot 2 cm lang gesteeld, meestal lichtgeel; vruchten berijpt, blauwachtig.

	<i>verruculosa</i>	<i>gagnepainii</i>	<i>hybrido-gagnepainii</i>
struik	vrij laag	vrij hoog	vrij laag
wratten	zeer talrijk, haarachtig	vrij talrijk, puntachtig	afwezig
doornen	5-delig	3-5-delig	3-5-delig
bladen: afmetingen . . .	1-2 cm	2-7 cm	2-4 cm
- kleur	glimmend groen	dof groen	verschillend
- onderkant	witachtig	groen	witachtig
bloeiwijze	1-2-bloemig	3-10-bloemig	1-4-bloemig
kleur bloemen	heldergeel	lichtgeel	lichtgeel

De hybride *B. candidula* × *gagnepainii* is dus nog niet beschreven; hiervan zijn ook enkele exemplaren bekend o.m. op de kwekerijen van P. LOMBARTS te Zundert, VENEMA te Boskoop en HAALBOOM te Driebergen.

***Berberis hybrido-gagnepainii* SUR. (×) cv. 'Terra Nova' (KEESSEN)**

B. gagnepainii 'Terra Nova' KEESSEN, Cat. Terra Nova, 1938, 4.

B. hybrido-gagnepainii 'Terra Nova' SUR. in Jaarb. Ned. Dendr. Ver., 1929, 146; BOOM in Jaarb. Ned. Dendr. Ver., 20, 73 (1957).

Struik vrij compact; bladen 20-40 × 5-8 mm, dofgroen, onderzijde witachtig, iedere rand met 2-5 tanden (fig. 2c); in de herfst worden vele bladen purperrood.

Type in Herbarium der L.H. te Wageningen, coll. J. VALCKENIER SURINGAR, Aalsmeer, kwekerij Terra Nova, 1928.

Berberis hybrido-gagnepainii SUR. (×) cv. **'Tottenham'** (RUYSS)

B. gagnepainii 'Tottenham' RUYSS, Cat. Moerheim, 45, 41 (1933), var.
B. chenaultii 'Tottenham' BOOM, Ned. Dendr., ed. 2, 159 (1942).
B. hybrido-gagnepainii 'Tottenham' BOOM, Ned. Dendr. ed. 4, 182 (1959),
cv.

Groei tamelijk opgaand; bladen 20-40 × 8-13 mm, belangrijk breder dan die van de vorige cv., glimmend groen, onderzijde witachtig, iedere rand met 2-4 tanden (fig. 2a); in de herfst worden vele bladen rood.
Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 13918, Dedemsvaart, kwekerij Moerheim 5.8.1945.

Berberis hybrido-gagnepainii SUR. (×) cv. **'Chenault'** (CHENAULT)

B. chenaultii CHENAULT, Cat. 1933/34, 3 (1955), p.p.
B. hybrido-gagnepainii 'Chenault' CHENAULT ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 182 (1959), cv.

Dit is dan de kloon, die aanvankelijk als *B. chenaultii* is beschreven; deze lijkt het meest op 'Terra Nova', wijkt af door de iets bredere bladen (20-40 × 7-10 mm) en het grotere aantal (3-12) tanden per rand (fig. 2b).
Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 32117, Orleans, tuin Mr. R. CHENAULT, 31.5.1956.

In the dendrologic literature we always find as parentage for B. chenaultii: B. gagnepainii × B. verruculosa and for B. hybrido-gagnepainii: B. candidula × gagnepainii. The type of B. hybrido-gagnepainii (in the herbarium of the Agricultural University at Wageningen) shows, however, evidently an influence of B. verruculosa and not of B. candidula. And moreover I have found that the cultivar 'Terra Nova' derives from the same crossing as B. chenaultii. It is clear that B. hybrido-gagnepainii and B. chenaultii are synonymous and the first mentioned name, as being published earlier, is the correct one. The hybrid B. gagnepainii × B. verruculosa originated in 1926 at the nurseries of R. Chenault, Orleans as a large number of seedlings, a part of which was exported to Holland under the name B. gagnepainii and of these plants cv. 'Terra Nova' has been selected at Aalsmeer by Mr. Keessen and cv. 'Tottenham' by Mr. Ruys of the Moerheim nurseries. Later Mr. Chenault sold a selected seedling as B. chenaultii, which plant we now indicate by cv. 'Chenault'.

	'Terra Nova'	'Tottenham'	'Chenault'
shrub	low	more robust	low
leaves to	40 × 8 mm	40 × 13 mm	40 × 10 mm
length: breadth	4-5:1	3-4:1	4-5:1
number of teeth	2-5	2-4(-6)	3-12
colour	dull	glossy	dull
colour in autumn	red or green	red	green
	fig. 2c	fig. 2a	fig. 2b

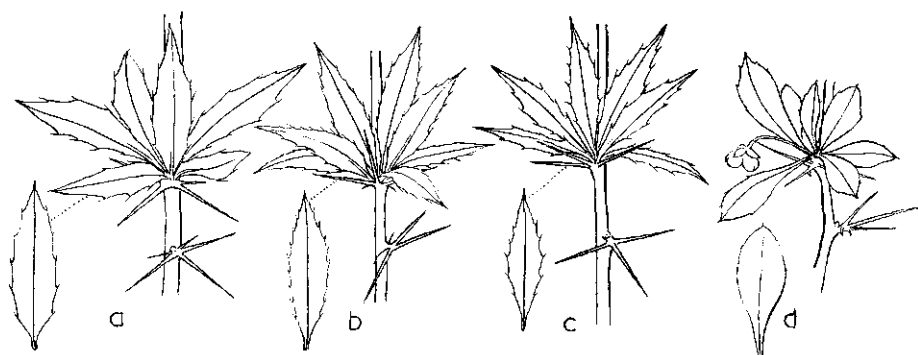

fig. 2. a. *Berberis hybrido-gagnepainii* 'Tottenham' – b. B. h. 'Chenault' – c. B. h. 'Terra Nova' – d. B. media 'Parkjuweel' – $\frac{1}{2}$.

***Berberis media* GROOTEND.** (×) in De Boomkw., 12, 39 + foto (1956), nom.

B. candidula × *thunbergii*.

Deze hybride werd in 1956 door H. J. GROOTENDORST te Boskoop beschreven; het is evenwel noodzakelijk de naam te valideren met een latijnse diagnose:

Frutex dense ramosus, ad 1 m altus; ramuli annotini rubescentes, biennes pallide brunnei, vetustiores cinerascetes, glabri, angulati vel subsulcati; spinae pleraeque 3-fidae, laterales saepe recurvatae, flavae; folia subsemper-virentia, coriacea, 15–30 × 8–12 mm, ovalia, apice breviter acuta, basi in petiolum subnullum contracta, supra lucide atroviridia, subtus glaucescentia, margine subrevoluta, utrinque dentibus 1–2; inflorescentiae 1–2-florae, pedicellis ad 2 cm longis; flores flavi, 7–10 mm diametientes; fructus ignoti.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 33856/35277, Boskoop, kwekerij W. H. VAN ECK, 9.5.1957 en 12.3.1956.

***Berberis media* GROOTENDORST** (×) cv. '**Parkjuweel**' (VAN ECK)

B. media 'Parkjuweel' VAN ECK ex De Boomkwekerij, 12, 39 (1956);

BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 183 (1959), cv.

B. media 'Park Jewel' en 'Parkjuwel' Hort.

Omstreeks 1942 ontstond bij de boomkweker W. H. VAN ECK te Boskoop in een zaaisel van *Berberis thunbergii* een plant, die de aandacht trok door de dichte groeiwijze en de wintergroene bladen; er werd met succes van vermeerderd en in de zomer van 1956 behaalde de plant een getuigschrift eerste klasse op een keuring van de Vereniging voor Boskoopse Culturen; de fa. W. HOOGENDOORN & ZONEN te Boskoop bracht de plant in de handel.

Aanvankelijk was men van mening, dat het een hybride zou zijn van *B. thunbergii* en (mogelijk) *B. hybrido-gagnepainii* (syn. *chenaultii*), doch het lijkt mij meer waarschijnlijk, dat niet de laatste, doch *B. candidula* de andere ouder is geweest. Hierop wijzen namelijk de witachtige bladonderkanten en de doornen, die typisch intermediair zijn: die van *B. thunbergii* zijn steeds enkelvoudig, die van *B. candidula* 5-tallig; dit laatste is vooral te zien aan oudere takken, waar de 2 meest zijdelingse tamelijk groot en teruggebogen zijn; bij jongere twijgen lijken ze 3-tallig, maar bij goede waarneming kan men bij de meeste nog wel 2 kleintjes ontdekken. Nu heeft *B. hybrido-gagnepainii* (syn. *B. chenaultii*) ook 5-tallige doornen, maar de zijdelingse zijn hier steeds zeer klein en naaldvormig. De hybride *B. media* heeft nu meestal 3-delige doornen, de middelste en één der zijdelingse zijn recht, de andere zijdelingse is naar achter gebogen; ook kan men 5-delige doornen aantreffen, die dan weinig afwijken van die van *B. candidula* en zelfs vindt men na enig zoeken ook wel doornen, die bijna enkelvoudig zijn.

Het is een dichte, sterk gedoornde struik, tot ± 1 m hoog; twijgen aanvankelijk roodachtig, later lichtbruin, nog later grijs, steeds kaal, hoekig of iets gevord; doornen als hierboven beschreven; bladen $15-30 \times 8-12$ mm, ovaal, top gepunt, voet in de zeer korte steel versmald, rand smal ingeroeld, bovenzijde glimmend donkergroen, onderkant licht blauwgroen, tegen het voorjaar pas afvallend, in strenge winters vroeger (fig. 2d), bloemen schaars optredend, alleenstaand of 2 bijeen, tot 2 cm lang gesteld, lichtgeel, 7-10 mm doorsnede; vruchten onbekend; de planten zijn vermoedelijk steriel.

Over het algemeen is men over deze struik wel voldaan; hij is zeer winterhard en groeit compact, is buitengewoon scherp van doorn en dus geschikt voor haagjes. Maar in de maanden maart en april is hij naar mijn mening niet mooi, want dan is het merendeel der bladen afgevallen en zit de rest half verdord tussen de geelachtige doornen. Type als boven.

A new Berberis hybrid found in a seed-bed of B. thunbergii at the Boskoop nursery of Mr. W. H. van Eck; the hybrid has many characters intermediate between the parents B. candidula and B. thunbergii; e.g. the spines: the spines of B. thunbergii are simple, the ones of B. candidula, however, are 5-parted of which the laterales are small and recurved; the spines of the hybrid are mostly 3-parted and very often one of the lateral ones is recurved. The new cultivar is very hardy, very spiny and half evergreen, suitable for small hedges.

Shrub with a dense habit, to 1 m high; leaves $15-30 \times 8-12$ mm, oval, acute, base restricted in a very short petiole, margin a little revolute, with 1-2 teeth, dark and glossy green, glaucous beneath; flowers rare, 1-2, pedicels 1-2 cm, pale yellow; fruits unknown.

Clematis bonstedtii WEHRHAHN (×), Gartenst., 1, 380 (1931).

C. davidiana hybrida LEMOINE, Cat., 151, 36 (1902), p.p.; Cat. 179, 3 (1911), emend.

C. davidiano-stans LEMOINE, Cat., 193, 26 (1919).

C. tubulosa hybrida BERGM., Vaste pl. en Rotsh., 146 (1924).

C. heracleifolia × *stans*.

In de cultuur treft men geregeld planten aan onder namen als *C. heracleifolia*, *C. davidiana*, *C. davidiana hybrida* soms met verscheidene fantasie-aanduidingen als 'Crépuscule', 'Profusion', en dit alles vertoont nog al een grote variatie; veel er van is foutief benaamd en daarom lijkt het me nuttig eens na te gaan waar deze planten vandaan komen. Aanvankelijk was slechts *C. heracleifolia* in cultuur, met de var. *davidiana*. Deze zijn nog steeds vrij algemeen; men kent ze: het zijn halfheesters (bijna vaste planten) met grote, 3-tallige bladen en in pluimen gerangschikte bloemkluwens van een lichtblauwe kleur. Bij het type is de bladvoet afgerond, bij de var. is deze wigvormig. Verder is de bladrand bij het type veel minder diep ingesneden. Alleen aan deze kenmerken kan men ze met zekerheid van elkaar onderscheiden (fig. 3b-e).

Rond 1900 is LEMOINE, kweker te Nancy, winner van talloze nieuwigheden op het gebied der heesters, begonnen deze 2 planten te kruisen met *C. stans*, een soort, die in Japan wild groeit (*C. heracleifolia* komt uit China) en vrijwel niet in cultuur is; hij lijkt veel op *C. heracleifolia*, maar de bladen zijn zeer karakteristiek gezaagd nl. vrij diep en onregelmatig; de blaadjes zijn breder en de voet is afgerond (zie figuren). LEMOINE kruiste de beide soorten om de rijkbloemigheid van *C. stans* in de *heracleifolia*'s te krijgen en bovendien hoopte hij op een grotere spreiding in de kleur.

Welnu, de hybriden, waarvan hij tenminste 14 klonen onder fantasienamen in de handel bracht, hebben over het algemeen de groeiwijze van *C. heracleifolia* var. *davidiana* (dus fors); in de tanding en de beharing der bladen zijn ze intermediair, terwijl er een groot kleurengamma tussen hemelsblauw en wit is ontstaan.

Ofschoon het moeilijk is sommige hybriden te onderscheiden van een der ouders, lijkt het me toch gemotiveerd ze onder te brengen in een afzonderlijke groep, die WEHRHAHN *C. bonstedtii* genoemd heeft naar C. BONSTEDT, toenmalig hortulanus van de botanische tuin te Göttingen en redacteur van de eerste editie van PAREY's Blumengärtnerei.

The use of the name Clematis bonstedtii is recommended for the hybrids of C. heracleifolia and C. stans which have been raised by Mr. Lemoine at Nancy in the beginning of this century. The hybrids combine the long lasting and free flowering inflorescences of C. stans with the blue colour of the heracleifolia flowers.

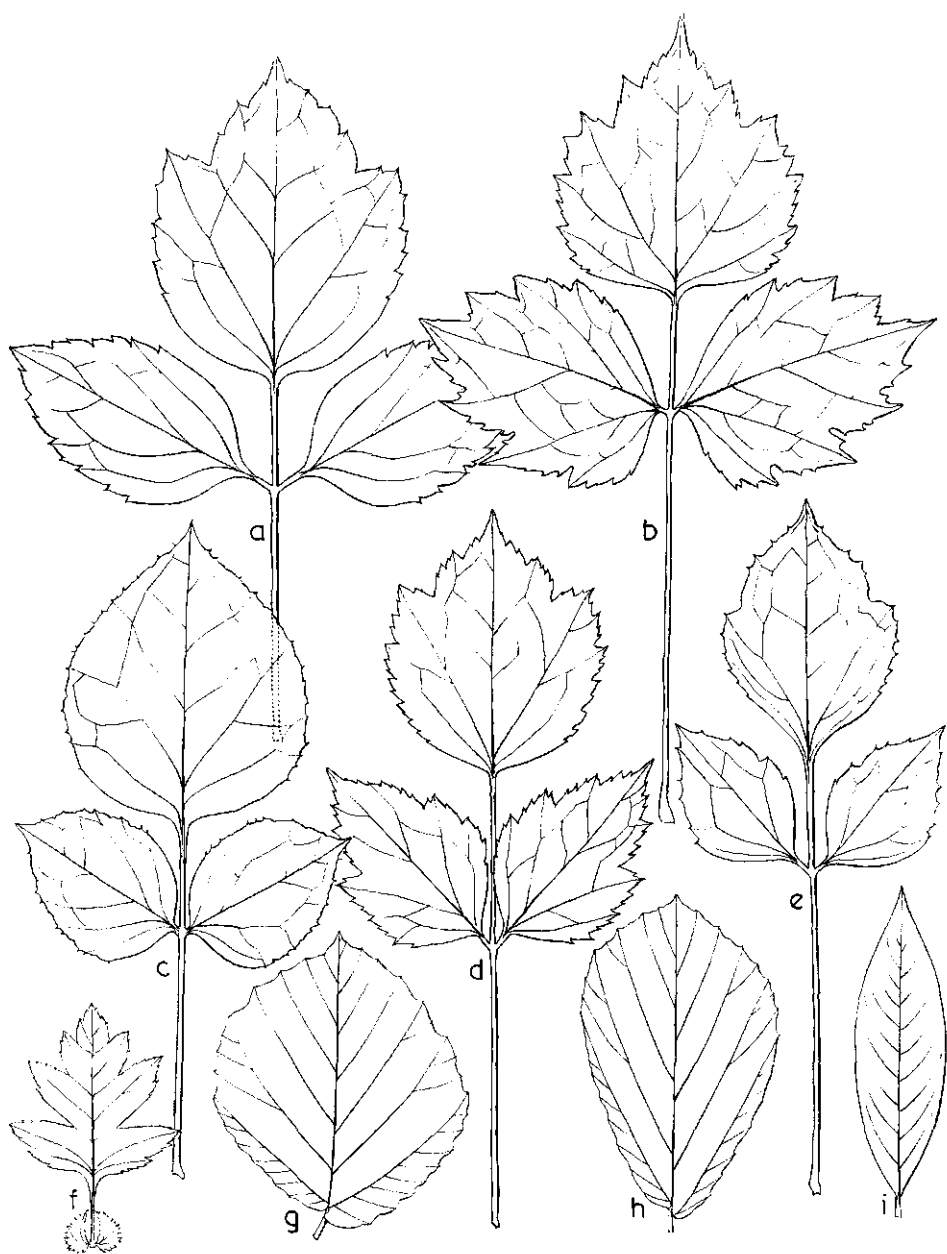

fig. 3. *a.* *Clematis jouiniana* 'Mrs Robert Brydon' - *b.* *C. stans* - *c.* *C. heracleifolia* - *d.* *C. bonstedtii* - *e.* *C. heracleifolia davidiana* - *f.* *Crataegus mordenensis* 'Toba' - *g.* *Hamamelis intermedia* 'Ruby Glow' - *h.* *H. intermedia* 'Jelena' - *i.* *Prunus laurocerasus* 'Otto Luyken' - 1/3.

Clematis integrifolia L. cv. 'Alba'

C. integrifolia alba WESTON, Bot. Univ., 2, 207 (1771).

C. i. albiflora BERGM., Vaste pl. en Rotsh., 143 (1925).

Een zeer oude cultuurvorm, reeds bekend uit de kruidentuin van CLUSIUS te Leiden (1594) en afwijkend van het type door de witte bloemen. De plant is zeer zeldzaam.

Clematis jouniana SCHNEIDER (×) cv. 'Mrs Robert Brydon' (WAYSIDE GARDENS)

C. hybrida 'Mrs Robert Brydon' Cat. WAYSIDE GARDENS, 1939, 75 + gekleurde plaat.

C. jouniana 'Mrs Robert Brydon' WAYSIDE GARDENS ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 180 (1959), cv.

Een zeer opvallende Clematis, laat bloeiend, geschikt voor allerlei tuinen en parken, bruikbaar als snijbloem (maar dan voor particulieren), reeds vrij lang in cultuur en toch nog maar weinig bekend.

Deze plant werd in de kwekerij van de Wayside Gardens te Mentor, Ohio (USA) als een toevalsaailing gevonden in een bed Rhododendrons. In 1939 werd hij voor het eerst in de handel gebracht en toen ook in Nederland geïmporteerd door de kwekerij Moerheim te Dedemsvaart.

Volgens schriftelijke mededeling van de directie van de Wayside Gardens zou het een hybride zijn van *C. davidiana* met *C. paniculata* of *C. virginiana* en aan de kenmerken te zien, is het zonder twijfel juist, dat het *C. heracleifolia* × *C. virginiana* is. Toch meen ik hem te moeten rangschikken onder *C. jouniana* (*C. heracleifolia* × *C. vitalba*), omdat hij in kenmerken daarmede zoveel overeenkomt. *C. virginiana* en *C. vitalba* zijn nauw verwant en het is dus niet verwonderlijk, dat de hybriden met *C. heracleifolia* niet veel van elkaar verschillen. Menigeen zal hiertegen protesteren en aanvoeren, dat het toch 2 verschillende soortkruisingen zijn; evenwel moet men wel bedenken, dat het in de eerste plaats gaat om de beschrijving en het materiaal en dat de aanduiding van de ouders van ondergeschikt belang is.

Halfheester met bijna tot aan de grond afstervende, ± houtige stengels; éénjarige stengels slap, tot 4 m lang en op de grond liggend; oudere planten dichte massa's vormend van ± 1 m hoogte; blaadjes 3, 6–10 × 5–7 cm (eindblaadje iets groter), breed ovaal tot eirond, rand grof gezaagd-getand (eindblaadje aan de top soms iets 3-lobbig), glimmend groen, onderkant iets lichter, eindblaadje tot 3 cm, zijblaadjes tot 1,5 cm lang gesteeld; bladsteel lang (fig. 3a); bloemen in okselstandige pluimen, tot 3 cm doorsnede, in augustus en september; bloembladen aan de binnenzijde lavendelkleurig, buitenkant lichter en behaard; meeldraden kaal, met roomkleurige helm-draden en gele helmknoppen; vruchten met wit pluis, steriel.

De plant is zeer aanbevelenswaardig; grotere struiken bloeien overvloedig en men kan er in de zomer weken lang van plukken.

Merotype in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 13581, Dedemsvaart, kwekerij Moerheim, 30.8.1940 (plant afkomstig van Wayside Gardens).

A new hybrid between C. heracleifolia and C. virginiana found at the Wayside Garden Nurseries, Mentor, Ohio. Though the name C. joviniana Schn. belongs to the hybrid C. heracleifolia × C. vitalba, the new cultivar 'Mrs Robert Brydon' has been classified under this name, because their characters correspond.

The cv. 'Mrs Robert Brydon' is characterized by its subshrubby nature, the long trailing branches, the ternate leaves, the coarsely dentate leaflets and the large panicles of lavenderblue flowers with cream coloured stamens.

Cotoneaster adpressa BOIS cv. **'Little Gem'** (K. VERBOOM)

C. hybr. 'Little Gem' K. VERBOOM ex Weekb. Kon. Mij. voor Tuinb. & Plantk., 8, 320 (1934).

C. adpressa 'Little Gem' BOOM, Ned. Dendr., ed. 2, 218 (1942).

Deze dwergvorm werd omstreeks 1930 gevonden door de Heer K. VERBOOM, boomkweker te Boskoop in een partij *C. adpressa* uit Frankrijk. De plant viel op door de bijzonder compacte groeiwijze; hij vormt namelijk dichte, iets gewelfde kussens van nauwelijks 10 cm hoog, blijft ook op oudere leeftijd gesloten en is daardoor bijzonder geschikt voor kleinere rotspartijen. Helaas heeft de plant nog nooit gebloeid en komen er dus ook nooit vruchten aan. Maar ondanks dat is het een mooi plantje, waard gekweekt te worden.

Het is de vraag of het wel een *C. adpressa* is en men heeft wel eens gedacht aan een bastaard met *C. horizontalis*; men wijst dan op de vrij duidelijke 2-rijige bladstand en de steriliteit. Evenwel kan ik de plant niet anders dan onder *C. adpressa* rangschikken, gezien de groeiwijze, de \pm doffe en iets golvende bladen en de kale bladsteel. Laten we niet vergeten, dat *C. adpressa* uit zaad gekweekt variabel is en m.i. past *'Little Gem'* heel goed in deze variatie. De Boskoopse *C. adpressa* is een kloon met betrekkelijk smalle bladen en men is daar geneigd deze kloon te identificeren met de hele soort.

Takken liggend, aan de voet wortelend; twijgen dicht, aanliggend en borstelig behaard; bladen 7-10 × 5-7 mm, ovaal of iets omgekeerd eirond, \pm 2-rijig geplaatst, zwak golvend, steel 1-2 mm, kaal of met enkele borstelharen; bloemen onbekend.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 36317, Boskoop, kwekerij K. VERBOOM, 22.10.1958.

A fairly new, slow growing cultivar of C. adpressa originated in the Boskoop nursery of K. Verboom; the habit is very attractive, dense and prostrate; flowers and fruits are unknown; very suitable for rockeries.

Cotoneaster horizontalis BOIS cv. **'Ascendens'**

C. horizontalis ascendens KRÜSSM., Laubg., ed. 2, 115 (1951).

C. horizontalis fructu coccineo SPAETH ex KRÜSSM., l.c., syn.

De herkomst van deze *Cotoneaster* is onbekend, misschien is het een aanwinst van SPAETH. Ongetwijfeld hebben we te doen met een zaailing van *C. horizontalis*. Er is nogal eens van deze soort gezaaid en zodoende zijn er vele planten, die niet zo typisch meer zijn als men van *C. horizontalis* verwacht; er zijn vrij hooggroeiende vormen bekend, die dan cv. 'Wilsonii' genoemd worden; deze zijn soms nauwelijks als een *C. horizontalis* te herkennen.

Volgens KRÜSSMANN is cv. 'Ascendens' in Duitsland tamelijk algemeen voorkomend, vaak onder de foutieve naam 'Perpusilla'.

Hetgeen in ons land in kwekerijen groeit als 'Ascendens' wordt wat hoger dan het type; de bladen zijn iets spitsier dan normaal en zitten minder dicht opeen; de vruchten zijn iets langwerpiger, doch het verschil met die van het type is niet groot.

Een bezwaar van deze vorm is, dat hij onvoldoende vruchten aanzet. Overigens is het niet zeker, dat hetgeen vooral te Boskoop als 'Ascendens' in cultuur is, identiek is met hetgeen KRÜSSMANN als zodanig beschrijft.

***Cotoneaster horizontalis* BOIS cv. 'Saxatilis' (HESSE)**

C. horizontalis saxatilis HESSE, Cat. 1949/50, 44 (1949); ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 269 (1959), cv.

Van *C. horizontalis* komen hoe langer hoe meer zaailingen in cultuur; veelal gaat dan de karakteristieke horizontale groeiwijze iets verloren, maar bij de hier bedoelde vorm is deze juist versterkt. De cv. 'Saxatilis' is een bijzonder goede selectie van de firma H. HESSE te Weener.

De groei is langzaam, de takken liggen aanvankelijk op de grond, bij oudere exemplaren groeien ze wat hoger, soms iets in schuine richting; de zijtakken en bladen staan opvallend in één vlak, waardoor varenachtige vertakkingen ontstaan. HESSE spreekt in zijn catalogus zelfs van „fein fischgrätenartig verzweigt". De bladen zijn kleiner dan normaal nl. 5-8 mm lang (bij type 6-12 mm), glimmend groen, vlak, bijna rond en \pm spits, steel behaard; bloemen en vruchten normaal.

Een nadeel is ook weer hier, dat de planten zelden rijk vruchten dragen. Het is dus een echte plant voor kleinere rotstuinen, waar het vooral aankomt op de groeiwijze.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 32532, Weener, kwekerij H. HESSE, 29.8.1956.

Described are 2 rather new cultivars of C. horizontalis; of this species people have frequently sown and therefore very good selections may be found occasionally.

C. horizontalis cv. 'Ascendens' is rather common in Germany; its habit is somewhat higher than the common *C. horizontalis*, but it gives less fruit and therefore we do not want this plant.

C. horizontalis cv. 'Saxatilis' was raised by the firm of H. Hesse, nurserymen at

Weener (Germany); the fruits are not very profuse, but its habit is superb; the branches and leaves are arranged very horizontally; the growth is very slow; ideal for rockeries.

Cotoneaster microphylla WALL. cv. '**Cochleata**'.

C. buxifolia cochleata FRANCH., Pl. Delav., 224 (1890), f.

C. microphylla cochleata (FRANCH.) REHD. & WILS., in *Sargent, Plantae wilsonianae*, 1, 176 (1912).

C. microphylla melanotricha Hort., niet HAND. MAZZ.

C. microphylla is de laatste jaren in verscheidene vormen in cultuur, merkwaardig genoeg merendeels onder verkeerde namen. Na de oorlog werd in Nederland één dezer vormen geïmporteerd onder de naam *C. microphylla melanotricha*. De plant is gekenmerkt door een lage en brede groeiwijze en ovale bladen, die aan de bovenzijde mooi donker glimmend groen zijn en aan de onderkant wit behaard; speciaal door dit laatste kenmerk kan het geen '*Melanotricha*' zijn, want daarbij zijn deze haren zwart.

M.i. verschilt onze plant niet van '*Cochleata*'.

In hoeverre we hier te maken hebben met een variëteit of een cultuurvariëteit, weet ik niet; in ieder geval kweken we in cultuur slechts één kloon, reden, waarom ik voorstel deze althans voorlopig als een cultivar te beschouwen en deze te noemen: *C. microphylla* cv. '*Cochleata*'.

Cotoneaster microphylla WALL. cv. '**Vellaea**'

C. buxifolia vellaea FRANCH., Pl. Delav., 224 (1890), f.; REHD., Man., ed. 2, 356 (1940), f.

C. microphylla vellaea REHD. & WILS., in *SARG., Pl. wils.*, 176 (1913); BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 266 (1959), cv.

Deze plant verschilt maar weinig van de vorige en toch heeft REHDER deze onder *C. buxifolia* gerangschikt. Het materiaal, dat wij als *vellaea* in cultuur hebben en dat zeer vermoedelijk wel juist gedetermineerd is, behoort evenwel duidelijk tot *C. microphylla*: de onderzijden der bladen zijn nl. duidelijk papilleus (loupe), hetgeen bij *C. buxifolia* nooit het geval is.

Daarom lijkt mij de eerste rangschikking, dus die van FRANCHET wel degelijk de juiste.

De planten lijken veel op '*Cochleata*', doch wijken daarvan af door de liggende groeiwijze en de vrij vlakke bladen, die beiderzijds behaard zijn.

Wrong names in nurseries are C. microphylla melanotricha and C. buxifolia vellaea; the correct name of the former is C. microphylla cv. 'Cochleata' of which the hairs of the underside are white and not black as in the true var. melanotricha; the cv. 'Vellaea' does not belong to C. buxifolia but to C. microphylla in view of the papillose underside of the leaves. I consider these plants provisionally as cultivars; they are clones of which the history is unknown, we do not know if the names belong to varieties growing in the wild or if the plants are chance seedlings.

Cotoneaster microphylla WALL. cv. 'Ruby'

C. microphylla 'Ruby' BOOM, Ned. Dendr. ed. 4, 266 (1959).

C. rubens Hort., niet REHD. & WILS.

Er komt de laatste jaren in Nederland op de boomkwekerijen een *Cotoneaster* voor onder de naam *C. rubens*; het is een tamelijk stijf groeiende dwergheester met mooie donkergroene bladen, witte bloemen, waarvan de kroonbladen uitstaan en met rode bessen.

C. rubens, die ik in cultuur nog nooit ben tegengekomen, heeft rose bloemen, waarvan de kroonbladen rechtopstaan. Dit is dus een soort meer verwant aan *C. horizontalis* en het is dus duidelijk, dat die met onze plant niets heeft uit te staan.

Gezien de donkergroene, leerachtige bladen, de papilleuse onderzijden daarvan en de alleenstaande bloemen kan ik deze plant slechts rangschikken onder *C. microphylla*. De enige soort, die er veel op lijkt is *C. conspicua* cv. 'Decora', doch die is duidelijk verschillend door de langere bladen, de vaak tot 5 gebundelde bloemen en de grote, oranje bessen met grotere nootjes.

Voor zover mij bekend is de plant nooit beschreven; ik doe dat hieronder en wel onder de cultivarnaam 'Ruby' in verband met de gelijkenis met de naam, waaronder de plant nu bekend staat nl. *C. rubens*.

Dichte, wintergroene heester met uitstaande takken, tot 1 m hoog; twijgen spoedig kaal, bruin; bladen 8-15 × 4-8 mm, ovaal, top stomp en kort genaald, voet spits tot afgerond, bovenzijde glimmend donkergroen, onderkant lichtgroen tot lichtblauwgroen, later vaak met rode middennerf, op de vlakte met verspreide, witte haren, rand iets ingerold, vaak wit behaard, steel kort, behaard; bloemen alleenstaand, wit, ± 1 cm doorsnede; vruchten ± 8 mm doorsnede, helderrood, kogelrond of iets cilindrisch, met 2 vrij kleine nootjes.

Wijkt af van *C. microphylla* zoals we die op de kwekerijen kennen door de veel hogere en stijvere groeiwijze, de brede bladen, de afgeronde-spitse bladvoet en de kleinere vruchten.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. Boom, no. 35859, Wageningen, proeftuin I.V.T., 6.6.1958.

The Cotoneaster grown in many nurseries on the continent under the name C. rubens does not belong to this species. Undoubtedly it is a robust form of C. microphylla. The origin is unknown and therefore I have given to this clone the cultivar name 'Ruby'.

Dense, evergreen shrub, to 1 m high; leaves 8-15 × 4-8 mm, oval, apex blunt, mucronulate, base acute or rounded, glossy green above, light bluish green, often with red midrib and white pilose beneath, margin ± revolute, often with white hairs; flowers solitary, white, ± 1 cm diam.; fruits ± 8 mm diam., light red, globose or subcylindric, with 2 rather small nutlets.

Cotoneaster rugosa PRITZEL in Bot. Jahrb., 29, 385 (1900).

C. salicifolia rugosa REHD. & WILS. in SARG., Pl. wils., 1, 172 (1912), var.

C. henryana REHD. & WILS., l.c. 174.

C. rugosa henryana SCHNEID., Ill. Handb. Laubh., 1, 758, fig. 426g (1906), var.

De algemeen bekende plant gekweekt als *C. salicifolia* var. *rugosa* behoort niet tot *C. salicifolia*; deze verschilt hiervan duidelijk door de veel grotere en bredere bladen, die aan de onderzijde vaak geheel kaal zijn en aan de rand zelden ingerold, door de grotere, vaak omgekeerd eironde en veel helderder rode vruchten en de stompe nootjes. De habitus is ook zeer verschillend van die van *C. salicifolia*. *C. henryana* is hiermede synoniem (zie STAPP in Bot. Mag., t. 8999, 1924).

Het is vooral deze soort die gekruist is met *C. frigida* (zie hieronder) en verscheidene klonen zijn van deze hybride in cultuur. Merkwaardig is wel, dat de kenmerken van *C. rugosa* sterk domineren en er zijn hybriden, die nauwelijks van *C. rugosa* zijn te onderscheiden. Toch zijn deze ter wille van de overzichtelijkheid gerangschikt onder *C. watereri*.

Cotoneaster salicifolia FRANCH. cv. 'Avondrood' (HAALBOOM)

C. salicifolia repens HAALBOOM, Cat. ± 1951, nom.

C. salicifolia 'Avondrood' HAALBOOM ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 267 (1959), cv.

C. salicifolia 'Afterglow' (Eng. translation).

Deze laagblijvende cultivar werd omstreeks 1945 gevonden door de Heer W. HAALBOOM, boomkweker te Driebergen in een zaaisel van *C. salicifolia* var. *floccosa* en in ± 1948 als *C. salicifolia repens* in de handel gebracht. Hij wijkt sterk van de bekende *salicifolia*'s af door de liggende groeiwijze. De struiken liggen werkelijk plat op de grond en wortelen nauwelijks. Daarom is ook niet aan te nemen, dat *C. dammeri* aan de vorming hiervan heeft meegewerkt. Ik geloof, dat de vorm binnen de variatie van *C. salicifolia* ligt.

Breed uitgroeiende struik met liggende takken; twijgen aanvankelijk groen, later donkerbruin wordend en dan met weinig opvallende lenticellen; bladen 25-35 × 8-15 mm, lang-ovaal, bovenzijde glimmend donkergroen en tamelijk gerimpeld, onderkant blauwachtig, vrij sterk papilleus, aanvankelijk behaard, later tamelijk kaal wordend; bladsteel ± 4 mm, bijna kaal; bloemen in 3-10-bloemige tuilen; bessen tot 6 bijeen, 5-7 mm doorsnede, helderrood, met 4-5 nootjes.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 36356, Driebergen, kwekerij W. HAALBOOM, 19.11.1958.

A new chance seedling originated at the Haalboom nurseries, Driebergen, characterized by the prostrate habit and the rather small leaves. It differs from cv. 'Herbstfeuer'

by the non-rooting branches, the smaller and narrower leaves and the less profuse dull red fruits.

Cotoneaster watereri EXELL (×)

In het begin van deze eeuw ontstonden op verscheidene plaatsen in Engeland hybriden tussen *C. salicifolia* en *C. rugosa* met *C. frigida*; door de grote winterhardheid, de forse, vaak fraaie groeiwijze, en de mooie, duurzame vruchten zijn al spoedig bepaalde, goede klonen in de handel gekomen. Aanvankelijk heeft men hiermede, althans wat betreft de benaming, geen raad geweten en werden ze aangeduid met soortnamen, bv. *C. watereri*, *C. pendula*, soms ook met de afkorting hybr. er tussen; soms werden ze beschouwd als variëteiten van *C. frigida*, bv. *C. frigida aldenhamensis*.

Maar de groep, zoals we die nu kennen, is toch tamelijk homogeen, zodat het niet moeilijk is de klonen alle onder één naam te rangschikken. Dit moet dan zijn de naam *C. watereri*, omdat EXELL de eerste was, die een kloon wetenschappelijk beschreef. We krijgen dan natuurlijk wel de moeilijkheid, dat we onder *C. watereri* twee verschillende eenheden zouden moeten verstaan nl. de groep en de kloon; maar we lossen dit tegenwoordig op door voor de kloon de naam van de groep te herhalen; dus hier wordt dit: *C. watereri* cv. 'Watereri'.

In het algemeen overheerst bij de hybriden het type van *C. rugosa* (syn. *C. salicifolia* var. *rugosa*, *C. henryana*), soms ook wel dat van *C. salicifolia*; een en ander blijkt uit het volgende overzicht:

	<i>frigida</i>	<i>rugosa</i>	<i>salicifolia</i>	<i>watereri</i>
groeiwijze	stamvormend	struik	struik	verschillend
takken	uitstaand	overhangend	overhangend	verschillend
blad	winterkaal	wintergroen	wintergroen	± wintergroen
blad	vrij dun	dik	dik	dik
- lengte	6-12 cm	4-8 cm	3-7 cm	4-12 cm
- top	stomp-spits	spits-toegespitst	toegespitst	verschillend
- bovenzijde . . .	glad	iets rimpelig	sterk rimpelig	± rimpelig
- onderzijde . . .	± kaal	eerst wollig, later kaal	vrij lang wollig blijvend	eerst wollig later kaal
- idem	glad	papilleus	papilleus	papilleus
vrucht	helderrood	helderrood	violet-rood	verschillend
	spoedig rimpelig	gaaf blijvend	gaaf blijvend	gaaf blijvend

Determinatietabel van een aantal cultuurvariëteiten van *C. salicifolia* en *C. watereri*:

1. takken liggend, kruipend of sterk hangend 2
takken opgaand, ten hoogste overhangend 4
2. meestal als treurstruik gekweekt; bladen dofgroen, weinig gerimpeld **'Pendula'**
steeds liggend of kruipend; bladen glimmend groen, tamelijk sterk gerimpeld 3

3. Takken sterk wortelend; bladen gemiddeld groter dan 4 cm
'Herbstfeuer'
 takken niet of weinig wortelend; bladen gemiddeld kleiner dan 4 cm
'Avondrood'
 4. (1). twijgen lang groen blijvend; bessen geelachtig **'Exburiensis'**
 twijgen spoedig bruin wordend; bessen rood-violetachtig 5
 5. takken schuin opstaand 6
 takken overhangend 7
 6. bladen iets toegespitst met steeds groene middennerf; vruchten vrij
 groot (± 1 cm doorsnede), helderrood **'Cornubia'**
 bladen spits, vooral 's winters vaak met rode middennerf; vruchten
 kleiner dan 1 cm, meer violetachtig rood **'Vicaryi'**
 7. bladen vrij klein, tot 7 cm, bovenzijde sterk gerimpeld
'Aldenhamensis'
 bladen tot 12 cm, bovenzijde weinig gerimpeld; vruchten helder-
 rood 8
 8. bladen tot 4 cm breed **'Watereri'**
 bladen tot 2,5 cm breed **'Glabrata'**
- Tot deze groep behoren nog enkele vormen zoals **'Perkeo'** en **'Saldam'**, doch wegens gebrek aan materiaal ben ik genoodzaakt deze tot een volgende serie te laten liggen.

In the beginning of this century at several places in England hybrids between C. salicifolia and C. rugosa with C. frigida originated; caused by their great hardiness, the robust, often attractive habit and the fine lasting fruits good clones have been put into the trade very quickly. Originally correct names could not be found for them and they have been indicated with specific names, e.g. C. watereri, C. pendula, sometimes connected with the abbreviation hybr. or sometimes they have been considered as varieties of C. frigida, e.g. C. frigida aldenhamensis.

But the group, as it is known to us nowadays, is still rather homogeneous and therefore it is not difficult to arrange all the clones under one name.

This name of the group should be C. watereri, because Mr. Exell was the first author who described a clone scientifically. Consequently we get of course the difficulty that 2 different taxa bear the same name, viz. the group and the clone; but nowadays we solve this problem by repeating the name of the group if we want to indicate the clone, e.g. in the above mentioned case: C. watereri cv. 'Watereri'. Generally the type of C. rugosa (syn. C. salicifolia var. rugosa, C. henryana) dominates among the hybrids, or sometimes the type of C. salicifolia, as the following review may illustrate.

Cotoneaster watereri EXELL (\times) cv. **'Aldenhamensis'** (GIBBS)

C. frigida aldenhamensis GIBBS ex BEAN in Kew Handlist, ed. 4, 80 (1934), nom.; ARNOLD in Gardn. Chron., 1941, 2, 236.

C. watereri 'Aldenhamensis' GIBBS ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 267 (1959), cv.

Dit is een aanwinst van Aldenham House, de buitenplaats van Mr. VICARY GIBBS, waar zo vele cultuurvariëteiten het licht zagen. Het is vermoedelijk een kruising van *C. frigida* en *C. salicifolia*, gezien de betrekkelijk kleine bladen en de kleine, violette vruchten.

Groeiwijze breed en met overhangende takken; twijgen donkerbruin met vele, lichtgekleurde lenticellen; bladen vrij klein en smal, nl. $4-7 \times 1,2-1,8$ cm, spits of iets toegespitst, bovenzijde tamelijk sterk gerimpeld, onderkant vrij lang behaard blijvend; bloemen in tamelijk kleine tuilen; vruchten klein, violette, tot diep in de winter zitten blijvend.

Branches arching; branchlets dark brown with numerous white lenticels; leaves rather small, acute, rugose above; fruits small, purple; originated at Aldenham House.

Cotoneaster watereri EXELL (\times) cv. **'Cornubia'** (ROTHSCHILD)

C. 'Cornubia' ROTHSCCHILD ex Journ. Roy. Hort. Soc., 59, 303, p. XXXI (1934).

C. watereri 'Cornubia' ROTHSCCHILD ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 267 (1959), cv.

Deze plant ontstond op het landgoed van wijlen LIONEL DE ROTHSCCHILD te Exbury, omstreeks 1930.

Groeiwijze \pm boomvormig met schuin opstaande takken (invloed van *C. frigida*); twijgen donkerbruin met vele witte lenticellen (hieraan is vooral deze cultivar te herkennen); bladen $7-10 \times 2,5-4$ cm, vrij dof groen, weinig gerimpeld, top iets toegespitst, onderkant later bijna kaal; vruchten talrijk, vermiljoen- tot helderrood, zeer lang zitten blijvend. In cultuur is deze vorm algemeen voorkomend.

Tree-like with ascending branches; branchlets dark brown with numerous white lenticels; leaves rather large, dull green, acute to acuminate, \pm rugose; fruits red; originated by Mr L. de Rothschild at Exbury, \pm 1930.

Op kwekerijen treft men verder nog een kloon aan onder de naam *C. wilsoniana* of *wilsonii*; deze is bijna aan *'Cornubia'* gelijk, wijkt er van af door de meer roodbruine twijgen en de schaarse lenticellen; de bladen zijn iets groter (tot 11×3 cm), de top is stomp of spits. De naam voor deze kloon is **C. watereri** cv. **'Wilsoniana'**.

Cotoneaster watereri EXELL (\times) cv. **'Exburyensis'** (DE ROTHSCCHILD)

C. exburyensis Cat. J. Waterer Sons & Crisp, 1954/55.

C. watereri 'Exburyensis' DE ROTHSCCHILD ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 267 (1959), cv.

Dit is een geheel afwijkende vorm, want het roodmakende pigment ontbreekt; de vorm werd \pm 1930 gewonnen door wijlen Mr. L. BARON DE ROTHSCCHILD te Exbury uit een kruising van *C. frigida* cv. *'Xanthocarpa'* met *C. salicifolia*. Uit deze kruising kon hij 2 klonen kweken, die kort na

de oorlog als '*Exburyensis*' en '*Rothschildiana*' in de handel kwamen, de eerste met lichtgele, de laatste met goudgele vruchten.

In ons land is sedert enkele jaren de eerstgenoemde aanwezig, doch onder de foutieve namen '*Rothschildiana*' en '*Rothschild*'; het materiaal bij ons in cultuur heeft duidelijk licht- tot bleekgele bessen.

Overigens zijn beide vormen weinig verschillend en volgens schriftelijke mededeling van Exbury Estate acht men aldaar de '*Exburyensis*' de betere.

Twijgen groen, later \pm bruinachtig wordend en dan met vele witte lenticellen; bladen groot, $8-12 \times 2-3$ cm, bovenzijde glimmend heldergroen en sterk gerimpeld, onderkant weinig behaard; vruchten geelachtig, vrij licht van kleur, niet bijzonder mooi.

Neotype in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 36330, Dedemsvaart, kwekerij Moerheim, 5.11.1958.

Branchlets green, becoming brown; leaves large, glossy and rugose above; fruits yellowish; the same origin as 'Cornubia'; in Holland cultivated under the wrong name 'Rothschildiana'.

Cotoneaster watereri EXELL (\times) cv. '**Glabrata**'

C. glabrata Hort., niet REHD. & WILS.

C. watereri '*Glabrata*' BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 267 (1959), cv.

Dit is een moeilijk geval; de plant namelijk in cultuur als *C. glabrata* behoort ook tot *C. watereri* en is geen echte *C. glabrata*. Waar hij vandaan komt is onbekend. Daarom lijkt het mij het beste de ingeburgerde soortaan- duiding maar als cultivarnaam aan te houden.

De plant komt veel overeen met cv. '*Watereri*', alleen zijn de bladen wat smaller en de bessen kleiner en meer dofrood.

Cotoneaster watereri EXELL (\times) cv. '**Herbstfeuer**' (H. BRUNS)

C. 'Herbstfeuer' RUYS, Cat. Moerheim (Duitse ed.), 1955/6, 7. 1955.

C. watereri '*Herbstfeuer*' H. BRUNS ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 267 (1959), cv.

Omstreeks 1930 heeft de Heer H. BRUNS, boomkweker te Westerstede (Oldenburg) Cotoneasters gezaaid, waarvan hij het zaad had betrokken van de bekende firma DE VILMORIN te Parijs. Naast een groot aantal z.g. halfhoge planten kwamen er ook enkele lagere op, waaraan aanvankelijk geen aandacht besteed werd. In de strenge oorlogswinters bleven er evenwel een paar over en één hiervan werd door wijlen Dr. J. D. RUYS als een mogelijk waardevolle, bodembedekkende heester herkend.

Het is ongetwijfeld een hybride en een groot aantal kenmerken ervan komt overeen met die van *C. rugosa*; de sterk wortelende twijgen zouden kunnen wijzen op inkruising van *C. dammeri*, het is zelfs wel waarschijnlijk, dat dit zo is. Toch acht ik het niet verstandig deze vorm een afzonderlijke latijnse naam te geven; we zullen namelijk in de toekomst nog meer van derge-

lijke hybriden krijgen en dan zouden we deze moeten onderbrengen óf onder *C. watereri* óf onder een andere groepsnaam; dit kan zeer grote moeilijkheden met zich meebrengen. Daarom wil ik de naam *C. watereri* handhaven voor de hele groep, waarin de kenmerken van *C. rugosa* of *salicifolia* domineren; de papilleuse bladonderzijden zijn daarbij wel het meest belangrijke kenmerk.

Zeer breed uitgroeiende struik met kruipende takken, d.w.z. ze wortelen (althans in het tweede jaar) op alle knopen; bladen $4-6 \times 1,5-2,5$ cm, leerachtig, ovaal, top spits of iets toegespitst, voet spits, bovenzijde glimmend donkergroen en iets gerimpeld, kaal, onderkant licht blauwachtig groen en papilleus, ten slotte alleen op de hoofdnerf behaard; zijnerven 7-9 paar; steel ± 5 mm lang, behaard; bloemen in kort gesteelde, 5-12-bloemige tuilen, wit; vruchten ± 5 mm doorsnede, helderrood, meestal met 4 nootjes.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 36250/36928, Dedemsvaart, kwekerij Moerheim, 29.9.1958 en 5.6.1959.

A new hybrid found by H. Bruns, nurseryman at Westerstede (Germany) among seedlings grown from seed which was bought from the firm de Vilmorin at Paris. The plant forms large carpets on the ground; the branches are creeping and rooting at every node; the habit is like that of C. dammeri but much more robust and higher; leaves $4-6 \times 1\frac{1}{2}-2$ cm, oval, glossy dark green, a little rugose above, papillose beneath; petiole 5 mm; flowers in 5-12-flowered corymbs, white; fruits red with mostly 4 nutlets. The hybrid belongs to the 'Watererigroup', although it is not sure that C. dammeri is one of the parents.

Cotoneaster watereri EXELL (\times) cv. 'Pendula'

C. hybrida pendula GROOTEND. in De Boomkw., 4, 153 (1949).

C. frigida pendula Hort., niet BEAN.

C. watereri 'Pendula' BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 267 (1959).

De herkomst van deze algemeen gekweekte vorm is onbekend; aanvankelijk werd hij identiek geacht aan *C. frigida pendula*, doch BEAN (Trees etc., 3, 113, 1933) beschrijft deze als een treurvorm van *C. frigida*; in de 7de druk van zijn boek (1, 15, 1950) zegt hij er bij, dat deze plant in 1924 gekweekt werd uit zaad, dat uit Darjeeling (zuidrand van de Himalaja) was ontvangen. Het lijkt me daarom wel zeker, dat BEAN een andere plant bedoeld heeft dan wij nu als 'Pendula' in cultuur hebben.

Vrij gegroeid blijven de takken plat op de grond liggen en wortelen ze slechts hier en daar; er is daarom ook geen reden om aan te nemen, dat het hier een kruising met *C. dammeri* betreft; meestal worden de planten geënt op stammen bv. van *Sorbus aucuparia* en dan verkrijgt men, vooral wanneer de hoofdtak opgebonden wordt, prachtige treurheesters.

Twijgen bruin, aan de top vaak groen, met weinig lenticellen; bladen tamelijk klein, $4-7 \times 1,5-2,5$ cm, bovenzijde groen, iets glimmend en niet

gerimpeld, onderkant lichter groen, vrij onduidelijk papilleus; bloemtuilen kleiner dan bij de andere vormen; vruchten in kleine tuilen, groot, helderrood.

Habit creeping, but often cultivated as a pendulous shrub; branchlets brown with few lenticels; leaves rather small, green and not rugose above; corymbs small; fruits bright red. Origin unknown and not identical with C. frigida var. pendula Bean.

Cotoneaster watereri EXELL (×) cv. **'Vicaryi'** (GIBBS)

C. frigida vicaryi BECKETT, List of surplus plants of Aldenham, 13 (1931).

C. watereri 'Vicaryi' GIBBS ex BOOM, Ned. dendr., ed. 4, 267 (1959), cv.

Deze vorm ontstond omstreeks 1920 op Aldenham House en is steeds beschouwd als behorende tot *C. frigida*; de onderzijde der bladen is evenwel zeer duidelijk papilleus en dus moet het een hybride zijn met *C. rugosa*.

Forse struik met uitstaande takken; twijgen glimmend donkerbruin, met vele lenticellen; bladen groot, tot $10 \times 3,5$ cm, spits, bovenzijde groen en iets gerimpeld, onderkant lang behaard blijvend en in de winter vaak met rode middennerf; vruchten tamelijk klein, violetrood.

In cultuur treft men deze plant betrekkelijk zelden aan; vergelijkende proeven zullen de sierwaarde moeten bepalen.

Large shrub with ascending branches; branchlets glossy dark brown with numerous lenticels; leaves large, acute, slightly rugose above, pilose and often with a red midrib beneath; fruits small, purple; originated at Aldenham House, ± 1920.

Cotoneaster watereri EXELL (×) cv. **'Watereri'** (WATERER & CRIPPS)

C. watereri EXELL in Gardn. Chron., 1928, 1, 32, fig. 31 (ex p.).

C. watereri, 'Watereri' EXELLE ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 267 (1959), cv.

Dit is dan de eerste benaamde hybride van *C. frigida* met *C. rugosa*; hij werd omstreeks 1920 gevonden door de firma WATERER & CRIPPS te Bagshot in een zaaisel van *C. frigida*; in de nabijheid van de moederplant stond een exemplaar van *C. rugosa*, zodat de bastaardering daarmee wel verklaard is.

Struik groot en breed, met overhangende takken; twijgen donkerbruin, met vrij weinig lenticellen; bladen groot, $7-10 \times 2,3-4$ cm, bovenzijde dof-groen, weinig gerimpeld, onderkant aanvankelijk behaard, later kaal, top stomp tot spits; vruchten talrijk, in brede schijnschermen, helder en glimmend rood.

Deze cultivar is nog steeds een der meest algemene van de gehele groep.

Large shrub with arching branches; branchlets dark brown, with rather few lenticels; leaves large, dull green and little rugose above; fruits bright red; originated by Waterer and Cripps, Bagshot, ± 1920.

Crataegus monogyna JACQ. cv. 'Bicolor' (GUMPPER)

C. oxyacantha gumpferi bicolor VANH. in Flore des Serres, 16, t. 1651 (1865), var.

C. oxyacantha bicolor MOUILL., Traité, 479 (1892), var.

C. monogyna gumpferi VOSS in VILM., Blumeng., ed. 3, 271 (1894), f.

C. monogyna bicolor Hort. ex BAIL., Cycl. Am. Hort., 1, 396 (1900), var.

Deze niet zeer fraaie vorm werd omstreeks 1860 gewonnen door P. J. GUMPPER, kweker te Stuttgart en is gekenmerkt door de enkele bloemen, waarvan de kroonbladen wit zijn met een brede rose rand. Er is slechts één stijl en de bladen zijn diep ingesneden, zodat het hier ongetwijfeld een *C. monogyna* betreft.

De vorm komt sporadisch meer in Nederland voor; ik noem deze slechts voor de volledigheid.

Crataegus monogyna JACQ. cv. 'Rosea'

C. monogyna rosea KIRCHNER in Wochenschrift, 2, 375 (1859), f.

Demeeste enkel- en rosebloemige meidoorns behoren tot *C. oxyacantha*, doch in cultuur treft men steeds exemplaren aan, die tot *C. monogyna* behoren; deze noemt men dan foutief *C. oxyacantha rosea* of *punicea*. De bladen zijn evenwel typisch diep ingesneden en er slechts één stijl per bloem en één steen per vrucht. Men zal goed doen op kwekerijen de rosebloeiende exemplaren op dit verschil te toetsen.

Crataegus mordenensis BOOM, nov. hybr.

C. oxyacantha ♀ × *succulenta* ♂

C. mordenensis, a *C. oxyacanthae* foliis atque floribus majoribus, a *C. succullentae* spinis brevioribus, foliis profundius incisiss, glaberrimis, inflorescentiis glaberrimis, sepalis eglandulosis differt.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 33844/34762, Boskoop, kwekerij F. J. GROOTENDORST & ZONEN, 9.5.1957 en 19.9.1957 (plant afkomstig van Exp. Farm Morden, Man.).

Van deze hybride bestaat nog slechts één kloon en wel:

Crataegus mordenensis BOOM (×) cv. 'Toba' (EXP. FARM MORDEN)

C. 'Toba' Progress Report Exp. Farm Morden, Man., 1947/54, nom.; Amer. Nurs., dec. 1950.

C. mordenensis 'Toba' EXP. FARM MORDEN ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 257 (1959), cv.

C. oxyacantha 'Paul's Scarlet' × *C. succulenta*.

Deze merkwaardige hybride van een Europese en een Amerikaanse meidoorn werd in 1935 gewonnen op het landbouwproefstation te Morden, Man. (Canada) door opzettelijke kruising, waarbij stuifmeel van *C. succulenta* werd gebracht op stempels van *C. 'Paul's Scarlet'*. De bedoeling was een

althans in Canada meer winterharde, dubbele, rode meidoorn te verkrijgen. Welnu, men is hierin gedeeltelijk geslaagd: de hybride heeft inderdaad de winterhardheid van *C. succulenta* en de dubbelbloemigheid van 'Paul's Scarlet', alleen is de kleur nog niet bijzonder mooi: wel zijn de bloemen belangrijk groter, maar ze zijn aanvankelijk wit, later lichtrose.

Daar het hier een soortkruising betreft leek het me verstandig hieraan ook een „hybride-soortnaam” te geven om later verwarring met andere hybriden te voorkomen. Hiervoor koos ik de naam *C. mordenensis* naar de plaats waar de plant is gewonnen. De hybride werd in 1949 in de handel gebracht.

In vele opzichten is de hybride intermediair tussen de ouders, ofschoon de algemene habitus veel van *C. oxyacantha* heeft. Ook de bladen lijken op die van *C. oxyacantha*, maar ze zijn groter; de bloemen hebben de bouw van die van *C. oxyacantha*, maar zijn groter, mogelijk nog groter dan die van *C. succulenta*. Vruchten heb ik nog niet gezien, maar volgens opgave van het Proefstation zijn ze rood en blijven ze lang zitten.

Kleine boom tot grote struik; twijgen kaal; doornen vrij kort, tot 1,5 cm lang, aan de voet dik (dikker dan bij *C. oxyacantha*), soms afwezig; bladen van langloten 5-7 × 5-6 cm, top spits, voet plotseling wigvormig op de 1,5-2 cm lange steel aflopend, bovenzijde glimmend groen, onderkant lichter, beiderzijds kaal; bochtnerven aanwezig; lobben meestal 3 aan iedere kant, tamelijk fijn gezaagd, de onderste soms weer iets lobachtig ingesneden; onderste insnijdingen diep, tot dichtbij de middennerf, bovenste ondiep; bladen van kortloten kleiner, minder diep ingesneden (fig. 3f); bloemen in tot ca. 5 cm brede, kale tuilen, ± 2 cm doorsnede; kelk meestal gezaagd, doch zonder klieren; kroonbladen 25-30, wit, later rose wordend; meeldraden vrijwel alle in kroonbladen veranderd en meestal zijn overgangen van kroonbladen naar meeldraden aanwezig; stijlen 2-3, vaak ± vergroeid; vruchten rood, vermoedelijk met 2-3 stenen, mogelijk steriel.

In Nederland is deze hybride al op verscheidene plaatsen aanwezig. Type: zie boven.

A very striking new hybrid raised by the Experimental Farm at Morden, Manitoba in 1935 by crossing flowers of C. succulenta with pollen of C. oxyacantha 'Paul's Scarlet'; this experiment was made with the purpose to obtain a red flowering Hawthorn more hardy in Canada. The hybrid has in general the habit of a robust form of C. oxyacantha, distinguished by the bigger leaves and the much larger double flowers which are white at first, soon changing into light rosy.

Small glabrous tree or large shrub; spines short, to 1,5 cm long, thicker than those of C. oxyacantha; leaves 5-7 × 5-6 cm, acute, base contracted with a petiole to 2 cm long, bright green above; lobes 3, rather finely serrate, the lower sometimes also lobed, lower incisions deep, nearly to midrib, higher incisions superficially; leaves of spurs smaller; corymb to 5 cm diam.; flowers to 2 cm diam.; petals 25-30; stamens all transformed in petals (often incompletely); styles 2-3, often connate; fruits red.

Crataegus oxyacantha L.

Er komen in cultuur vrij algemeen meidoorns voor met gevulde of gekleurde bloemen; ongetwijfeld zijn dit niet uitsluitend tweestijlige meidoorns. Van enkele hebben we duidelijk het karakter van de eenstijlige meidoorn kunnen herkennen en die zijn vermeld onder *C. monogyna* (zie p. 115). In hoeverre de rest typisch *C. oxyacantha* is, is nog niet te beoordelen. We weten er nog te weinig van en ook de in Europa wild groeiende meidoorns zijn nog onvoldoende bestudeerd om ze te kunnen benamen. Daarom houd ik me voorlopig nog maar aan de conventionele indeling en rangschik ik, hetgeen niet duidelijk tot *C. monogyna* behoort, onder *C. oxyacantha*. Vele vormen zijn reeds lang en (soms tijdelijk) algemeen in cultuur geweest en dus is het aantal namen groot; tot heden kan men op kwekerijen deze planten onder zeer verschillende namen aantreffen, reden waarom hier getracht wordt deze namen te rangschikken:

1. Verscheidenheden met enkele, rose-rose bloemen:

Crataegus oxyacantha L. cv. 'Rosea'

C. oxyacantha rosea WILLD., Berl. Baumz., 89 (1796), var.

C. oxyacantha flore rubro JAEGER, Zierg., 191 (1865), DE Vos, Handboek, 58 (1887).

Hiervan zijn de bloemen vrij licht rose en zij verkleuren sterk; de voet van de kroonbladen is steeds wit. Deze vorm is zeldzaam geworden. DE Vos schrijft reeds in 1887: „Deze oudste roode Meitak komt weinig meer voor, omdat de *punicea* veel schooner is.”

Crataegus oxyacantha L. cv. 'Punicea'

C. oxyacantha punicea LODD. in Bot. Cab., 14, t. 1363 (1828); DE Vos, Woordenboek, 35 (1867).

C. oxyacantha flore puniceo KIRCHN., Arb. musc., 283 (1864), var.; DE Vos, Handboek, 58 (1887).

C. monogyna punicea KIRCHNER, Wochenschrift, 2, 375 (1859).

C. oxyacantha splendens JAEGER, Zierg., 191 (1865); WITTE, Flora, t. 47 (1868).

C. oxyacantha rosea superba NICH., Dict., 1, 394 (1884).

C. oxyacantha coccinea BEAN, Trees etc., 1, 432 (1914), var.

Dit is de algemeen bekende, enkel- en rosebloemige meidoorn; de bloemen zijn, althans voor de Europese meidoorn groot, kunnen wel 1 cm in doorsnede zijn; de kleur is prachtig rose en het hartje is wit.

2. *Verscheidenheden met gevulde, witte bloemen:*

***Crataegus oxyacantha* L. cv. 'Plena'**

C. oxyacantha plena WESTON, Bot. Univ., 1, 78 (1770), var.

C. oxyacantha multiplex LOUD., Arb. brit., 2, 832, fig. 609 (1838), var.

C. oxyacantha pleniflora WITTE, Flora, 187 (1868), var.

Zie voor de overige synoniemen REHD., Bibl., 249 (1949).

Alle beschrijvingen in de literatuur stemmen hierin overeen, dat de gevulde bloemen eerst wit zijn en later rose of althans vuilrose uitbloeiend.

Deze vorm is bij ons algemeen.

***Crataegus oxyacantha* L. cv. 'Candidoplena'**

C. oxyacantha flore candido pleno VOSS in VILM., Blumeng., ed. 3, 271 (1894).

C. oxyacantha candidoplena SPAETH, cat. 148, 91 (1911), ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 257 (1959), cv.

C. monogyna candida plena Hort. ex Spaethbuch, ed. 2, 218 (1930).

Deze verschilt van de vorige, doordat de bloemen wit blijven en dus niet verkleuren. Het komt me voor, dat deze plant meer cultuurwaardig is dan de vorige, doch merkwaardig genoeg is hij zeldzaam. De herkomst van beide cultuurvariëteiten is onbekend.

These 2 white and double flowering Hawthorns are distinguishable; the flowers of cv. 'Plena' are soon fading to an unattractive greyish rose colour, while the flowers of cv. 'Candidoplena' remain white. It is regrettable that almost only the cv. 'Plena' is in cultivation.

3. *Verscheidenheden met gevulde, rose tot rode bloemen:*

***Crataegus oxyacantha* L. cv. 'Mutabilis'**

C. oxyacantha flore pleno mutabilis DE Vos, Woordenboek, 35 (1867).

C. oxyacantha roseoplana Hort. ex MOTTET, Dict., 2, 60 (1893); BOOM, Ned. Dendr., ed. 2, 210 (1942), var.

C. oxyacantha 'Mutabilis' DE Vos ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 257 (1959), cv.

Dit is de meidoorn met de lichtst gekleurde bloemen en mogelijk ook de oudst bekende; hij schijnt namelijk rond 1800 in Engeland in het wild gevonden te zijn. Het is evenwel niet uit te maken of dit deze of de volgende cv. betreft.

De bloemen zijn gevuld, bij het uitkomen rose en verkleuren spoedig tot een vuilwitte tint. Ondanks dit kan men hem toch nog op kwekerijen aantreffen.

Crataegus oxyacantha L. cv. '**Rubra plena**'

C. oxyacantha punicea flore pleno Hort. ex LOUDON, Arb. brit., 2, 832 (1838).

C. oxyacantha flore rubro pleno SPAE in Ann. de Gand, 3, 291 (1847) + gekl. plaat.; DE VOS, Woordenboek, 35 (1867).

C. oxyacantha rubra plena HARTW. & RPL., Bäume & Str., 204 (1875), var.; ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 257 (1959), cv.

C. monogyna rubroplena REHD. ex SCHNEIDER, Ill. Laubg., 1, 782 (1906), f.

C. oxyacantha rubroplena BOOM, Ned. Dendr., ed. 2, 210 (1942), var.

Hiervan zijn de bloemen sterk gevuld en helderroze; zij verkleuren iets. Hij komt nog veel voor, al was het maar als verlopen exemplaren uit de hierna genoemde. In iedere laan beplant met '*Paul's Scarlet*' kan men een aantal exemplaren van '*Rubra plena*' vinden. Dit komt dan doordat of de planten zelf zoals men zegt „terugslagen” vertonen of doordat men bij het verzamelen van de enten niet voldoende heeft opgelet. Het is namelijk noodzakelijk, dat uit moerplanten van '*Paul's Scarlet*' iedere zomer tijdens de bloei de takken met lichter rose bloemen worden gesneden.

Crataegus oxyacantha L. cv. '**Paul's Scarlet**' (PAUL)

Paul's New Double Scarlet Hawthorn, PAUL ex Journ. Roy. Hort. Soc., 1866.

C. oxyacantha coccinea flore pleno PAUL in Flora & Pomona, 6, 117 (1867).

C. oxyacantha floribus coccineis plenis LEMRE in Ill. Hort., 14, t. 536 (1867).

C. oxyacantha kermesina plena JAEGER, Zierg., ed. 2, 123 (1884), var.

C. monogyna paulii REHD. in BAIL., Cycl. Amer. Hort., 1, 396 (1900), var.

C. oxyacantha paulii REHD. in Mitt. d. Deutschen dendr. Ges., 24, 222 (1916), var.

C. oxyacantha 'Paul's Scarlet' PAUL ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 257 (1959), cv.

Het aantal synoniemen voor deze zeer bekende plant is hiermede nog lang niet uitgeput, want er is vaak over geschreven. M.i. is de eerste naam de juiste, het is alleen verstandig hem iets af te korten. De naam '*Paulii*', die tegenwoordig vrij algemeen in gebruik is, ontstond in de tijd, dat men meende, dat alle fantasienamen moesten worden gelatiniseerd. We kunnen nu het '*Paulii*' dus wel weer begraven.

PAUL zelf geeft de volgende informatie over de herkomst: omstreeks 1860 werd op een exemplaar van de gewone, dubbele, rode meidoorn, staande in de tuin van Christopher Boyd, Cheshuntstreet nabij Waltham Cross een tak waargenomen, waarvan de bloemen donkerder waren dan de overige. De moederboom was toen \pm 25 jaar oud en \pm 10 m hoog en breed. PAUL vermeerderde deze vorm door enting en verkreeg in 1866 een certificaat 1ste klasse op een keuring van de Royal Horticultural Society.

Men is er in geslaagd de plant zuiver te houden en nu is dit wel de meest geliefde dubbele rode meidoorn; vaak vertoont hij nog terugslagen, zie hiervoor wat bij de vorige cultivar gezegd is.

It has been tried to settle the nomenclature of this rosy and double flowering Hawthorn. Under the present Code it is not necessary to alter the name 'Paul's Scarlet' into 'Paulii' and so we can better maintain this well known indication.

Crataegus oxyacantha L. cv. **'Masekii'** (MASEK)

C. oxyacantha flore pleno masekii MASEK ex SPAETH, Cat. 104, 89 (1899).

C. monogyna flore roseo pleno masekii MASEK ex SPAETH, Cat. 109, 82 (1901).

C. oxyacantha 'Masekii' MASEK ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 257 (1959), cv.

Van deze cultuurvariëteit is me slechts één exemplaar bekend nl. in het Arboretum te Wageningen (no. 3507); de bloemkleur komt wel fraai overeen met de beschrijving, die Spaeth opgeeft nl. 'Malmaison-rose', een tere rose tint op een witte achtergrond. De bloemen verkleuren weinig en het geheel maakt wel een mooie indruk.

Forsythia intermedia ZABEL (×) cv. **'Arnold Dwarf'** (SAX)

Arnold Dwarf Forsythia SAX ex Amer. Nurs., 15 mei 1949, p. 28.

F. intermedia 'Arnold Dwarf' SAX in Arnoldia, 15, 10 (1955), ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 409 (1959), cv.

F. 'Arnold Dwarf' GROOTEND. in De Boomkw., 11, 134 (1956).

Deze vorm ontstond in 1939 uit een kruising gemaakt in het Arnold Arboretum. SAX geeft op, dat als ouders werden gebruikt *F. intermedia* en *F. japonica* var. *saxatilis*, maar in het product is niets van *F. japonica* terug te vinden en daarom lijkt het me gemotiveerd om deze cv. te rangschikken onder *F. intermedia*.

De takken liggen plat op de grond en wortelen heel gemakkelijk op de knopen; dit is voor een Forsythia een eigenaardige groeiwijze. In Nederland acht men hem in het algemeen ongeschikt voor de cultuur; als bodembedekker niet geschikt, omdat hij toch nog te hoog wordt (60 cm) en bovendien zelden bloeit. Wanneer bloei optreedt zitten er maar enkele bloemen in een hele plant.

Het is dus een aanwinst van twijfelachtige waarde.

Forsythia intermedia ZABEL (×) cv. **'Arnold Giant'** (SAX)

F. intermedia 'Arnold Giant' SAX ex HYDE in Journ. Arn. Arb., 32, 155 (1951).

In 1939 werden door SAX en zijn medewerkers in het Arnold Arboretum proeven gedaan met colchicine; één der objecten bestond uit Forsythia's en zo werden bloemen van *F. intermedia* 'Spectabilis' met bedoelde stof be-

handeld. De planten zetten zaad aan (voor *F. intermedia*'s geen gewone zaak) en daaruit groeiden enige planten, die alle tetraploïde bleken te zijn. Eén ervan had zulke grote bloemen, dat men besloot deze in cultuur te brengen. SAX doopte hem '*Arnold Giant*' een naam, die door ieder begrepen zal worden.

In Nederland heeft men de nieuwigheid al beproefd (zie de Boomkwekerij, 11, 134, 1956); de cultuur is moeilijk, stek wortelt nauwelijks en bovendien is de hieronder genoemde vorm veel beter. Groeiwijze als bij '*Spectabilis*', dus rechtop en nogal stijf; twijgen hol, hier en daar met geladderd merg gevuld; in de knopen is het merg vast; bladen op die van '*Spectabilis*' gelijkend, maar iets breder en gemiddeld sterker gezaagd; bloemen groot, diep geel, over de overstaande kroonslippen gemeten tot 4 cm in doorsnede (bij '*Spectabilis*' 3 cm); kroonbuis wijd; kroonslippen schuin uitstaand, waardoor de bloem klokvormig.

***Forsythia intermedia* ZABEL (×) cv. 'Farrand' (SAX)**

F. 'Farrand' SAX in *Arnoldia*, 15, 19 (1955); SAX ex D. WYMAN in *Arnoldia*, 16, 41 (1956).

F. 'Beatrix Farrand' GROOTEND. in *De Boomkw.*, 11, 134 (1956) (hier foutief geschreven '*Beatrice*').

F. intermedia 'Farrand' SAX ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 409 (1959), cv.

Ook deze cultivar is een resultaat van bovengenoemde kruising; SAX ging evenwel verder met zijn werk en maakte een terugkruising met cv. '*Spectabilis*'. Van de verkregen zaailingen bleek één plant buitengewoon grote bloemen te bezitten, zo groot, dat men niet aarzelde deze voor de cultuur te bestemmen. SAX noemde deze aanwinst '*Farrand*' naar BEATRIX FARRAND, een bekend tuinarchitect in de Verenigde Staten. Merkwaardig is, dat in de publikaties over deze plant steeds wordt gesproken van '*Farrand*', doch in correspondentie maken de betrokken personen van het Arnold Arboretum er steeds '*Beatrix Farrand*' van en zodoende is de plant vooral te Boskoop aldus bekend geworden. Maar de originele naam van SAX is '*Farrand*' en onder die naam zullen we de nieuwe *Forsythia* moeten aanduiden.

Omtrent de herkomst vinden we 2 verschillende opgaven; in 1951 schrijft HYDE (*Journ. Arn. Arb.*, 32, 155), dat '*Arnold Giant*' werd teruggekruist met '*Spectabilis*'; in 1956 geeft D. WYMAN (l.c.) het verhaal, dat '*Arnold Giant*' gekruist werd met andere soorten, waaronder *F. ovata*, en dat hieruit triploïden te voorschijn kwamen, waaronder '*Farrand*'. Uit onderzoekingen te Boskoop en Wageningen verricht blijkt evenwel dat '*Farrand*' tetraploïd is; daarom lijkt me de opgave van HYDE de juiste en dient de vorm onder *F. intermedia* gerangschikt te worden.

Grote struik met vrij brede groeiwijze; twijgen met geladderd merg, in de knopen gevuld; bladen groot, breed eirond, grof gezaagd, bij de basis gaaf-

randig; de bladen van kortloten zijn kleiner en veel minder sterk gezaagd; bloemen groot, gemeten over de overstaande kroonbladen 4,5-6 cm in doorsnede, geel, maar niet zo donker als bij 'Spectabilis'; kroonslippen schuin uitstaand, 1-1,5 cm breed en aan de top vaak ingesneden; stijl kort; vruchten zich meestal overvloedig ontwikkelend.

In Nederland is de plant reeds beproefd (zie de Boomkwekerij l.c.); het voorlopige oordeel is gunstig; maar de groeiwijze valt tegen, er ontwikkelen zich maar enkele, zeer forse scheuten. Toch is het een belangrijke aanwinst en deze zal door het feit, dat de zaden gemakkelijk kiemen, het uitgangspunt kunnen zijn voor nog betere vormen. Het gaat nu eenmaal niet altijd zo maar ineens. Verder zijn de bloemen wel groot, maar de bloei is lang zo rijk niet als b.v. bij cv. 'Spectabilis'.

Mentioned are 3 new cultivars of Forsythia intermedia raised by Dr Sax of the Arnold Arboretum. The last two plants are products of experiments with colchicine.

The cv. 'Arnold Dwarf' has a \pm prostrate habit and flowers very scarcely; it is not worth to cultivate.

Cv. 'Arnold Giant' is very difficult to propagate and is surpassed by 'Farrand'.

Cv. 'Farrand', in cultivation also named 'Beatrix Farrand', has very large flowers, but nurserymen are still not very content with it, for the plant developes only a few branches.

Description of these new Forsythia's is to be found in the cited literature.

Forsythia intermedia ZABEL (\times) cv. 'Lynwood Gold' (ADAIR)

F. 'Lynwood Gold', Wayside Gardens, Cat. 1949, 167.

F. 'Lynwood' ADAIR ex Journ. Roy. Hort. Soc., 82, 127 (1957).

F. intermedia 'Lynwood Gold' GROOTEND. in De Boomkw., 11, 132 (1956);

ADAIR ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 409 (1959), cv.

Deze vorm ontstond omstreeks 1940 in de tuin van Miss ADAIR te Cookstown (N.-Ierland) als een sport van 'Spectabilis'; door de grotere bloemen viel al dadelijk de aandacht op de tak, die in een normale 'Spectabilis' groeide. Er werd van vermeerderd en op 19 juni 1956 verkreeg hij een Award of Merit op een keuring van de Royal Hort. Society te Londen. Kort na de oorlog werd de plant in ons land ingevoerd als 'Lynwood var.' en is nu algemeen bekend als 'Lynwood Gold', ook wel als 'Lynwood'.

De plant wijkt af van 'Spectabilis' door de holle twijgen, die op de knopen geladderd merg bezitten, door de gaafrandiger bladen en de grotere bloemen.

Volgens de Keuringscommissie te Boskoop is het een verbetering ten opzichte van 'Spectabilis', omdat de kroonslippen breder zijn, waardoor de bloemen meer een gesloten geheel vormen.

A good novelty distinguished from 'Spectabilis' by the more campanulate flowers caused by the broader petal lobes.

Forsythia intermedia Zabel (×) cv. 'Mertensiana' (MERTENS & NUSSBAUMER)

F. intermedia mertensiana MERTENS & NUSSBAUMER ex KRÜSSM. in Deutsche Baumschule, 2, 298, + fig. (1950); ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 409 (1959), cv.

Dit misbaksel is gevonden door de firma MERTENS & NUSSBAUMER, boomkwekers te Feldmeilen (bij Zürich) en is in Nederland hier en daar aanwezig o.a. op de proeftuin te Boskoop. De planten aldaar zijn nog te klein om te beoordelen en daarom refereer ik hoofdzakelijk aan hetgeen KRÜSSMANN heeft geschreven (l.c.).

De planten groeien zeer compact; de twijgen zijn zeer donker van kleur, de knoppen zitten dicht opeen en vaak staan 4 knoppen bijeen; de takken schijnen later te gaan overhangen, waardoor een bossige plant ontstaat; de bladen zijn monstreuus: 3-tallige, 3-spletige en 3-lobbige bladen zijn naast enkelvoudige te vinden en de gehele rand is diep en onregelmatig gezaagd. De bloemen zitten dicht opeen, zijn lichtgeel en hebben sterk ingerolde en teruggeslagen kroonslippen; de stijl is kort.

Merotype in Rijksherbarium te Leiden, coll. Boom, no. 36338, Boskoop, Proeftuin, 6.II.1958.

An unattractive low form originated by Mertens & Nussbaumer, nurserymen in Switzerland, distinguished by the deformed leaves and crowded flowers.

Low and compact growing shrub; branches very dark, often with 4 buds in each node; leaves monstrous, very variable, ternate, 3-lobed to very deeply serrate. Flowers crowded, yellow, lobes strongly recurved and with revolute margins; styles short.

Forsythia intermedia ZABEL (×) cv. 'Spring Glory'

F. 'Spring Glory' Wayside Gardens, Cat. 1946, 102.

F. intermedia 'Spring Glory' GROOTEND. in De Boomkw., 11, 132 (1956); WAYSIDE GARDENS ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 409 (1959), cv.

De herkomst van deze vorm is me niet bekend; het is ongetwijfeld een sport uit 'Primulina', komt namelijk in groeiwijze en de lichtgele bloemkleur daarmee geheel overeen.

De bladen zijn eveneens betrekkelijk smal, maar de rand is gaver. De bloei is rijk, de bloemen zijn gemeten over de overstaande kroonslippen tot 4,5 cm in doorsnede; de kroonslippen zijn vrij lang, langer dan bij het type.

Fothergilla gardenii MURR. cv. 'Glaucophylla' (MARCHANT)

F. glaucophylla MARCHANT, Cat. 1937, 82; Gardn. Chron., 1945, 1, 13.

F. gardenii 'Glaucophylla' BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 163 (1959), cv.

Deze verschilt van het type door de iets grotere bladen en de opvallend blauwgroene bladonderzijden; de cultivar (een kloon) zou door W. J. MARCHANT, kweker te Wimborn (Dorset) uit Georgia (USA) zijn ingevoerd.

Gleditsia triacantha L. cv. **'Moraine'** (SIEBENTHALER)

Honey Locust Tree, SIEBENTHALER ex US. Patent plant no. 836 + gekleurde plaat (17 mei 1949).

G. triacantha 'Moraine' SIEBENTHALER ex Arnoldia, 1951, 71; 1952, 8; ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 291 (1959), cv.

'Moraine' Locust SIEBENTHALER in Horticulture, 36, 75, advertentie met gekleurde plaat (1958).

Deze cultivar is gevonden door J. D. Siebenthaler te Dayton, Ohio in een partij *G. triacantha* cv. 'Inermis'. Volgens de winner is deze boom gekarakteriseerd door de snelle groei, de regelmatige kroon, het ontbreken van doornen, het donkergroene loof en de uitsluitend mannelijke bloemen, zodat zich nooit peulen ontwikkelen.

In Nederland zijn nog geen grote bomen van deze kloon aanwezig; de beschrijving doet vermoeden, dat het hier een goed gevormde selectie van de doornloze Christusdoorn betreft.

Of de plant inderdaad mannelijk is, zal de toekomst moeten uitmaken; *Gleditsia*'s zijn nl. polygaam, d.w.z. ze ontwikkelen zowel mannelijke, vrouwelijke als tweeslachtige bloemen en het is in het geheel niet onmogelijk, dat de plant op oudere leeftijd wel degelijk vruchten zal gaan ontwikkelen.

Er zijn de laatste tijd nog meer *Gleditsia*-klonen in Amerika in de handel gekomen en gepatenteerd; volgens de beschrijvingen in de patenten zullen ze niet gemakkelijk van elkaar te onderscheiden zijn. In Nederland is alleen 'Moraine' aanwezig, althans voor zover mij bekend is.

Cv. 'Moraine', originated by J. D. Siebenthaler at Dayton, Ohio, is a well formed seedling of G. triacantha cv. 'Inermis', characterized by its quick growth, the regular crown, the absence of spines, the dark green leaves and the male flowers which cause an absence of pods. Old trees are still not yet existing, so it is always possible that this clone will develop pods in later age. Gleditsia's are polygamous!

It is offered as a better park tree but it will often be rather difficult to distinguish a specimen of the clone from a seedling.

Gleditsia triacantha L. cv. **'Sunburst'** (COLE)

G. triacantha inermis 'Sunburst' COLE nurs. Comp., Cat. 1958, 10 (+ foto).

Honey Locust tree US. Plant patent no. 1313 + gekleurde plaat (2 nov. 1954).

G. triacantha 'Sunburst' COLE ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 291 (1959), cv.

Dit is de eerste geelbladige Christusdoorn, die in cultuur bekend is; hij werd in 1947 in een zaaisel gevonden op de COLE NURSERIES. De groeiwijze is tamelijk compact, bereikt maar iets meer dan 60% van de hoogte van een gewone Christusdoorn; de takken zijn korter en zitten dichter opeen, waardoor de binnenste takken door de buitenste worden bedekt. De bladen zijn

bij het uitlopen goudgeel, later verkleuren ze tot groen; de gekleurde plaat toont enkele dezer bladen, de bovenste helft van het samengestelde blad is daar geel, het onderste gedeelte is groen; doordat de productie van jonge bladen de gehele zomer doorgaat behoudt de boom zijn geel aanzien.

Nu is er nog een geelbladige Christusdoorn nl. door dezelfde firma gevonden en in Amerika gepatenteerd als no. 1600; het verschil met 'Sunburst' is evenwel niet groot, de portie geel van de bladen is wat groter nl. $\pm 2/3$.

Slechts 'Sunburst' is in ons land aanwezig en met het oog op toekomstige verwarring is het te hopen, dat het daarbij blijft.

Cv. 'Sunburst' has a rather compact habit; the leaves of the young growth have a bright yellow colour; it seems a good novelty.

Hamamelis intermedia REHD. (×) in Journ. Arn. Arb., 26, 69 (1945).

H. japollis LANGE in Dansk dendr. Årsskrift, 2, 140 (1953).

H. japonica × *mollis*.

Hybriden tussen *H. japonica* en *H. mollis* zijn onafhankelijk van elkaar ontstaan in het Arnold Arboretum, in de botanische tuin te Charlottenlund (Denemarken) en te Kalmthout, mogelijk ook nog elders. REHDER heeft de hybride het eerst benaamd en dus is *H. intermedia* REHD. de juiste naam hiervoor.

Voor ons land komen alleen de vormen, die te Kalmthout ontstaan zijn in aanmerking; omstreeks 1935 heeft de Heer KORT, toenmalig boomkweker aldaar, zaad geplukt van *Hamamelis japonica* (en variëteiten) en *H. mollis*, die vlak bij elkaar stonden; uit dit zaad zijn talrijke hybriden gekweekt en enkele belangrijke ervan zijn kort na de tweede wereldoorlog in ons land terecht gekomen.

De meeste hybriden zijn intermediair tussen de ouders; de beharing is wel het meest karakteristieke kenmerk: de onderzijden der bladen zijn bij *H. japonica* kaal, bij *H. mollis* dicht met sterharen bezet, zo dicht, dat het één viltige massa is; bij de hybride zijn de sterharen veel verder uiteen, meestal reiken de uiteinden der stralende haartakken elkaar, hetgeen met een loupe mooi te zien is. De kroonbladen hebben gewoonlijk de breedte van die van *H. mollis* en vaak de kleur van *H. japonica*.

Er zijn nu in hoofdzaak 2 klonen in de handel en wel de volgende:

Hamamelis intermedia REHD. (×) cv. 'Jelena' (DE BELDER)

H. 'Jelena' DE BELDER ex Journ. Roy. Hort. Soc., 80, 336 (1955).

H. mollis 'Copper Beauty' W. J. HOOFTMAN (Boskoop), Cat. 1958/59.

H. intermedia 'Jelena' DE BELDER ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 165 (1959), cv.

Reeds geruime tijd in Nederland in cultuur, verkregen de Heren DE BELDER, die zoals bekend de bovenbedoelde boomkwekerij herschiepen in een arboretum, op 8 februari 1955 een Award of Merit op de keuring van de

Royal Horticultural Society te Londen, onder de naam 'Jelena', zo genoemd naar MAD. DE BELDER. De plant is gekenmerkt door de grote, \pm koperkleurige bloemen; in de verte maken deze een oranje indruk.

Grote struik met twijgen, die tenslotte alleen aan de top behaard zijn; bladen tot 15×10 cm, ovaal of iets omgekeerd eirond, gemiddeld iets langer dan bij de volgende vorm ('Ruby Glow'), onderzijde matig behaard; kroonbladen $10-15 \times 1,5-2$ mm, uitstaand, iets golvend, dof oranje met een smalle gele rand, bij de top meer geelachtig.

Deze cultivar wijkt af van de volgende door de minder sterk behaarde twijgen, de langere bladen, die aan de onderzijde iets dichter behaard zijn (fig. 3h) en door de koperkleurige tot oranje bloemen.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 28801/30561, Kalmthout, Arboretum DE BELDER, 16.2.1955 en 14.10.1955.

Hamamelis intermedia REHD. (\times) cv. 'Ruby Glow'

H. japonica flavopurpurascens superba RUYS, Cat. Moerheim, 1946, 9.

H. japonica 'Ruby Glow' F. J. GROOTENDORST & ZONEN, Cat. 1953/4, 41 (1953).

H. 'Adonis' DE BELDER ex Journ. Roy. Hort. Soc., 80, 336 (1955).

H. intermedia 'Ruby Glow' RUYS ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 165 (1959), cv.

Dit is vermoedelijk de eerste hybride, die uit Kalmthout in ons land kwam; hij werd namelijk reeds in 1939 door de firma Moerheim ingevoerd en stond aanvankelijk bekend als *H. japonica flavopurpurascens superba*; later is de naam gewijzigd in 'Ruby Glow', hetgeen natuurlijk niet juist was, maar uit handelsoverwegingen wel gewenst. Omstreeks 1954 herkenden de Heren DE BELDER deze vorm ook als de donkerste Hamamelis en onder de naam 'Adonis' werden takken ervan geëxposeerd op de bovenbedoelde show, waar de plant het evenwel niet tot een bekroning kon brengen. De bloemen zijn donker, maken een purperen indruk en vallen weinig op, althans in een tuin; mogelijk zijn de bloemen geschikt om te worden gesneden.

Grote struik met dicht en grijs behaarde twijgen; bladen tot 15×12 cm, breed en scheef ovaal tot eirond, onderzijde tamelijk ijl met sterharen bezet (fig. 3g); kroonbladen $10-15 \times 0,75$ mm, golvend, uitstaand, dof donker oranje-rood, donkerder generfd en zeer smal lichtgeel gerand, vrij spoedig bruinachtig verkleurend; bij het uitkomen zijn de kroonbladen tamelijk licht gekleurd.

Wijkt af van de vorige door de sterker behaarde twijgen, de bredere bladen, die aan de onderzijde minder sterk behaard zijn en de smallere, donker gekleurde kroonbladen.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 19406/20100, Dedemsvaart, kwekerij Moerheim, 16.3.1951 en 7.8.1951.

Described are 2 new cultivars raised at the former nurseries of Mr Kort at Kalmthout

(Belgium) which nurseries were transformed by Messrs de Belder into the wellknown arboretum. In 1935 Mr Kort has sown seed from a number of plants of different species and cultivars; the seedlings showed a large variation; two of them were exported to Holland (\pm 1948) and they are now in the trade.

Cv. 'Jelena' is characterized by the oval or \pm obovate leaves, and the patent petals 10–15 \times 1,5–2 mm in size which are dull orange with a very small yellow edge; from a distance the flowers seem to be of a coppery to orange colour. This cultivar was put into the trade by W. J. Hooftman, nurseryman at Boskoop, under the name 'Copper Beauty'.

Cv. 'Ruby Glow' has ovate to oblique-elliptic leaves (broader than those of 'Jelena') and dark orange red flowers; the petals have dark veins and a very small yellow edge; from a distance the flowers seem to be dark purplish. This cultivar came into the trade by the firm Moerheim at Dedemsvaart.

Ilex crenata THBG

Van deze soort zijn de laatste jaren verscheidene vormen in cultuur gekomen, die nader dienen te worden beschreven; er zijn groenbladige en bontbladige onder; hier zullen eerst de 3 groenbladige worden besproken. De bonte zijn mij nog niet voldoende bekend en hierop hoop ik in een volgend jaarboek terug te kunnen komen.

Ilex crenata THBG cv. 'Convexa'

I. crenata convexa MAK. in Journ. Jap. Bot., 5, 27 (1928), var.

I. crenata bullata REHD. in Journ. Arn. Arb., 12, 73 (1931).

Dit is tegenwoordig een algemene heester en terecht, want de groeiwijze is mooi opgaand en vrij breed, terwijl de kleur zeer fris is. De bladen zijn kort-ovaal, en met de randen naar beneden gebogen.

De plant werd in 1919 door WILSON uit Japan naar het Arnold Arboretum gezonden; vermoedelijk is hij afkomstig van een Japanse boomkwekerij. Deze cultivar is zeer winterhard.

Ilex crenata THBG cv. 'Hetzii' (F. C. HETZ & SONS)

I. crenata hetzii HETZ, Cat. Fairview Evergreen nurseries, 1946; HETZ ex KRÜSSM. in Deutsche Baumschule, 9, 196 (1957).

Deze plant werd in 1943 gevonden bij de firma HETZ te Fairview, Pa., in een zaaisel van *I. crenata* cv. 'Convexa' en is ook de laatste jaren in Nederland, vooral te Boskoop, vrij algemeen in cultuur.

De nieuwe vorm wijkt van cv. 'Convexa' in hoofdzaak af, doordat alle delen wat forser zijn; de struiken groeien sneller, zullen dus later wel vrij fors worden; de bladen zijn groter, de gemiddelde lengte is 2 cm (bij 'Convexa' 1,5 cm) en vooral aan langloten zijn ze zeer duidelijk bol. De kleur der bladen is weinig verschillend van 'Convexa'. In bloemen en vruchten heb ik geen afwijkingen gevonden.

Ilex crenata THBG cv. 'Rotundifolia'

I. crenata rotundifolia HORT.

Onder deze naam is een krachtig groeiende kloon in de handel met tamelijk grote en brede bladen; nadere gegevens heb ik nog niet kunnen vinden, zodat ik genoodzaakt ben een bespreking hiervan voor de volgende serie te laten liggen.

Lithospermum diffusum LAG. cv. 'Erectum'

L. erectum COSSON, Notes sur quelques plantes etc. 1, 42 (1849).

L. diffusum erectum ROUY in ROUY & FOUCAUD, Flore de France, 10, 314 (1908).

Lithodoxa diffusa erecta STROH in Beih. Bot. Centralb., 58, 212 (1938), var.

L. prostratum erectum INGWERSEN ex Journ. Roy. Hort. Soc., 60, 253 (1935), var.

Van *Lithospermum diffusum* (vaak in cultuur als *L. prostratum* of *L. fruticosum*) komen enkele cultuurvariëteiten voor, die de moeite waard zijn hier te noemen.

Deze vorm heeft in afwijking van hetgeen als *L. diffusum* bekend is een \pm opgaande groeiwijze. Heel duidelijk is het niet altijd, maar de planten groeien wat bossig. De bloemen zijn hemelsblauw.

De plant komt wild in het zuiden van Europa voor, vermoedelijk slechts als een toevallige habitus-afwijking. Mr. INGWERSEN, kweker van vaste planten te Turnbridge Wells (Z. van Londen) vond in 1928 een mooi exemplaar in N.W.-Spanje en bracht deze in cultuur. In ons land is deze cv. zeer zeldzaam.

Lithospermum diffusum LAG. cv. 'Heavenly Blue'

L. prostratum 'Heavenly Blue' PERRY ex Journ. Roy. Hort. Soc., 35, p. CXLI (1909); CHITT. in Journ. Roy. Hort. Soc., 52, 255 (1927).

L. diffusum grandiflorum BERGM., Vaste pl. en Rotsh., 323 (1924).

L. diffusum azureum WEHRH., Gartenst., 2, 870 (1931).

Dit is de meest bekende vorm van *L. diffusum*; de herkomst is niet met zekerheid bekend; waarschijnlijk werd de plant in het begin van deze eeuw gevonden in de tuin van Mr. W. H. LOWE te Edinburgh; hij zou hem gegeven hebben aan Mr. E. A. BOWLES, die hem 'Dr Lowe's var.' noemde; Mr. BOWLES gaf een stek aan Mr. AMOS PERRY, kweker te Enfield, die hem in 1909 als 'Heavenly Blue' in de handel bracht. De nieuwe cultivar kreeg een Award of Merit van de Royal Horticultural Society op 6 augustus 1909 en 8 december 1925.

De groeiwijze is liggend en compact (de wilde exemplaren zijn meestal vrij ijl); de bloemen zitten dicht opeen, zijn groter dan de gemiddelde diffusum-bloemen, nl. tot 1,5 cm in doorsnede en hebben een prachtig diepblauwe kleur.

Lithospermum diffusum LAG. cv. 'Grace Ward' (H. Ward)

L. fruticosum 'Grace Ward' MOERHEIM, Cat., 1934/35, 43 (1934).

L. prostratum 'Grace Ward' H. WARD ex Journ. Roy. Hort. Soc., 63, 293 (1938).

L. diffusum 'Grace Ward' WARD ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 3, 358 (1949).

Deze vorm werd in 1931 gevonden door Mr. H. WARD te Southgate als een toevalszaailing. Het verschil met de vorige is niet groot. Het materiaal, dat mij hier ter beschikking staat, wijkt van 'Heavenly Blue' af door een iets compactere groeiwijze, iets grotere bladen en donkerder blauwe bloemen.

Het is de vraag of men aan één plant met zekerheid zal kunnen zeggen tot welke cv. deze behoort. Het lijkt me daarom gewenst beide vormen naast elkaar te planten en te laten beoordelen op het verschil en op de cultuurwaarde.

De cv. 'Grace Ward' is bij ons zeldzaam; verkreeg een Award of Merit van de Royal Horticultural Society op 5 april 1938.

Lonicera pileata OLIV. cv. 'Graziosa' (JUERGL)

L. pileata yunnanensis 'Graziosa' JUERGL, Cat., 1953, 46; ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 431 (1959), cv.

Omstreeks 1950 vond de Heer K. H. JUERGL, boomkweker te Suerth (bij Keulen) in een zaaisel van *Lonicera pileata* cv. 'Yunnanensis' een afwijkende plant, nl. een met een veel dichtere groeiwijze. Er werd van vermeerderd en de kloon kwam in 1953 in de handel. Of het een aanwinst is zal de toekomst moeten uitmaken; hij is evenwel in Nederland reeds aanwezig en dus waard genoemd te worden.

Groeiwijze dicht en vrij compact, later gaan de twijgen wat overhangen en wordt het een sierlijke, bossige plant van ± 60 cm hoogte. De bladen zijn vrij klein nl. $8-12 \times 3-5$ mm. In de genoemde catalogus staat, dat de plant een vervanger kan worden van de bekende *Buxus sempervirens*, die te stijf zou groeien.

Nu wordt wel eens de opmerking gemaakt, dat deze cultuurvariëteit en misschien ook de volgende tot *L. nitida* zou behoren; het is moeilijk en momenteel zelfs wel onmogelijk hierop een afdoend antwoord te geven, want de verschillen tussen *L. pileata*, *L. pileata* var. *yunnanensis* en *L. nitida* zijn niet zo groot; ik heb zelfs de indruk, dat het slechts vormen zijn van één soort, waarvan *L. nitida* aan de éne kant staat en *L. pileata* aan de andere; bestudering van wild gegroeid materiaal zal noodzakelijk zijn om hierin klaarheid te brengen. Voorlopig houden we ons maar vast aan de traditionele opvatting en handhaven we beide soorten: *L. nitida* is dan weinig winterhard en heeft kleine bladen met aan de onderzijde duidelijk zichtbare nerven; *L. pileata* is zeer winterhard, heeft vrij lange bladen met aan de onderkant nerven, die nauwelijks zichtbaar of iets ingedrukt zijn. De bekende cultuurvariëteiten, waartoe ik dan voorlopig ook maar 'Yunnanensis'

reken, zijn \pm intermediair: ze zijn zeer winterhard en hebben tamelijk korte bladen met aan de onderkant duidelijk zichtbare zijnerven.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 34626, Rossdorf, kwekerij Kayser & Seibert, 15.8.1957 (plant afkomstig van fa. Jürgl).

Lonicera pileata OLIV. cv. '**Hohenheimer Findling**' (DIETERICH)

L. pileata '*Hohenheimer Findling*' DIETERICH in *Gartenwelt*, 51, 162, fig. 24 (1951); ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 431 (1959), cv.

Deze plant werd in 1940 gevonden door de Heer H. DIETERICH, chef in het Landesarboretum van de Landbouwhogeschool te Hohenheim (Stuttgart) in een zaaibed van *L. pileata* cv. '*Yunnanensis*'; de plant werd geïsoleerd, vermeerderd en via boomkwekers in de handel gebracht. De nieuwe cultuurvariëteit verschilt van *L. pileata*, zoals we die kennen, door de forsere groeiwijze (tot 1 m); de takken staan wijd uit, waardoor de struik een dichte gesloten habitus verkrijgt; de bladen zijn 13–17 \times 5–6 mm, dus iets korter dan die van onze *L. pileata*; in de bloemen en vruchten is geen verschil te bespeuren.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 34566, Stuttgart-Hohenheim, Landesarboretum, 14.8.1957.

Described are two new cultivars of Lonicera pileata, both with smaller leaves than those of the type; they originated as seedlings of L. pileata cv. 'Yunnanensis'.

One may perhaps arrange these forms into L. nitida. The differences between L. pileata and L. nitida are apparently not very conspicuous, perhaps they are the 2 extreme variants of one species. Provisionally we keep the species as we have always done: L. nitida is a scarcely hardy shrub with small leaves of which the veins of the underside are distinct. L. pileata is very hardy; the leaves are oblong-lanceolate, the veins of the undersides are scarcely visible or a little pressed in.

L. pileata cv. 'Yunnanensis' is rather intermediate: very hardy, leaves rather short, veins distinct.

Cv. 'Graziosa' originated by Mr. Jürgl at Sürth (near Cologne); habit dense and compact (–60 cm), later the branches are \pm arching; leaves 8–12 \times 3–5 mm.

Cv. 'Hohenheimer Findling' ('Hohenheim's Foundling') was found by Mr H. Dieterich in a seed bed at the arboretum of the Agricultural Academy at Hohenheim (Stuttgart, Germany); it makes a dense, robust and broad shrub (1½ m high); leaves 13–17 \times 5–6 mm.

Magnolia soulangeana SOUL. (\times) cv. '**Lenné**'

M. yulan '*Lenné*' Hort. TOPF ex K. KOCH, Hort. dendr., 5 (1853).

M. 'Lenné' PÉPIN in Rev. Hort., 1862, 225; BRIOT in Rev. Hort., 1866, 370 + gekl. plaat; DE Vos, Woordenboek, 73 (1867).

M. (purpureo-yulan) lennei TOPF ex VANH. in Flore des Serres, 16, 159, t. 1693/94 (gekl.) (1866).

M. soulangeana '*Lenné*' TOPF ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 169 (1959), cv. Overige synoniemen zie REHDER, Bibl., 182 (1949).

De herkomst van deze bekende *Magnolia* is onzeker; hij werd in de handel gebracht door de Duitse kweker TOPF te Erfurt en volgens BRIOT (l.c.) is hij afkomstig uit Italië. Hij werd genoemd naar de Heer LENNÉ, toenmalig directeur van de koninklijke tuinen van Pruisen. Gezien de historie van de naam is het juister het oorspronkelijke 'Lenné' niet te latiniseren tot 'Lennei'.

***Magnolia soulangeana* SOUL. (×) cv. 'Lenné alba' (KEESSEN)**

M. hybr. Lenné alba KEESSEN, Cat. Terra nova, 1931, 77 (1931).

M. soulangeana lennei alba KEESSEN ex DEN OUDEN in De Boomkw., 4, 187 (1949) + foto; 11, 26 (1955); ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 169 (1959), cv.

Ook van deze cultivar is het juister de oorspronkelijke naam te handhaven; in de catalogus van KEESSEN staat duidelijk 'Lenné alba'. De plant werd gewonnen door de kweker FROEBEL te St.-Olbrich (Zürich) en werd in 1931 door de fa. KEESSEN te Aalsmeer in de handel gebracht. Voor verdere bijzonderheden leze men het artikel van de Heer DEN OUDEN (zie boven).

There is no reason to alter the names 'Lenné' and 'Lenné alba' in 'Lennei' and 'Lennei alba', as the Code dictates that the oldest name is the correct one.

***Physocarpus opulifolius* (L.) MAX. var. *tomentellus* (SER.) comb. nov.**

Spiraea opulifolia tomentella SER. in DC., Prodr., 2, 542 (1825), var.

Opulaster opulifolius tomentellus (SER.) SCHNEID., Ill. Laubh., 1, 442 (1906), var.

Physocarpus opulifolius tomentellus (SER.) BOOM, Ned. dendr., ed. 4, 219, 1959, var.

Op kwekerijen kan men in partijen *Physocarpus opulifolius* geregeld exemplaren aantreffen, waarbij de bloemsteeltjes en de kelk behaard zijn; bij het type zijn deze organen kaal.

In cultuurwaarde is er geen verschil.

This variety with pilose pedicels and calyx can be found frequently in nurseries among lots of Physocarpus opulifolius.

***Picea mariorika* BOOM, hybr. nov.**

(*P. mariana* × *omorika*), arbor habitu pyramidali; ramuli brunnei, breviter pilosi, sparse glandulosi; gemmae acutae, squamis basalibus cuspidatis gemmam superantibus; folia 6-18 × 3/4 mm, apice acuta pungenti, ventre subcarinata fasciebus duobus glaucis e seriebus stomatum 4-6 compositis, dorso viridia vel caeruleoviridia, subcarinata, stomatibus destitutis vel utrinquese cus stomatum serie 1, saepe partim incompleta notata; strobili ovati, 3,5-4,5 cm longi, immaturi purpurei, adulti brunnei, squamis leviter striatis, apice rotundatis; semina quam ala triente breviora.

A *P. omorika* differt: habitu latiore, foliis angustioribus, \pm pungentibus, fasciebus stomatiferis ventre e seriebus 4-6, dorso 0-1 compositis, strobilis 3,5-4,5 cm longis, primo purpureis.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. Boom, no. 29599, Westerstede, kwekerij G. D. BÖHLJE, 3.6.1955.

Op verscheidene boomkwekerijen in Noordwest-Duitsland komen partijen van *P. omorika* voor, die afwijken door een grotere variatie in de groeiwijze; vele planten zijn breder, zodat ze, althans in de verte, moeilijk als *P. omorika*'s zijn te herkennen; bovendien zijn de naalden vaak smaller en blauwer.

Het bleek me, dat deze partijen afkomstig waren van kruisingen met *P. mariana* en de oorsprong hiervan is voor zover ik heb kunnen nagaan terug te voeren tot de kwekerij van G. D. BÖHLJE te Westerstede (Oldenburg).

Omstreeks 1925 verkreeg deze kweker uit zaad, geplukt van een groot exemplaar van *P. mariana*, zaailingen, die afweken van de moederboom; de naalden waren platter, breder en groener en het was niet moeilijk te ontdekken, dat hier een bestuiving had plaats gevonden met stuifmeel van een *P. omorika*, die vlak in de buurt van de *P. mariana* stond. De partij is opgegroeid en verkocht als *P. omorika*. Nu is men vooral in die streken van Duitsland bezig te zoeken naar *P. omorika* met een bredere (wat men daar noemt een betere) groeiwijze. Tot op zekere hoogte is het jammer, dat men dit wil, want *P. omorika* ontleent juist zijn grote waarde aan de eigenaardige smalle habitus. Maar voor parken en grote tuinen wenst men bredere bomen, die toch de aantrekkelijkheid van *P. omorika* bezitten, zoals de dichte groeiwijze en de eigenaardige glans der naalden.

Zo is men rustig verder gegaan met het zaaien van het zaad van de moederboom en ook van *P. omorika* (oorspronkelijk de vaderboom dus) en nu heeft men daar een tamelijk grote variatie. Selectie heeft praktisch nog niet plaats gevonden, zodat de hybriden als mengsel worden verkocht. Het laat zich aanzien, dat de kruisingen wel zullen blijven bestaan en daarom is de wens naar voren gekomen er een naam aan te geven; een toepasselijke naam leek me *P. mariorika*, een combinatie van *mariana* en *omorika*. Daar er nog geen selecties in de handel zijn gebracht, behoeven er nog geen fantasie-namen gegeven te worden.

De groeiwijze is in het algemeen die van *P. omorika*, doch breder; twijgen kort behaard, hier en daar met klieren; onderste knopschubben staartvormig toegespitst en \pm behaard; de bladen hebben \pm de eigenaardige stand van die van *P. omorika*, doch ze staan meer uit; ze zijn $8-15 \times 1$ mm (dus breder dan bij *P. mariana*, smaller dan bij *P. omorika*); ze zijn vrij vlak, hebben aan weerszijden een kiel, de top is stomp tot spits, kleur glimmend groen, vaak iets blauwachtig, de bovenzijde (de morphologische onderkant) heeft geen huidmondjesrijen of slechts één of een gedeelte daarvan, de onderkant heeft 4-6 rijen huidmondjes; bladkussens opvallend en af-

staand; kegels 3,5-4,5 cm lang, eerst purper, later bruin; de kegels zijn dus vrijwel intermediair tussen de ouders.

Ter vergelijking volgt hier een overzicht van de kenmerken der ouders en van de hybride:

	<i>P. mariana</i>	<i>P. omorika</i>	<i>P. mariorika</i>
twijgen	kort klierachtig behaard	kort behaard	kort behaard, hier en daar met klieren
bladkussens	kort	lang	lang
naalden	6-18 × 3/4 mm	8-18 × 2 mm	8-15 × 1 mm
- doorsnede	ruitvormig	plat	± plat
- kleur	blauwgroen	donkergroen	blauwgroen
- top	scherp	zacht	vrij scherp
huidmondjesrijen			
- bovenzijde	1-2	0	0-1
- onderzijde	3-4	4-6	4-6
kegels	2-3,5 cm	4-6 cm	3,5-4,5 cm
- kleur jong	purper	bruin	purper
- kleur oud	helderbruin	donkerbruin	bruin
vleugel: zaad	± 2:1	± 3:1	± 3:1

The hybrid P. mariana × P. omorika has been raised by Mr G. D. Böhlje, nurseryman at Westerstede (NW. Germany).

These hybrids, which are sown every year from seed collected from the 2 parental trees which stand very close, in general have the habit of P. omorika; they form only a somewhat broader pyramid. This is exactly what the Germans want for their parks and consequently the hybrids are sold as a broader growing strain of P. omorika. Special selections have not been made and therefore there is no need of fancy names.

The type of the hybrid is intermediate between the parents, it differs from P. omorika by its broader habit, the narrower more pungent leaves which have 4-6 stomateous rows on the upperside, 0-1 on the underside, and the cones which are 3½-4½ cm long.

Of course all intermediate forms exist.

Populus canadensis MOENCH (×) cv. 'Heidemij'

P. deltoides missouriensis HOUTZAGERS in Het geslacht *Populus*, 75, (1937), niet HENRY.

P. canadensis 'Heidemij' ex Rassenlijst voor Loofhoutgewassen, 12 (1958); ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 151 (1959), cv.

In 1891 werd door de Nederlandse Heidemaatschappij een populierenkloon uit Noord-Amerika geïmporteerd met de gedachte hiermede opnieuw de uit de cultuur geraakte Amerikaanse populier, *P. deltoides* in te voeren. Tot 1957 heeft men in de mening verkeerd, dat deze plant, die algemeen onder de naam *P. deltoides* var. *missouriensis* werd gekweekt, inderdaad tot deze soort behoorde. Evenwel is ons gebleken, dat we hier te maken hebben

met een kloon van de hybride met *P. nigra*, en dus dient hij de naam *P. canadensis* te dragen. Nabouw van het oorspronkelijke materiaal (dus van de invoer van 1891) toont duidelijk het bastaardkarakter.

Het is niet zo verwonderlijk, dat een hybride uit Amerika kon worden ingevoerd, want vooral rondom de bebouwde kommen wordt *P. nigra* gekweekt, zodat optreden van hybriden met de inheemse *P. deltoides* niet onwaarschijnlijk is. Van personen, die ter plaatse bekend zijn, hoorde ik zelfs, dat in de omgeving van dorpen en steden deze hybriden overal spontaan opslaan en vaak algemener zijn dan de *P. deltoides*.

De boom is algemeen bekend en behoeft dus geen nadere omschrijving; alleen de naam moet worden veranderd en naar de instantie, die hem importeerde, is de naam '*Heidemij*' gekozen. In de bovenvermelde rassenlijst kan men de kenmerken vinden, waarin hij zich onderscheidt van andere klonen van *P. canadensis*.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 28391, Vierakker (bij Zutphen), 18.9.1954 (nabouw van de in 1891 geïmporteerde planten).

A clone imported in Holland from the USA in 1891 and generally known under the name P. deltoides var. missouriensis which is very common in cultivation; this clone was misidentified until now. It is a form of the hybrid P. canadensis and the fancy name 'Heidemij' is chosen, an abbreviation of Nederlandse Heide Maatschappij (Dutch Heather Company), a semi-official body for reclaiming land for cultivation which introduced this cultivar.

Populus canadensis MOENCH (×) cv. '**Keppel's Glorie**' (HEIDEMIJ) ¹⁾

P. canadensis '*Keppel's Glorie*' HEIDEMIJ ex Ned. Staatscourant, 9.2. 1956, no. 29, nom.; ex Rassenlijst voor Loofhoutgewassen, 14 (1958); ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 151 (1959), cv.

Omstreeks 1955 bleek, dat hetgeen gekweekt en verhandeld werd als *P. canadensis* '*Serotina erecta*' niet uit één, doch tenminste uit 2 klonen bestond. Bij het zg. opzuiveren van deze populatie hield men een kloon over, die (misschien ten onrechte) de naam '*Serotina erecta*' bleef behouden; het overige verdween praktisch uit de cultuur. Evenwel bleek later, dat men het verkeerde had weggeworpen, de Nederlandse Heidemaatschappij namelijk kwam tot de ontdekking, dat de verwijderde kloon aanmerkelijk betere eigenschappen had dan hetgeen nu als '*Serotina erecta*' in de handel was gebleven. Van één exemplaar is nu vermeerderd en de kloon, die hieruit gekweekt is, werd als '*Keppel's Glorie*' in de handel gebracht; de naam is afgeleid van de plaats, waar zich destijds de populierenproeftuin van de Nederlandse Heidemaatschappij bevond, nl. Laag Keppel.

¹⁾ Onderzoekingen door Ir. J. T. M. Broekhuizen verricht op het Instituut voor Bosbouwkundig Onderzoek te Wageningen hebben aan het licht gebracht, dat '*Keppel's Glorie*' identiek is met hetgeen in Frankrijk reeds lang in cultuur voorkomt als *P. serotina de Champagne*. De naam '*Keppel's Glorie*' moet dus in '*Champagne*' worden veranderd. Zie De Boomkw., 15, 44 (1959).

Het ras werd in 1956 ingeschreven in het Centraal Rassenregister als no. 269. De kloon wijkt niet bijzonder veel af van '*Serotina erecta*': de groeiwijze is wat breder, de jonge planten bezitten meer zijtakjes, de bladen zijn wat langer en spitzer en lopen iets vroeger uit. Het geslacht der bloemen is mannelijk.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 28298, Laag Keppel, Populierenproeftuin, 18.9.1954.

A new poplar cultivar selected from the population known as 'Serotina erecta', in 1956 patented under no. 269. This clone differs only from the others of 'Serotina erecta' by the somewhat broader habit, the larger and more acute leaves and its earlier budding.

Potentilla fruticosa L.

Struikvormige *Potentilla*'s treden tegenwoordig nogal op de voorgrond; het sortiment is de laatste 15 jaar belangrijk uitgebreid. De benaming van al deze vormen geeft vrij veel aanleiding tot moeilijkheden; van vele nieuwe cultuurvariëteiten ontbreekt in de literatuur namelijk iedere nadere omschrijving en bovendien zijn er zowel vormen in cultuur, die regelrecht uit het wild zijn geïmporteerd als vormen, die op kwekerijen zijn ontstaan; we hebben dus te maken met echte variëteiten en met cultuurvormen.

Op de proeftuin te Boskoop staan momenteel (1958) vrijwel alle bekende vormen van *Potentilla fruticosa* uitgeplant en de Keuringscommissie van de Vereniging voor Boskoopse culturen heeft zich daarmee intensief bemoeid; een verslag kan men vinden in De Boomkwekerij, 11, 36-37 (1955) en 12, 53-54 (1956). In deze verslagen staan de variëteiten gerangschikt volgens de bloem- en bladkleur, bovendien is er opgave van de waardering aan toegevoegd volgens het bekende sterretjes-systeem.

Dit laatste geldt natuurlijk alleen voor Boskoop; het is vrij zeker, dat op zandgrond de waardering anders uit zal vallen. Het zou daarom gewenst zijn deze proef op andere grondsoorten te herhalen.

Potentilla fruticosa groeit bijna overal op het noordelijk halfmond, waar het klimaat gematigd is. De variatie is groot, maar treedt toch in hoofdzaak op in Oost-Azië; hier vindt men dermate grote afwijkingen, dat sommigen deze aanzien voor afzonderlijke soorten, zoals bv. *P. veitchii*, *P. dahurica* enz.. Maar ik geloof niet, dat dit juist is: er zijn zovele overgangen tussen al deze eenheden bekend, dat het nauwelijks mogelijk is de grenzen hiervan aan te geven. Daarom vatten wij hier deze eenheden op als variëteiten van *P. fruticosa*.

De vormen, die we in cultuur hebben, zijn ten dele tot deze variëteiten terug te brengen, ten dele zijn het hybriden en in vele gevallen kunnen we zelfs nog wel nagaan, welke de ouders hiervan vermoedelijk geweest zijn. De grote moeilijkheid is nu, dat we bepaalde klonen in cultuur hebben onder namen, die behoren bij variëteiten, dus bij wilde planten. Zo b.v.

P. fruticosa var. *veitchii*; dit is een groep, die over een groot gebied in China voorkomt en een grote variatie bezit. In cultuur komt één kloon uit deze variatie onder de naam *P. fruticosa* var. *veitchii* voor. Maar dit is eigenlijk foutief, want wat te doen met een tweede kloon van dezelfde variëteit? We krijgen dan de onbevredigende situatie, dat we dezelfde naam hebben voor een bepaalde kloon en voor een bepaalde variatie. We kunnen hierbij niet handelen zoals bij *Berberis stenophylla*, om de eenvoudige reden, dat we zeer vermoedelijk het type niet in cultuur hebben, dus de plant, waarnaar de variëteit beschreven werd. Daarom zouden we eigenlijk voor bedoelde kloon de naam „*veitchii*” moeten wijzigen. Maar dit zou voor de praktijk ongewenste naamsveranderingen met zich meebrengen, zodat het me voorkomt, dat we althans voorlopig de zaak maar bij het oude moeten laten.

Het onderscheiden van de variëteiten is niet zo eenvoudig; in de literatuur zijn de opgaven der kenmerken weinig bevredigend. Na een nauwkeuriger onderzoek is me echter gebleken, dat tot nog toe een aantal kenmerken over het hoofd is gezien en bij de onderscheiding der variëteiten heb ik hiervan een ruim gebruik gemaakt. Men dient evenwel in enkele gevallen van een loupe gebruik te maken.

De kenmerken, waarop het vooral aankomt, zijn:

1. De lengte van de bladsteel ten opzichte van de steunbladen; de bladsteel is dan of belangrijk langer dan de steunbladen of omstreeks even lang.
2. De haren op de hoofdnerf van de onderzijde der blaadjes; de voet van deze haren is namelijk in sommige gevallen duidelijk bolvormig gezwollen; bijzonder duidelijk is dit bij cv. 'Maanelys' (loupe).
3. De adering van de bladonderzijde; deze is wijd of nauw. Met de loupe is dit met weinig moeite vast te stellen: tussen de boven elkaar liggende zijnerven vindt men dan resp. 2-3 of 4-7 mazen. Tevens kan men constateren dat de adering soms diep ligt (var. *arbuscula*), soms op gelijke hoogte met het weefsel, soms zelfs uitspringend (var. *farreri*).
4. De beharing van de steunbladen; deze zijn meestal over de gehele lengte min of meer behaard; soms echter zijn ze kaal op een penseelachtige kuif aan de top na.
5. De bijkelk; rondom de 5 kelkbladen zitten 5 bijkelkbladen, die of smal zijn en langer dan de kelkbladen of ovaal tot omgekeerd eirond en evenlang als, soms ook korter dan de kelkbladen.

Hier volgt nu een overzicht van de variëteiten zoals ze in het wild voorkomen en voor zover ze voor ons van belang zijn.

Var. **fruticosa**, voorkomend in bijna het gehele verspreidingsgebied en zeer variabel; de groeiwijze is vrij hoog; de blaadjes zijn groen, \pm behaard, vrij groot, onderzijde met nauwe, niet diepliggende adering en met haren, die aan de voet niet gezwollen zijn; de bladsteel is langer dan de steunbladen; de bloemen zijn geel, de bijkelkbladen smal. Hiertoe behoren, behalve

een kloon of een populatie van zaailingen, die als *P. fruticosa* (zonder meer) wordt gekweekt, ook: '*Grandiflora*' en '*Francis Lady Daresbury*'.

Var. **farreri** BESANT, groeiend in China: de groeiwijze is vrij laag en bossig; de blaadjes zijn groen, weinig behaard, klein en smal, onderzijde met wijde, vlakke tot uitspringende adering en met niet gezwollen haren; de bladsteel is \pm even lang als de steunbladen; de bloemen zijn geel en de bijkelkbladen smal. Hiertoe behoort, hetgeen in cultuur voorkomt als '*Farreri*' en '*Klondike*', terwijl '*Katherine Dykes*' zeer vermoedelijk een hybride is met var. *veitchii*.

Var. **pyrenaica** WILLD., groeiend in ZW.-Europa en voornamelijk van de vorige afwijkend door de lage, \pm liggende groeiwijze en de lange, spatelvormige bijkelkbladen. In cultuur komt deze nog vaak voor als '*Farreri prostrata*'.

Var. **purdomii** REHD., groeiend in China; komt in grote trekken overeen met var. *farreri*, doch de blaadjes zijn iets groter en groen; de steunbladen zijn vrijwel kaal op de penseelachtige kuif bij de top na; bovendien zijn de bloemen lichtgeel. Hiertoe behoort ook '*Purdomii alba*'.

Var. **veitchii** (WILS.) BEAN, met een groot verspreidingsgebied in China; in kenmerken komt deze variëteit veel overeen met var. *fruticosa*, alleen zijn de bloemen wit en is de bladsteel even lang als de steunbladen. Hiertoe behoort hetgeen althans te Boskoop in cultuur is als „veitchii hoog” en „veitchii laag” en vermoedelijk is '*Snowflake*' ook hieraan nauw verwant.

Var. **davurica** (NESTL.) LEHM., groeiend in N.-China. Ook deze var. heeft veel van var. *fruticosa*, verschilt daarvan door de aan de voet gezwollen haren van de nerven der bladonderzijde, door de witte bloemen en de vrij korte, brede bijkelkbladen. Hetgeen in cultuur voorkomt onder de naam *P. dahurica* heeft gele bloemen en dit is dus fout. '*Mount Everest*' komt vrij goed met var. *dahurica* overeen.

Var. **mandshurica** MAX., uit Mantsjoerije; deze planten groeien laag, zij hebben liggende tot opstijgende stengels; de onderzijde der bladen is vrij dicht behaard en de haren van de hoofdnerf zijn aan de voet gezwollen, de adering is nauw en diep liggend; de bladsteel is \pm even lang als de steunbladen; de bloemen zijn wit en de bijkelkbladen vrij breed. Deze var. is dus in alle kenmerken het tegendeel van var. *fruticosa*. Hiertoe behoort hetgeen als var. *mandshurica* in cultuur is. Verder komt het me voor, dat '*Primrose Beauty*' en '*Maanelys*' hybriden zijn van var. *mandshurica* met var. *fruticosa*.

Var. **arbuscula** (D. DON) MAX., voorkomend in de Himalaja en in een groot deel van China; deze var. komt wel wat overeen met de vorige, maar de bladsteel is langer dan de steunbladen en de bloemen zijn geel. Hiertoe behoort hetgeen gekweekt wordt als var. *arbuscula* en vermoedelijk ook '*Beesii*'.

Var. **vilmoriniana** KOM., ook in China inheems; dit is een zeer karakteristieke var., wijkt van alle andere af door de vrij brede, zeer dicht en zilverwit behaarde bladen; de beharing is zo dicht en zit zo vast, dat men

niet eens iets omtrent de adering kan vaststellen; de bloemen zijn roomkleurig. Mogelijk is var. *albicans* REHD. hiermede synoniem.

Var. **friedrichsenii** (SPAETH) REHD.; dit is de naam voor de hybriden van var. *fruticosa* en var. *dahurica*; ze zijn te herkennen aan de lichtgele, soms bijna witte bloemen en aan de bij de voet gezwollen haren van de hoofdnerf der blaadjes-onderkanten. Hiertoe behoort hetgeen als 'Friedrichsenii' in cultuur is; verder ook 'Friesengold', 'Jackman' en 'Beanii' (syn. *leucantha*).

Cultivars of Potentilla fruticosa are favoured at this moment; many new cultivars have been raised in the last years, the dates and characteristics however are insufficiently known. At Boskoop (Netherlands) the testing Committee of the Society for Boskoop plantations has published a proceeding of the tests in De Boomkwekerij, 11, 36-37 (1955) and 12, 53-54 (1956).

We cultivate now varieties collected in the wild and clones originated in cultivation. The nomenclature is in many cases not very satisfactory for there are names used both for clones and for varieties, f.e. var. veitchii of which at least 3 clones are rather frequent at the nurseries of which one has the name 'Veitchii'; it should have a new cultivarname.

Mentioned are some new characteristics to distinguish the wild varieties:

1. *The size of the petiole in connection to the stipulae; in var. fruticosa, var. dahurica and var. arbuscula the petiole is longer than the stipules, in the other varieties it is \pm as long as the stipules.*
2. *The hairs of the midrib of the underside of the leaflets have often a swollen base; this occurs in var. mandshurica, var. dahurica and var. arbuscula.*
3. *The reticulation of the underside of the leaflets is narrow or wide, impressed or superficial.*

Narrow and superficial in the var. fruticosa, var. dahurica and var. veitchii; wide and superficial in the var. farreri and var. purdomii; narrow and impressed in the var. arbuscula and var. mandshurica.

Om het bepalen van de namen der cultuurvariëteiten te vergemakkelijken volgt hier een determinatietabel:

1. bloemen zuiver wit	2
bloemen geel tot roomkleurig	6
2. blaadjes tot 25 mm lang; bladsteel aanmerkelijk langer dan de steunbladen, die alleen aan de top behaard zijn; bijkelkbladen kort, breed, $\pm 1\frac{1}{2}$ -2: 1	
	'Mount Everest'
blaadjes tot 15 mm lang; bladsteel even lang als of iets langer dan de steunbladen, die ook op de oppervlakte behaard zijn; bijkelkbladen smal, ± 3 -4: 1	3
3. blaadjes tot 10 mm lang, bijna kaal, onderzijde blauwgroen, met niet ingezonken adernet en met ± 2 mazen tussen de zijnerfen	
	'Purdomii alba'
blaadjes tot 15 mm lang, \pm behaard, onderzijde met \pm ingezonken adernet en met 4-6 mazen tussen de zijnerfen	4

4. planten \pm liggend, in alle delen tamelijk sterk behaard
var. **mandshurica**
planten niet liggend en vrij kaal 5
5. blaadjes opvallend breed, $\pm 1\frac{1}{2}:1$, de hoofdnerf der onderzijde met
wratachtig verdikte haarvoeten en adernet dicht (5-7 mazen tus-
sen de zijnerfen) **'Snowflake'**
blaadjes smaller, meer dan $1\frac{1}{2}:1$, onderzijde met niet verdikte haar-
voeten en wijder adernet (3-6 mazen) var. **veitchii**
6. (1). planten met een grijs of een zilverachtig voorkomen; blaadjes
maximaal $2\frac{1}{2}:1$ 7
planten met een groen of grijs-blauwgroen voorkomen; blaadjes
minimaal $3:1$ 9
7. bloemen heldergeel; bladsteel aanmerkelijk langer dan de steunbla-
den **'Beesii'**
bloemen roomkleurig tot lichtgeel; bladsteel even lang als of iets
langer dan de steunbladen 8
8. planten stijf opgaand; blaadjes $2:1$, opvallend wit en dicht be-
haard; bijkelkbladen breed, $\pm 2:1$ **'Vilmoriniana'**
planten breed uitgroeiend; blaadjes $\pm 2\frac{1}{2}:1$, grijs behaard; bij-
kelkbladen smal, $\pm 3:1$ **'Primrose Beauty'**
9. (6). blaadjes 15-30 mm lang; bladsteel aanmerkelijk langer dan de
steunbladen 10
blaadjes 5-15 mm (soms iets langer), bladsteel echter nooit langer
dan de steunbladen (geen waterloten nemen) 15
10. bloemen licht- tot citroengeel 11
bloemen heldergeel 12
11. blaadjes blauwgroen, onderzijde der hoofdnerf met wratachtig ver-
dikte haarvoeten en met ingezonken adernet; bloemen citroengeel
'Maanelys'
blaadjes groen, onderzijde met niet verdikte haarvoeten en niet
ingezonken adernet **'Friedrichsenii'**
12. nerven aan de bladonderzijde met aan de voet verdikte haren . . 13
bedoelde haren zijn aan de voet niet of nauwelijks dikker 14
13. tot 1 m hoog; blaadjes tot 25×8 mm; bloemen tot 3 cm diam.
'Jackman'
tot 40 cm hoog; blaadjes tot 17×5 cm; bloemen tot 2 cm diam.
'Friesengold'
14. bloemen ± 2 cm diam. var. **fruticosa**
bloemen ± 3 cm diam. **'Grandiflora'**
15. (9). bloemen lichtgeel 16
bloemen heldergeel 17
16. bossig groeiend; blaadjes groen, vrij kaal **'Purdomii'**
breed groeiend; blaadjes grijsgroen, sterker behaard
'Katherine Dykes'

17. planten liggend tot opstijgend, niet hoger dan 30 cm 18
 planten opgaand, vaak bossig groeiend, hoger dan 30 cm 19
18. blaadjes tot 7 mm breed, vrij sterk behaard, hoofdnerf aan de onderzijde met aan de voet verdikte haren; adernet dicht, diep liggend (3-5 mazen tussen de zijnerf) var. **arbuscula**
 blaadjes tot 4 mm breed, tamelijk kaal, onderzijde met niet verdikte haren en vlak, wijd adernet (2-3 mazen tussen de zijnerf)
 var. **pyrenaica**
19. tot 80 cm; blaadjes tot 2 cm lang, vooral onderzijde behaard
 'Francis Lady Daresbury'
 lager dan 80 cm; blaadjes tot 12 mm lang, smal, bijna kaal 20
20. blaadjes $\pm 4:1$; bloemen geel 'Farreri'
 blaadjes $\pm 3:1$; bloemen donkerder geel 'Klondike'

Hier volgt dan nog een overzicht van de variëteiten en cultuurvormen, die nu bij ons in kwekerijen enz. voorkomen en waarvan het m.i. nodig is nog het een en ander te vermelden.

Potentilla fruticosa L. var. **arbuscula** (D. DON) MAX.

P. arbuscula D. DON, Prodr. fl. nepal., 256 (1825).

P. fruticosa var. *arbuscula* (D. DON) MAX., in Bull. Ac. Sc. St. Petersburg 19, 165 (1873); GROOTEND. in de Boomkw., 12, 53 (1956).

Een kloon van deze in het hooggebergte van de noordelijke Himalaja en een gedeelte van China voorkomende variëteit werd enkele jaren geleden door de firma WEZELENBURG te Hazerswoude uit Engeland naar ons land gebracht en deze zal, naar het zich laat aanzien, spoedig een vrij algemene heester kunnen worden.

De beschrijving, die hier volgt, behoort bij de boven vermelde kloon; deze komt namelijk niet in alle delen overeen met die van de wilde planten.

Groeiwijze laag (tot 30 cm) en breed, takken opstijgend (niet kruipend); blaadjes vaak 3, tot 15×5 mm, groen, bovenzijde aanvankelijk behaard, onderkant vrij dicht en wit behaard, later alleen op de nerven; haren van de hoofdnerf aan de voet gezwollen, adering nauw en diep liggend; bladsteel langer dan de steunbladen; deze laatste behaard (dit komt niet overeen met hetgeen voor de var. wordt opgegeven: zij behoren kaal te zijn met een penseelachtige beharing aan de top); bloemen groot, tot 4 cm doorsnede, heldergeel; bijkelkbladen groot, omgekeerd eirond, top gaaf (bij de wilde exemplaren is deze top vaak ingesneden).

Het lijkt me nodig deze kloon een nieuwe naam te geven, ik kom hierop in een volgend jaarboek terug.

Potentilla fruticosa L. cv. '**Beesii**' (BEES)

P. fruticosa argentea nana BEES, Cat., \pm 1925.

P. fruticosa beesii BEES, Cat. \pm 1935; DE VOGEL & GROOTEND. in de Boomkw., 11, 37 (1955).

Deze kloon werd gewonnen bij BEES Ltd, Chester, uit zaad, dat omstreeks 1918 in Tibet verzameld werd door Mr. KINGDON WARD en is ook bij ons reeds geruime tijd in cultuur.

De planten komen het meest overeen met var. *arbuscula*, het is eigenlijk alleen de kelk, die te gaafrandig is.

Bossig groeiend en tot 50 cm hoog; blaadjes tot 12×7 mm, dus vrij breed, blauwachtig grijs, beharing beiderzijds vrij sterk; onderzijde met opvallend uitspringende zijnerf en nauwe, ingezonken adering; haren van de hoofdnerf aan de voet gezwollen; bladsteel langer dan de steunbladen; bloemen 20–25 mm doorsnede, heldergeel; bijkelkbladen smal, onderzijde duidelijk met zijnerf.

De Boskoopse Keuringscommissie is van oordeel, dat deze plant voor het sortiment kan vervallen, voornamelijk, omdat de gele bloemen zouden storen tegen de blauwachtig grijze kleur der blaadjes; dit is een kwestie van smaak: er zijn er die er anders over denken. Het lijkt me beter een en ander aan de praktijk over te laten.

Daar deze cultivar eigenlijk nog nergens goed beschreven is, lijkt het me gewenst hier een type van aan te wijzen:

Neotype in Rijksherbarium, coll. BOOM, no. 34679, Boskoop, Proeftuin, 3.8.1957.

Cv. 'Beesii' raised by Bees Ltd, Chester, from seed collected by Mr Kingdon Ward (Tibet) is characterized by the bluish grey leaves and the yellow flowers; leaflets to 12×7 mm, pilose, with narrow and impressed reticulation beneath; hairs of the nerves (beneath) with swollen base; petiole longer than the stipules; flowers 20–25 mm diam., bright yellow. It is possibly a form of var. arbuscula.

Potentilla fruticosa L. cv. '**Friesengold**' (HESSE)

P. fruticosa 'Friesengold' HESSE, Cat., 1949/50, 60 (1949); GROOTEND. in De Boomkw., 12, 53 (1956).

Deze cultivar werd gevonden bij de firma H. HESSE te Weener en valt op door de lage, bossige groeiwijze en de kleine, gele bloemen. De meningen over de sierwaarde zijn verdeeld; terwijl HESSE hem in zijn catalogus een „unverkennbaren Fortschritt” noemt, beveelt de Keuringscommissie te Boskoop aan hem van het sortiment af te voeren, voornamelijk omdat de bloemen te klein zijn.

In bijna alle opzichten is het een typische var. *fruticosa*, maar de gezwollen haarvoeten aan de onderzijde wijzen op inkruising van een Aziatische variëteit; vermoedelijk behoort hij tot var. *friedrichsenii*.

Groeiwijze bossig, tot 40 cm hoog; blaadjes gemiddeld 17×5 mm, on-

derzijds matig behaard, met nauw en vlak adernet en met aan de voet gezwollen haren op de hoofdnerf; bladsteel langer dan de steunbladen; bloemen ± 15 mm in doorsnede (dus klein), heldergeel; bijkelkbladen smal, zonder zijnerf.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 34685, Boskoop, Proeftuin, 3.9.1957 (plant afkomstig van HESSE).

Cv. 'Friesengold' is a rather small, but free flowering new cultivar raised by H. Hesse, nurseryman at Weener (Germany); the habit is bushy, to 40 cm high; leaflets 15×5 mm (average), a little pilose and narrow reticulate beneath; hairs of the nerves with swollen base; flowers ± 15 mm diam., bright yellow.

Probably it belongs to var. friedrichsenii.

Potentilla fruticosa L. cv. 'Grandiflora'

P. fruticosa grandiflora WILLD. ex SCHLECHT. in Mag. Ges. Naturf. Freunde, Berlin, 7, 285 (1813), var.; DE VOGEL & GROOTEND. in De Boomkw., 11, 36 (1955).

Deze kloon wijkt van var. *fruticosa* eigenlijk alleen af door de grotere bloemen (tot 35 mm diam.) en het is dus alleszins gemotiveerd deze '*Grandiflora*' te noemen. Natuurlijk weten we wel niet, welke kloon WILLDENOW 150 jaar geleden in Berlijn in cultuur had, maar de beschrijving klopt.

Potentilla fruticosa L. cv. 'Jackman' (JACKMAN & SONS)

P. fruticosa 'Jackman's variety' JACKMAN & SONS, Cat. 1953, 35; DE VOGEL & GROOTEND. in De Boomkw., 11, 36 (1955).

Een misschien wel belangrijke aanwinst, gevonden door JACKMAN & SONS te Woking (Engeland) omstreeks 1940.

De Boskoopse Keuringscommissie acht deze cultuurvariëteit wel goed, maar plaatste er toch een ?? achter; de kwestie is namelijk, dat deze planten in de voorzomer wel veel grote bloemen geven en dus rijk bloeien, er staat tegenover, dat de bloei (althans te Boskoop) dan afgelopen is; de tweede bloei heeft niets te betekenen. Het is nu de vraag of men in Boskoop wel de juiste planten heeft, want JACKMAN & SONS schrijven in hun catalogus nadrukkelijk, dat de bloei voortduurt („a continuous display of large, brilliant yellow flowers”); het is ook mogelijk, dat het wegblijven van de bloemen in de zomer een typisch Boskoopse verschijnsel is, ik heb er andere kwekers ook wel eens anders over horen praten. Reden om deze vergelijkende proef ook eens ergens anders op te zetten.

Een verder nadeel van deze cultivar is, dat de kelk- en bijkelkbladen na de bloei lang als bruine blaadjes blijven zitten, hetgeen de planten in de zomer ontsiert.

De naam heb ik wat moeten wijzigen, want volgens de nieuwe Code is het niet toegestaan het woordje „var.” in de cultivarnaam op te nemen.

Opgaande struik, tot 1 m hoog; blaadjes $20-25 \times 6-8$ mm, aan scheuten

nogal wat groter, bovenkant kaal of schaars behaard, onderzijde vrij dicht behaard en tamelijk lichtgroen; adering nauw en oppervlakkig, haren van de hoofdnerf met gezwollen voet; bladsteel langer dan de steunbladen; bloemen \pm 3 cm doorsnede, heldergeel; bijkelkbladen smal, met zijnerf.

M.i. behoort deze cultivar tot var. *friedrichsenii*, gezien de gelijkenis met var. *fruticosa* en de aan de voet gezwollen haren (kenmerk van var. *davurica*).

Potentilla fruticosa L. cv. '**Katherine Dykes**' (DYKES)

P. fruticosa '*Katherine Dykes*' DYKES ex Journ. Roy. Hort. Soc., 69, 278 (1944).

Deze cultivar ontstond omstreeks 1925 als een spontane zaailing in de tuin van de bekende Iris-specialist, wijlen Mr. W. R. DYKES, en kwam na de oorlog in de handel.

M.i. is dit een hybride van var. *farreri* en var. *veitchii*, heeft namelijk van de eerstgenoemde de vrij kleine, kale blaadjes en de korte bladsteel, van var. *veitchii* de lichte bloemkleur.

Brede struik (tot 60 cm hoog); blaadjes tot 12×3 mm, spatelvormig, onderzijde grijs en iets behaard, met vrij wijde en vlakke adering; haren aan de voet niet dik; bladsteel \pm even lang als de steunbladen; bloemen 25-30 mm diam., lichtgeel; bijkelkbladen smal, zonder nerven.

Potentilla fruticosa L. cv. '**Klondike**' (GEBR. KRUYT)

P. fruticosa '*Klondike*' GEBR. KRUYT ex DE VOGEL & GROOTEND. in De Boomkw. 11, 36 (1955).

Deze cultivar werd omstreeks 1950 gevonden door de Gebr. KRUYT, boomkwekers te Boskoop in een zaaisel van var. *farreri*; hij wijkt daarvan ook maar weinig af, maar het is toch een aanwinst, want de bloemen zijn dieper geel; verder zijn de blaadjes iets korter nl. 3:1 i.p.v. 4:1 (dit zijn natuurlijk gemiddelden).

Groeiwijze opgaand en bossig, tot 50 cm hoog; blaadjes $\pm 11 \times 4$ mm, bovenkant groen en kaal, onderzijde grijsgroen, iets behaard, met een wijde adering en niet verdikte haren; bladsteel \pm even lang als de steunbladen; bloemen 30-35 mm doorsnede; kroonbladen donkergeel, iets teruggeslagen; bijkelkbladen smal, met duidelijke zijnerf.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 34674, Boskoop, Proeftuin, 3.9.1957 (plant afkomstig van Gebr. KRUYT).

Cv. 'Klondike' has been raised \pm 1950 by the nurserymen Kruyt Bros at Boskoop as a chance seedling of var. farreri; it differs from the latter by the much deeper yellow colour of the flowers and the somewhat shorter leaves.

Potentilla fruticosa L. cv. **'Maanelys'** (OLSEN)

P. fruticosa 'Maanelys' OLSEN, cat. \pm 1925; Sjaeldne Buske fra Øst-Asien, 17 (1952); DE VOGEL & GROOTEND. in De Boomkw., 11, 36 (1955).

P. fruticosa 'Moonlight' HORT.

Deze belangrijke aanwinst werd in 1921 gewonnen door Mr. AKSEL OLSEN, kweker en liefhebber te Kolding (Denemarken) uit zaad afkomstig van de firma SÜNDERMANN te Lindau onder de naam *P. mandshurica*.

Vermoedelijk is het een hybride van var. *mandshurica* met var. *fruticosa*, is zelfs mooi intermediair: heeft nl. van var. *fruticosa* de groeiwijze, de beharing en de lange bladsteel, van var. *mandshurica* de nauwe, diepliggende adering en de dikke haarvoeten, terwijl de citroengele bloemkleur tussen die van de beide oudervariëteiten instaat.

De Boskoopse Keuringscommissie achtte deze cultivar zeer goed, vooral vanwege het feit, dat oudere takken niet kaal worden, zodat de planten geschikt zijn voor hagen.

Brede, bossige struik, tot 1 m hoog; blaadjes gemiddeld 15×5 mm, bovenzijde vrijwel kaal en blauwachtig groen, onderkant schaars behaard en lichter; adering nauw en diep liggend, hoofdnerfharen aan de voet gezwellen; bladsteel langer dan de steunbladen; bloemen 25–30 mm doorsnede, citroengeel; bijkelkbladen smal, met duidelijke zijnerfven.

Neotype in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 34677, Boskoop, Proeftuin, 3.9.1957.

Cv. 'Maanelys' is a novelty raised in 1921 by Mr Aksel Olsen, Kolding (Denmark) from seed sent by Mr Sündermann, nurseryman at Lindau (Austria) as P. mandshurica. Probably it is a hybrid of var. fruticosa and var. mandshurica, differs from the former by the smaller leaves, the narrow and impressed reticulation, the hairs swollen at base and by the lemon yellow colour of the flowers. The Boskoop testing Committee judges this variety as one of the best among the high growing ones.

Potentilla fruticosa L. cv. **'Mount Everest'** (Gebr. KRUYT)

P. fruticosa 'Mount Everest' Gebr. KRUYT ex DE VOGEL & GROOTEND. in De Boomkw., 11, 36 (1955).

Deze plant ontstond als zaailing bij de Gebr. KRUYT, boomkwekers te Boskoop en werd in 1955 bekroond met een getuigschrift van verdienste op een keuring van de Vereniging voor Boskoopse Culturen.

Het is m.i. een typische var. *davurica*: bijna kale bladen, kale, aan de top penseelachtig behaarde steunbladen, witte bloemen en brede, vrij korte bijkelkbladen. Hetgeen (zeldzaam) in cultuur als var. *dahurica* voorkomt, heeft gele bloemen en behoort mogelijk tot var. *tenuifolia*.

De Keuringscommissie te Boskoop achtte in 1959 evenwel deze cultivar toch minder goed vanwege de tamelijk losse groeiwijze.

De cultivar is gemakkelijk te herkennen: het is de hoogst groeiende, wit-bloeiende vorm.

Groeiwijze breed, met uitstaande takken, tot 1,20 m hoog; blaadjes $\pm 20 \times 6$ mm, beiderzijds vrij lichtgroen en schaars behaard; onderzijde met nauwe en oppervlakkige adering, haren aan de voet niet of iets dikker; bladsteel langer dan de steunbladen; bloemen 30–35 mm doorsnede, wit; de kelk- en bijkelkbladen blijven lang groen, zodat de planten tot in de herfst hun fris uiterlijk behouden.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 34692, Boskoop, Proeftuin, 3.9.1957 (plant afkomstig van Gebr. KRUYT).

Cv. 'Mount Everest' is also a novelty of Kruyt Bros at Boskoop, it is the tallest white flowering form. Botanically it belongs undoubtedly to var. dahurica. The habit is broad with spreading branches (to 1,20 m high); leaflets 20×6 mm (average), on both sides pale green and scarcely pilose, narrow and not impressed reticulate; petiole larger than the stipules; flowers 30–35 mm wide, white; inner- and outercalyx remain green after flowering, therefore their fresh appearance lasts until fall.

Potentilla fruticosa L. cv. **'Primrose Beauty'** (CANNEGIETER)

P. fruticosa 'Primrose Beauty' CANNEGIETER ex DE VOGEL & GROOTEND., in De Boomkw., 11, 37 (1955), 12, 53 (1956).

Dit is een zaailing, gevonden door de Heer CANNEGIETER, destijds boomkweker te Hattem en is gekenmerkt door de vrij brede blaadjes en de iets schotelvormige, donkerroomkleurige bloemen.

Vermoedelijk is het een hybride van var. *fruticosa* met var. *mandshurica*; hij lijkt in habitus op var. *fruticosa*, maar wijkt daarvan af door de korte bladsteel, de nauwe en diep liggende adering van de onderzijde, door de aan de voet dikkere haren en de lichtgele bloemen.

Groeiwijze breed, met uitstaande, \pm overhangende takken en tot 50 cm hoog; blaadjes 15×6 mm, blauwachtig groen, onderzijde lichter, beiderzijds met even sterke beharing; bladsteel even lang als of iets korter dan de steunbladen; bloemen 30–35 mm breed, donkerroomkleurig met iets donkerder midden; kroonbladen elkaar met de randen iets bedekkend, waardoor de bloemen wat schotelvormig zijn; bijkelkbladen smal, zonder zijnerven.

Volgens de Boskoopse Keuringscommissie is deze plant ook in de handel onder de verkeerde namen 'Beesii' en 'Vilmoriniana'.

Merotype in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 34690, Boskoop, Proeftuin, 3.9.1957.

Cv. 'Primrose Beauty' has been found by Mr Cannegieter, former nurseryman at Hattem (Netherlands) and is characterized by the rather broad leaflets and the somewhat saucers shaped, dark cream coloured flowers; probably it belongs to the hybrid var. fruticosa \times var. mandshurica; the habit is broad, with \pm arching branches, to 50 cm

high; leaflets 15×6 mm (average), bluish green, pilose on both sides, narrow and impressed reticulate beneath; petiole as long as stipules; flowers 30-35 mm diam., dark cream coloured with dark centre.

Potentilla fruticosa L. cv. 'Snowflake'

P. fruticosa 'Snowflake' MARCHANT, Cat.; DE VOGEL & GROOTEND. in De Boomkw., II, 37 (1955).

P. fruticosa hersii HORT.

Deze plant schijnt in Engeland gekweekt te zijn uit zaad verzameld door Mr. HERS in China en is als no. HERS 2523 door de firma Wezelenburg te Hazerswoude naar ons land gebracht.

De plant behoort m.i. tot var. *veitchii*, gezien de vrij hoge groeiwijze, de tamelijk kale blaadjes en de witte bloemen; alleen de nervatuur en de aan de voet gezwollen haren kloppen niet. De Boskoopse Keuringscommissie acht het een goede aanwinst.

Bossig groeiend en tot 60 cm hoog; blaadjes tot 15×10 mm, dus opvallend breed, donkergroen, onderkant lichter, beharing beiderzijds spaarzaam, onderzijds met nauwe en iets ingezonken adering en aan de voet gezwollen haren op de hoofdnerf; bladsteel iets langer dan de steunbladen; bloemen 25-30 mm doorsnede, wit; de kelk- en bijkelkbladen worden bruin, hetgeen de sierwaarde niet ten goede komt; bijkelkbladen smal, zijnerven onduidelijk.

Cv. 'Snowflake' was imported from England as a Hers-seedling with the name 'Hersii'; probably it belongs to var. veitchii and is characterized by the broad leaflets. The habit is bushy, to 60 cm high; leaflets 15×10 mm (average), very broad, dark green, paler and with a narrow and somewhat impressed reticulation, on both sides very scarcely pilose; petiole a little longer than the stipules; flowers 25-30 mm wide, white; the inner- and outercalyx are withering just after flowering and remain as brown leaflets in the inflorescence, which disturbs the ornamental aspect.

Van de cultuurvariëteiten 'Francis Lady Daresbury', 'Micrandra' en 'Waltonensis' heb ik nog onvoldoende gegevens omtrent de herkomst en in een volgend jaarboek hoop ik er op terug te komen.

De bruinbladige cultivars van *Prunus cerasifera*

Onder de namen *Prunus pissardii*, *P. pissardii nigra*, *P. pissardii woodii* en nog een aantal andere komen in ons land in tuinen en parken enige klonen voor, deels zeer algemeen, deels ook zeldzaam; de benaming dezer klonen is door allerlei omstandigheden in de war geraakt en het lijkt me daarom gemotiveerd de geschiedenis van deze planten eens op te halen.

Omstreeks 1878 vond de Heer PISSARD, tuinchef van de sjah van Perzië in de stad Tauris (450 km noordelijk van Teheran) een bruinbladige *Prunus*; ter plaatse bleek deze plant niet zeldzaam te zijn, want het was daar gewoonte takken met bladen en ook wel met vruchten te gebruiken voor tafel-

versiering. PISSARD zond een plant naar Frankrijk en wel naar PAILLET, kweker te Chatenay-les-Sceaux, ten zuiden van Parijs. CARRIÈRE gaf in de Revue horticole een artikel over de nieuwe aanwinst en publiceerde een afbeelding, waaruit we heel duidelijk onze '*Pissardii*' kunnen herkennen: donkerbruin loof, aan de top der twijgen lichter en witte bloemen.

Vanuit Chatenay heeft de plant zich snel over Europa verspreid en spoedig was hij een algemene verschijning in de tuinen en parken. Toch waren de planten, die PAILLET later ook nog eens importeerde, onderling niet gelijk; in de literatuur zijn allerlei gegevens hierover te vinden, o.a. klachten van afnemers, die vinden, dat de bladen niet mooi genoeg zijn; zelfs heeft men exemplaren aangetroffen met zeer licht rose bloemen en men was daarop in het geheel niet gesteld, want het wit vond men mooier.

Doordat nu vele planten vaak overvloedig zaad geven, is men in de gelegenheid geweest uit zaailingen te selecteren en bijzonder donkerbladige vormen (die dan gewoonlijk rose bloemen hebben) zijn door verscheidene firma's onder verschillende namen in de handel gebracht. Door de betere kwaliteit van het bruin hebben deze selecties de oorspronkelijke '*Pissardii*' bijna geheel verdrongen; evenwel de naam bleef gehandhaafd, want men levert nu algemeen de donkere vorm, wanneer '*Pissardii*' besteld wordt.

Hieronder volgt een poging de benamingen te ontwarren; mogelijk met een weinig bevredigend resultaat, want het '*Nigra*' zal moeten plaats maken voor '*Woodii*'.

Er zijn in Amerika nog meer selecties, o.a. een zeer donkerbladige met witte bloemen, doch deze zijn in ons land nog niet aanwezig.

***Prunus cerasifera* EHRH. cv. '*Atropurpurea*'**

P. pissardii CARR. in Rev. Hort., 1881, 190 + gekl. plaat van takje met bloemen; 1884, 396 + gekl. plaat van bladen en vruchten; DE VOS, Handboek, 142 (1887).

P. cerasifera foliis purpureis SPAETH, Cat. no. 57, 3 (1883).

P. cerasifera atropurpurea JAEGER, in JAEGER & BEISSNER, Ziergeh., ed. 2, 262 (1884).

P. pissardii 'Pallet' LOMBARTS, Cat. 1912/13, 14 (1912).

Voor de overige synoniemen zie REHDER, Bibl. 320 (1949).

Dit is dus de oudste vorm, algemeen bekend als '*Pissardii*'; deze naam is evenwel helaas niet te gebruiken, omdat deze als soortepitheton is gepubliceerd; de oudste variëteitsnaam is die van JAEGER.

SPAETH geeft in zijn catalogus een '*Foliis purpureis*' en hij zegt hierbij, dat hij de plant uit Tiflis kreeg; dit zou dus een tweede introductie zijn; in 1883 schrijft hij, dat zijn plant identiek is aan hetgeen PAILLET kreeg, maar in het Spaethbuch (264, 1920) schrijft SPAETH weer, dat zijn vorm meer roodbruin blad heeft en dat de bloemen 8 dagen vroeger bloeien.

Mogelijk is dit dus een andere kloon geweest, die nu òf uit de cultuur is verdwenen òf zich met de algemeen bekende vermengd heeft.

Prunus cerasifera EHRH. cv. **'Woodii'** (WOOD)

P. cerasifera purpurea woodii WOOD ex SPAETH, Cat., 143, 111 (1910).

P. cerasifera pissartii spaethiana WOOD ex SPAETH in FEDDE, Repert., 13, 127 (1914); Cat. 167, 113 (1915).

P. cerasifera nigra Hort., niet BAIL.

P. cerasifera pissardii Hort.

SPAETH schrijft, dat deze plant gewonnen werd door W. WOOD, kweker te Maresfield (Engeland) en aldaar als *'Wood's variety'*, later als *'Woodii'* in de handel werd gebracht.

De bladen blijven, in tegenstelling tot die van de vorige vorm, tot het afvallen diep donkerbruin; de bloemen zijn rose. Verder zijn de twijgen op doorsnede rood, een kenmerk, waaraan deze kloon ook in de winter van *'Atropurpurea'* te onderscheiden is.

Dit is de vorm, die tegenwoordig vooral als *'Nigra'* wordt verkocht. Het is jammer, dat deze plant nu in het vervolg *'Woodii'* moet heten, maar er is niet veel aan te doen; ook al zou men *'Nigra'* als synoniem willen beschouwen, dan blijft de naam *'Woodii'* toch nog altijd 6 jaar jonger dan *'Nigra'*.

Prunus cerasifera EHRH. cv. **'Nigra'**

P. cerasifera nigra BAIL., Stand. Cycl. Hort., 3, 2825 (1916).

P. cerasifera pissartii nigra SPAETH in Spaethbuch, 195 (1921).

P. cerasifera atropurpurea LOMBARTS, in Deutsche Baumschule, 2, 296 (1950).

De herkomst van deze vorm is in het duister gehuld; hij verschijnt in 1916 in de Amerikaanse literatuur zonder enige vermelding van oorsprong, ook zonder duidelijke beschrijving; SPAETH schrijft, dat *'Nigra'* zeer donkere bladen heeft, maar de sterkte van *'Woodii'* niet bereikt; BAILEY zegt alleen, dat de bladen zeer donker purper zijn. Nu vermoed ik, dat *'Nigra'* de naam is voor een kloon, die bij ons hier en daar in cultuur voorkomt als *'Atropurpurea'*; deze verschilt namelijk van *'Woodii'* doordat inderdaad de bladen iets lichter zijn; doch het voornaamste verschil zit in de afmetingen ervan, ze zijn wat groter, nl. 10 × 5 cm en de stand der bladen is anders, nl. meer horizontaal (althans aan de langloten). De groeikracht is groter. De bloemen zijn rose en op doorsnede is het hout eveneens rood.

Prunus cerasifera EHRH. cv. **'Louis Asselin'** (DAUTHENAY)

P. 'Louis Asselin' DAUTHENAY in Rev. Hort., 1899, 460 + gekl. plaat (1898).

P. cerasifera elegans BEAN, Trees etc., 2, 232 (1914).

P. cerasifera 'Louis Asselin' DAUTHENAY ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 251 (1959), cv.

P. cerasifera albomaculata en *tricolor* Hort.

Deze cultivar komt veel overeen met cv. 'Hessei', doch de bladen zijn groen met witte vlekken en/of randen; vaak zijn ze misvormd; de struiken hebben een gedrongen groeiwijze.

De oudste naam is 'Louis Asselin' en er is geen reden deze te wijzigen in 'Elegans', zoals vaak geschiedt.

Prunus cerasifera EHRH. cv. 'Purpusii' (Hesse)

P. pissardii purpusii A. PURPUS in Mitt. d. Deutschen dendr. Ges., 15, 42 (1907); HESSE, Cat. 1908/9, 127 (1908).

P. cerasifera purpusii (HESSE) BAIL., Stand. Cycl. Hort., 5, 2825 (1916), f.

Hesse schrijft, dat deze vorm in zijn kwekerij ontstond en gekenmerkt is door de zeer donkerbruine bladen, die mooi geel en helderrood getint zijn. Komt bij ons zeer sporadisch in cultuur voor.

The brown leaved cultivars of Prunus cerasifera mostly are misnamed at nurseries.

Cv. 'Atropurpurea' is the oldest variety with white flowers and brown leaves, during the summer becoming lighter and often fading to green; this variety is at nurseries commonly called *P. pissardii*.

Cv. 'Woodii' has pink flowers; leaves dark brown till fall, while the wood of the annual branches is red coloured in cross section. This variety has superseded the preceding form, and is still sold as 'Pissardii' and also under the name 'Nigra'. Perhaps 'Nigra' and 'Woodii' are synonymous, but in that case the name 'Woodii' is older.

Cv. 'Nigra' is a rather ambiguous name: there are no records, there exists no type. Probably the form is identical with *P. cerasifera pissardii nigra* of Spaeth and characterized by the larger and dark brown leaves. It is not common in cultivation.

Cv. 'Louis Asselin' is the oldest name for the plant mostly called 'Elegans'; but under the present Code there is no reason to alter the name.

Prunus laurocerasus L. cv. 'Otto Luyken' (HESSE)

P. laurocerasus 'Otto Luyken' HESSE, Cat. 1953/54, 87 + foto (1953); ex Boom, Ned. Dendr., ed. 4, 246 (1959), cv.

Deze cultivar werd bij de firma H. HESSE te Weener (Oldenburg) vermoedelijk reeds ± 1940 in een zaaisel van *P. laurocerasus* gevonden; hij viel op, eerst door de eigenaardige smalle en spitse bladen en later door de grote winterhardheid. De plant werd in 1953 in de handel gebracht en genoemd naar de Heer OTTO LUYKEN, destijds medefirmant van de firma HESSE.

Brede struik; bladen 8–10 × 2–2,5 cm, langwerpig-lancetvormig, spits tot kort toegespitst, voet wigvormig, rand gaaf (aan forse bladen met enkele tanden) bovenzijde glimmend groen, onderkant lichter, steel 5–10 mm (fig. 3i); bloemen talrijk, in vrij korte trossen; in het najaar vaak nog eens bloeiend.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. Boom, no. 32469, Weener, kwekerij H. HESSE, 29.8.1956.

A fine new cultivar of Prunus laurocerasus raised by the firm of H. Hesse, nurserymen at Weener (Germany); very hardy and characterized by the rather small, acuminate leaves. The habit is broad; leaves 8-10 × 2-2½ cm, oblong-lanceolate, acute to acuminate, entire or with a few teeth, base cuneate; petiole 5-10 mm; in autumn often flowering again.

Prunus persica (L.) BATSCH cv. **'Clara Meyer'**

Amygdalus persica 'Clara Meyer' Hort. ex SPAETH, Cat. 81, 69 (1891).

Pêcher à fleurs doubles 'Clara Meyer' CARR. in Rev. Hort., 1893, 281.

Pfirsich 'Clara Mayer' ex Wiener Ill. Gartenz., 1893, 353.

Amygdalus persica 'Klara Meyer' Spaethbuch, 153 (1921).

De herkomst van deze algemeen bekende dubbele rose perzik ligt in het duister; er is weinig over geschreven en klaarblijkelijk weet ook niemand meer naar wie hij genoemd is, want allerlei schrijfwijzen treft men aan. CARRIÈRE schijnt nog wel het meeste er van geweten te hebben, want hij deelt mede, dat de plant omstreeks 1890 in de handel werd gebracht door een boomkweker te Trier.

Deze cultivar onderscheidt zich van de andere dubbelbloemige rose perziken door de zeer dicht gevulde bloemen, die nauwelijks verkleuren en verder door de eetbare vruchten.

Prunus persica (L.) BATSCH cv. **'Iceberg'** (W. B. CLARKE)

P. persica 'Iceberg' W. B. CLARKE & Co, Cat. 1939; ex BOOM, Ned.

Dendr., ed. 4, 247 (1959), cv.

Deze cultuurvariëteit werd gevonden door Mr. W. B. CLARKE, boomkweker te San José, Calif.; hij viel op door de dubbele en helderwitte bloemen. Te Boskoop werd hij omstreeks 1946 ingevoerd en van daar uit is hij over Nederland verspreid.

De plant wijkt af van de bekende dubbele witte perzik (cv. *'Alboplena'*) door de grotere en wittere bloemen. Overigens zijn er geen kenmerken, waardoor men de plant in bloemloze toestand van andere kan onderscheiden.

The origin of this well-known ornamental peach is unknown to me; we are not even certain about the orthography of the name.

Prunus virginiana L. cv. **'Shubert'** (WILL)

Shubert Chokecherry ex SKINNER's Nurs. Ltd., Cat. 1958; Will ex BOOM,

Ned. Dendr., ed. 4, 247 (1959), cv.

Deze plant werd ± 1950 in de vrije natuur gevonden door Mr. G. WILL van de Oscar H. Will Company te Bismarck, N.-Dakota (USA); hij viel op door de donker gekleurde bladen en hij was bijzonder genoeg om er van te vermeerderen. De vorm werd in de handel gebracht door de SKINNER's Nurseries te Dropmore, Man. (Canada) onder de naam 'SHUBERT'.

De planten wijken alleen van het type af door de eigenaardige kleur der

bladen; deze lopen namelijk normaal groen uit, doch worden spoedig bruin en worden zelfs gedurende de zomer hoe langer hoe donkerder; de bladen lijken dan in kleur op die van *Prunus cerasifera* cv. 'Woodii'. In Nederland werd hij enkele jaren geleden door de fa. F. J. GROOTENDORST & ZONEN te Boskoop ingevoerd.

A new cultivar of Prunus virginiana found in the wild by Mr. G. Will of the Oscar H. Will Company at Bismarck, N.-Dakota, characterized by the leaves which are green at first, soon turning to brown and getting darker in the autumn.

Pyracantha

Er is de laatste jaren het een en ander te doen geweest in de vuurdoorns; er zijn verscheidene nieuwigheden aan de markt gekomen en dit is de reden, waarom ik hier nader zal ingaan op de klonen, die momenteel in Nederland in cultuur zijn.

De eerste *Pyracantha*, die in cultuur werd genomen, was *P. coccinea*, een soort inheems van Zuid-Europa tot in Siberië. In Nederland is deze reeds heel lang in cultuur: komt al voor op de lijst van planten in de kruidentuin van CLUSIUS te Leiden, 1594. Uit deze tuin is herbariummateriaal bewaard gebleven, daterende van het midden van de 18de eeuw. Dit materiaal toont de wilde vuurdoorn, dus planten met vrij diep gezaagde, spitse bladen, behaarde bloeiwijzen en vrij kleine vruchten, die naar alle waarschijnlijkheid rood zijn geweest.

In 1830 werd de tweede soort bekend: nl. *P. crenulata*, wild groeiend in het zuidelijke Himalaja-gebied. Loudon kweekte hiervan planten uit zaad, dat hij uit India had gekregen (1830).

P. coccinea en *P. crenulata* zijn jaren lang, vooral in Zuid-Engeland en Frankrijk naast elkaar in cultuur geweest; in ons land bleef het bij de eerste soort, omdat de tweede veel minder winterhard bleek te zijn.

In het begin van deze eeuw werden nog enkele soorten in cultuur gebracht, nl. *P. fortuneana* en *P. atalantoides*, die beide lange tijd als *P. gibbsii* bekend zijn geweest. *P. fortuneana* werd als zaad in 1906 gezonden door Père DUCLOUX uit China naar M. DE VILMORIN; van *P. atalantoides* stuurde WILSON in 1907 zaad naar het Arnold Arboretum.

Ook deze 2 laatste soorten zijn in ons land aanwezig geweest, vooral na de eerste wereldoorlog, doch bijna alles hiervan is tezamen met *P. crenulata* in de strenge oorlogswinters verdwenen; zij zijn daarna voor zover ik weet ook nooit weer ingevoerd.

De wilde *P. coccinea* is nu uit de cultuur verdwenen en wat we momenteel overhebben zijn enkele selecties van *P. coccinea* en één vorm van *P. fortuneana*.

Het onderscheiden van de hieronder genoemde *Pyracantha*'s is vrij moeilijk; zowel de bladen als de vruchten kunnen aan één plant nogal variëren; bladen van langloten zijn vaak vrij sterk verschillend van die van kortloten en zelfs kan blad van stekschot nog weer anders zijn. De vruchten ontstaan

òf aan kortloten, die in een reeks zitten langs de takken òf aan kortloten, waarvan het voorkomen beperkt is tot de top van de tak; in het laatste geval zijn de vruchten belangrijk groter en het is niet moeilijk van één struik zowel bladen als vruchten te plukken zodanig, dat zelfs kenners er door in de war geraken en ze bij verschillende klonen indelen.

Men vergelijke daarom steeds gelijkwaardig materiaal.

Hier volgt een overzicht van de meest belangrijke kenmerkende verschillen:

	'Lalandei'	'Keessen'	'Kasan'	'Orange Giant'	'Orange Glow'
groeiwijze	± plat	± plat	bossig	bossig	bossig
beharig twijgen	matig	sterk	matig	matig	matig
bladen	lang-ovaal	lang-ovaal	ovaal	ovaal	± omgekeerd eirond
- top	stomp	stomp	spits	spits-stomp	stomp
- tanden	stomp	stomp	spits	stomp	stomp-spits
bloeiwijze . . .	behaard	behaard	behaard	behaard	kaal
vruchten	± 9×8 mm	± 10×7 mm	± 9×8 mm	± 13×11 mm	± 9×7 mm
- kleur	oranjerood	oranjerood	oranje	oranje	rood
- kleur vanaf . .	september	september	augustus	augustus	augustus
winterhardheid	matig	matig	goed	goed	goed
resistentie . . .	matig	matig	matig	goed	goed

Wat de beide laatste kenmerken betreft moet worden opgemerkt, dat bij matige winterhardheid de planten wel insterven doch zelden doodgaan.

De resistentie slaat op de weerstand tegen de vuurdoornschorft (*Spilocaea pyracanthae*); zie hiervoor: J. A. VAN ARX, Tijdschrift over Plantenziekten, **63**, 198-199 (1957); hij toont hierin o.m. aan, dat de vuurdoornschorft niet identiek is met de appelschorft.

Verder moet nog worden opgemerkt, dat de opgaven omtrent winterhardheid en resistentie niet berusten op vergelijkende proeven; het zou gewenst zijn het sortiment *Pyracantha* op enige plaatsen in Nederland ter vergelijking op te planten.

A description is given of the history of the cultivars of Pyracantha in Holland. P. crenulata, P. atalantoides and P. fortuneana have been lost in the severe war-winters (with one exception); only P. coccinea appeared to resist the cold. As population P. coccinea has disappeared.

The following review gives the 5 more valuable cultivars now cultivated in Holland:

	'Lalandei'	'Keessen'	'Kasan'	'Orange Giant'	'Orange Glow'
habit	± flat	± flat	bushy	bushy	bushy
pubescence of twigs	moderate	strong	moderate	moderate	moderate
leaves	oblong	oblong	oval	oval	± obovate
- apex	blunt	blunt	acute	acute-blunt	blunt
- teeth	blunt	blunt	acute	blunt	blunt-acute
inflorescence . . .	pubescent	pubescent	pubescent	pubescent	glabrous
fruits	± 9 × 8 mm	± 10 × 7 mm	± 9 × 8 mm	± 13 × 11 mm	± 9 × 7 mm
- colour	orange red	orange red	orange	orange	red
- coloured from . .	September	September	August	August	August
hardiness	moderate	moderate	excellent	(prob.) excellent	excellent
scab-resistance . .	moderate	moderate	moderate	excellent	excellent

Concerning the last 2 characters we must observe that no research for comparison has taken place.

***Pyracantha coccinea* ROEMER cv. 'Lalandei' (LALANDE)**

Crataegus pyracantha lalandei Hort. ex DE DUREN in Rev. hort. belge, 8, 145 + gekleurde plaat (1882).

Zie voor de overige synoniemen REHD., Bibl., 239 (1949).

Dit was de eerste cultuurvorm in *Pyracantha*; hij werd omstreeks 1874 gevonden door de boomkweker LALANDE te Nantes in een zaaisel van *Pyracantha*'s. Gelukkig is men er vroeg bij geweest om de plant te beschrijven en gaf DE DUREN een goede gekleurde plaat (zie boven) en daarom weten we nu, wat we onder 'Lalandei' hebben te verstaan. Zeer vermoedelijk is het een hybride van *P. coccinea* met *P. crenulata*. Er is m.i. geen reden om hieraan een afzonderlijke latijnse benaming te geven; ten eerste weten we niet zeker of het een hybride is en voorts zouden we dan in moeilijkheden komen met de benaming van eventueel volgende klonen.

In kenmerken staat de plant vrij dicht bij *P. coccinea* en daarom is het het meest verstandig 'Lalandei' bij die soort in te delen.

'Lalandei' verschilt van *P. coccinea* allereerst door de groeiwijze; terwijl *P. coccinea* een dichte struik vormt, groeit 'Lalandei' platter; de zijtakken zijn vrij kort en daardoor is deze vorm bijzonder geschikt als muurplant.

De bladen van 'Lalandei' zijn oppervlakkig gekarteld, de tanden zijn dus stomp; bij *P. coccinea* zijn de bladen veel grover gezaagd en wel met spitse tanden; de top is bij 'Lalandei' veel stomper. De stompe tanden en top zijn ongetwijfeld afkomstig van *P. crenulata*. De bloeiwijze van 'Lalandei' is kaler dan die van *P. coccinea*; de vruchten zijn groter en oranje-rood; bij *P. coccinea* zijn ze tamelijk klein en rood (vandaar de naam: *coccinea* = rood).

Tenslotte is *P. coccinea* veel meer winterhard, maar doordat 'Lalandei' veel bruikbaar is voor het beplanten van muren, heeft deze vorm het toch gewonnen en is *P. coccinea* vrijwel uit de cultuur verdwenen.

Nu is hetgeen als '*Lalandei*' voorkomt niet homogeen; er is vaak van gezaaid en daardoor heeft men een zekere variatie gekregen. Maar toch komen de planten, die als '*Lalandei*' in cultuur zijn, vrij veel met elkaar overeen, zodat het niet bijzonder moeilijk is deze vorm te herkennen.

In de zaailingen is ook geselecteerd; in Amerika brachten de Monrovia-nurseries te Azusca, Calif., een reeks klonen onder diverse fantasienamen in de handel; voor zover mij bekend, zijn deze in ons land nog niet aanwezig. In Nederland zijn ook enkele selecties, die hieronder volgen.

Originated \pm 1874 by Mr Lalande, nurseryman at Nantes (France); now in cultivation as population and as clone; caused by its flat habit very suitable for walls.

***Pyracantha coccinea* ROEMER cv. '*Kasan*' (WIEPKING)**

P. coccinea '*Kasan*' SPAETH, Cat. 1937/38, 58 (1937); TIMM & Co, Cat. 1938; WIEPKING ex KRÜSSM. in Deutsche Baumschule, 11, 20 (1959).

De oorsprong van deze nu zeer algemeen voorkomende vuurdoorn is lang in het duister gehuld geweest, doch door het bovenvermelde artikel van de Heer G. KRÜSSMANN zijn we er iets meer van te weten gekomen.

Prof. WIEPKING te Berlijn vond nl. in 1922 in het park van Baron L. ECONOMO te Trieste een hem onbekende vorm van *Pyracantha coccinea*, die de tuinbaas van de baron uit de botanische tuin van Kasan (Rusland) meegebracht zou hebben. Prof. WIEPKING nam stek mee en hieruit ontwikkelden zich in zijn tuin in enkele jaren grote planten. Van deze planten verkreeg de firma TIMM & Co te Elmshorn stek en van deze boomkwekerij uit heeft zich de cultivar verspreid.

De beschrijvingen, die in literatuur en catalogi voorkomen zijn helaas zeer kort en te onvolledig om de planten er uit te kunnen herkennen; ik heb evenwel materiaal kunnen bemachtigen, waarvan vrijwel zeker aangenomen kan worden dat dit afkomstig is van de oorspronkelijke planten en daaruit is me wel gebleken, dat het merendeel van hetgeen in ons land als '*Kasan*' in cultuur is, wel onder de juiste naam gekweekt wordt.

Vegetatief komt '*Kasan*' het meest overeen met *P. coccinea*: de groeiwijze is bossig, de bladen zijn vrij groot en tamelijk diep met spitse tanden gezaagd; ze zijn meestal iets golvend; de bloeiwijze is vrij sterk en wit behaard; de vruchten zijn vrij groot, \pm bolrond (bij '*Lalandei*' plat) en oranje van kleur.

Algemeen wordt aangenomen (zie SPAETH en KRÜSSMANN), dat de planten zeer winterhard zijn en vrij van ziekten. Wat het eerste betreft hebben de auteurs wel gelijk, maar '*Kasan*' heeft wel degelijk last van de gevreesde schurft, al is hij misschien wat minder vatbaar voor deze ziekte dan '*Lalandei*'. De grote verdienste van '*Kasan*' is wel gelegen in de winterhardheid: terwijl in strenge winters vrijwel alle planten van '*Lalandei*' invriezen (soms zelfs geheel doodgaan), blijven die van '*Kasan*' intact.

Daarentegen is '*Kasan*' helaas niet geschikt voor muren vanwege de bossige

groeiwijze; velen weten dit klaarblijkelijk niet, want men kan in vele tuinen bossige vuurdoorns tegen de muren vinden.

Daar van 'Kasan' nooit een goede beschrijving werd gepubliceerd lijkt het me verstandig een type aan te wijzen, waarbij ik dan materiaal neem afkomstig van de firma TIMM & Co.

Neotype in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 37722, Elmshorn, Kwekerij J. Timm & Co., 3.9.1959.

A selection found by the chief-gardener of Baron L. Economo (Trieste) in the botanic Garden at Kasan (Russia) characterized by the shrubby habit, the coarsely serrate leaves with acute teeth and the \pm globose, orange fruits; the cultivar is not fit for walls.

***Pyracantha coccinea* ROEMER cv. 'Keessen' (KEESSEN)**

P. coccinea lalandei KEESSEN, Cat. Terra Nova, 1911, 37.

P. coccinea 'Keessen' KEESSEN ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 265 (1959), cv.

Dit is een selectie uit 'Lalandei'; volgens de Heer KEESSEN te Aalsmeer werd deze plant gevonden tegen een muur van een fabriek te Helmond; wijlen LEONARD SPRINGER had daar 'Lalandei' geplant en in de winter van 1890 bleef er één exemplaar ongedeerd. Van deze struik is men op 'Terra Nova' gaan kweken en men heeft deze selectie steeds gevoerd onder de naam 'Lalandei'.

Toch wijkt de selectie af van hetgeen als 'Lalandei' bekend is en het lijkt me daarom gemotiveerd deze als 'Keessen' aan te houden, te meer omdat het ras op andere boomkwekerijen onder die naam voorkomt.

De groeiwijze is als van 'Lalandei'; de jonge twijgen zijn dichter behaard (hieraan kan men de selectie gemakkelijk herkennen); de bladen wijken nauwelijks af; de vruchten zijn platter dan gewoonlijk en oranje met een rode nuance. De vatbaarheid voor schurft is helaas vrij groot. Over de winterhardheid wordt verschillend geoordeeld.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 36346, Aalsmeer, kwekerij Terra Nova, 14.11.1958.

This is a selection of the preceding, \pm 1890 found by Mr W. Keessen owner of the Terra Nova-nursery at Aalsmeer; also suitable for walls.

***Pyracantha coccinea* ROEMER cv. 'Orange Giant' (SCHIPHORST)**

P. coccinea 'Orange Giant' SCHIPHORST ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 265 (1959), cv.

Door stelselmatige selectie van de moederplanten verkreeg de Heer A. E. SCHIPHORST, boomkweker te Wageningen in 1950 een plant, die uitmuntte door een bijzondere rijkdom aan opvallend grote vruchten. De plant komt in 1960 in de handel en belooft een goede aanwinst te zijn; van vatbaarheid

voor schurft is tot nog toe niets gebleken, terwijl de winterhardheid redelijk schijnt te zijn.

Vermoedelijk is deze vorm ontstaan uit een kruising van 'Lalandei' met 'Kasan'.

De groei is fors en bossig (als 'Kasan'); de jonge twijgen zijn tamelijk sterk wit en wollig behaard; bladen van langloten tot $5 \times 2,5$ cm, onderzijde langs de hoofdnerf wit behaard, later kaal, die van kortloten kleiner, tot 35×27 mm, vrijwel kaal; de insnijdingen van alle bladen zijn ondiep, de tanden zijn stomp (als van 'Lalandei'), alleen die van de waterloten kunnen wat dieper en spitsiger gezaagd zijn; de vruchten zijn, althans voor een vuurdoorn, groot, $\pm 13 \times 11$ mm en zitten in zeer rijke tuilen langs de takken; ze zijn helder oranje en verschijnen vroeg (in augustus reeds, ± 14 dagen eerder dan andere rassen).

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 34745, Wageningen, kwekerij SCHIPHORST, 12.9.1957.

A selection found by Mr A. E. Schiphorst, nurseryman at Wageningen and presumably originated by a crossing of 'Lalandei' with 'Kasan' and characterised by the very large orange fruits; caused by its shrubby habit not suitable for walls.

Pyracantha fortuneana (MAX.) LI cv. 'Orange Glow' (BANGA)

P. coccinea lalandei 'Orange Glow' DEN OUDEN & SON, Cat. 1957/8, 50 (1957).

Deze plant werd gevonden door Mevr. L. J. M. BANGA-OELMEYER te Wageningen; omstreeks 1930 plantte zij Pyracantha's in haar tuin, doch deze bleken alle, wat de vruchten betreft, minderwaardig te zijn; zij werden opgeruimd op enkele toevallig opgekomen zaailingen na; één daarvan bleek bijzondere eigenschappen te bezitten: doorstond namelijk alle strenge oorslogswinters.

Deze plant is geheel anders dan de bovengenoemde rassen, behoort in geen geval tot *P. coccinea*, gezien de grote en kale bloeiwijzen. Ook de bladen zijn niet karakteristiek voor *P. coccinea*. Ik kan de plant alleen maar onderbrengen in *P. fortuneana*, ofschoon het niet uitgesloten is, dat hij ontstond door hybridisatie; maar dan is het alleen maar de winterhardheid, die van *P. coccinea* overgeërfd is.

De groei is bossig (planten dus minder geschikt voor muren); de jonge scheuten zijn wit behaard; de bladen van langloten tot $5 \times 2,5$ cm, die van kortloten kleiner, omgekeerd eirond tot ovaal, duidelijk korter dan die van alle andere bovengenoemde rassen; de top is stomp en de tanden zijn ondiep en tussen stomp en spits in; de bloeiwijze is breed en kaal, de bloemsteeltjes zijn langer dan bij *P. coccinea*; de vruchten zijn overvloedig, kleuren tamelijk vroeg (einde augustus) en zijn oranje-rood, later rood; ze zijn evenwel vrij klein, nl. $\pm 9 \times 7$ mm.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 16253/17377, Wageningen, tuin Dr. O. BANGA, 25.9.1949 en 27.5.1950.

A chance seedling found in the garden of Dr O. Banga, at Wageningen; caused by its shrubby habit the use is limited to solitary planting.

Quercus libanerris BOOM, hybr. nov. (*Q. cerris* × *libani*), a *Q. cerridis* lobis 10–16, breviter mucronatis, a *Q. libani* stipulis persistentibus, ramulis floccosis, foliis subtus densius pubescentibus, deinde glabrescentibus differt.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 34995, Zundert, kwekerij P. LOMBARTS, 9.10.1957 (plant afkomstig van Trompenburg).

Van deze hybride bestaat tot nog toe slechts één kloon, nl. **Quercus libanerris** BOOM (×) cv. **'Trompenburg'** (VAN HOEY SMITH).

Uit een aantal kruisingen, verricht door de Heer VAN HOEY SMITH te Rotterdam, werd een exemplaar geselecteerd dat door bijzondere eigenschappen wat de groei betreft de moeite waard leek in cultuur te nemen. Deze plant is een hybride van *Q. cerris* met *Q. libani* en staat in kenmerken vrijwel tussen de ouders in. De hybride heeft van *Q. cerris* de blijvende steunbladen, de ruwe bladbovenzijden en de fijne beharing der bladonderkanten en van *Q. libani* het grote aantal lobben (vgl. fig. 4*d* en *h*). Rijpe vruchten zijn helaas nog niet bekend; van onontwikkelde vruchten (de planten zijn mogelijk steriel) zijn de napjes tamelijk sterk geschubd (kenmerk van *Q. cerris*). Er is van deze hybride nog slechts één kloon in cultuur, die dus een afzonderlijke cultivarnaam verdient te hebben en de Heer VAN HOEY SMITH koos hiervoor de naam *'Trompenburg'* naar de buitenplaats te Rotterdam, waar hij woont.

Twijgen aanvankelijk dicht en fijn grijs behaard, later bijna kaal wordend, donkergrijsbruin, met talrijke kleine lenticellen; knoppen stomp, bruin, fijn behaard tot kaal, omgeven door lijnvormige steunbladen; bladen 7–13 × 2–4 cm, langwerpig, top spits, voet vrij breed wigvormig, lobben 10–16, schuin naar voren gericht, kort toegespitst en met een zeer korte, recht of iets gekromde naald, insnijdingen tot 1/4–1/6 van de bladheft, bovenzijde kaal of met verspreide sterharen, iets ruw aanvoelend, vrij dof grijsachtig groen, onderkant grijsachtig, dicht met sterharen viltig, later op de nerven na kaal wordend; bladsteel 7–12 mm, iets behaard (fig. 4*d*).

Type als bovenvermeld.

A fine selection of the hybrid between Q. cerris × Q. libani, found by Mr van Hoey Smith at Rotterdam; the plant is ± intermediate between the parents. From Q. cerris the hybrid has the persistent stipules, the roughness of the leaf-upperside, the underside which is finely pilose, and the large number of leaf lobes. Acorns are still unknown.

Quercus pendulina KIT. (×) cv 'Pungens'.

Q. sessiliflora pungens HESSE, Cat. 1927/28, 132 (1927), niet Freyn.

Q. pendulina 'Pungens' HESSE ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 131 (1959), cv.

Q. petraea pungens Hort.

Q. pubescens × *robur*.

Als *Q. petraea pungens* komt de laatste jaren hier en daar in cultuur een eik voor, die deze naam niet verdient; het is ongetwijfeld een hybride van *Q. pubescens* en *Q. robur*, gezien de beharing en de tamelijk lang gesteelde vruchten.

De firma HESSE te Weener bracht deze plant in de handel onder de foutieve naam *Q. sessiliflora pungens* FREYN (bedoeld is *Q. aurea pungens* FREYN, of *Q. sessilis pungens* ASCH. & GR., die dus nu *Q. petraea* var. *pungens* moet heten), doch dat is een geheel andere plant.

De boom heeft van *Q. robur* de stompe knoppen, de ± kaal wordende bladen en de gesteelde eikels en van *Q. pubescens* de behaarde twijgen en knoppen, het tamelijk grote aantal bladlobben en de fijn behaarde napjes.

Tamelijk smal opgroeiende boom; twijgen aanvankelijk dicht grijs behaard, later minder dicht behaard; knoppen stomp, fijn behaard; bladen 8-14 × 5-8 cm, lang-ovaal, top stomp, voet wigvormig tot geoord, lobben 7-9, schuin naar voren gericht, soms elkaar iets bedekkend, insnijdingen ± tot op 1/3 van de bladheft, bovenzijde kaal, glimmend grijsachtig groen, onderkant langs de nerven vrij dicht en grijs behaard; bladsteel ± 1-2 cm, behaard (fig. 4b, c); ♂ katjes tot 8 cm lang; eikels 2-verscheidene bijeen aan 1-3 cm lange stelen; boom spoedig en meestal overvloedig eikels dragend.

Type in Rijksherbarium Leiden, coll. BOOM, no. 32500, Weener, kwekerij H. HESSE, 29.8.1956.

A selection of the hybrid between Q. pubescens and Q. robur, put into the trade by the firm H. Hesse, nurserymen at Weener (Germany). It is a tree with rather narrow habit and greyish tomentose branchlets; leaves as in fig. 4b, c, glabrous and greyish green above, tomentose, especially on the veins beneath; acorns 2-several on a 1-3 cm long peduncle, many years very abundant even in young trees.

Quercus rubra L. cv. 'Heterophylla'

Q. rubra heterophylla DIPP., Laubh., 2, 118 (1892), f.; BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 129 (1959), cv.

Van deze vorm zijn de bladen tamelijk variabel; meestal zijn ze misvormd, vaak lepelachtig tot sikkelvormig verbogen en hebben ze toegespitste lobben (fig. 4a, f, g).

Volgens DIPPEL werd deze cultuurvariëteit tegen het einde van de vorige eeuw vanuit Nederlandse tuinen verspreid; hiervan heb ik evenwel nergens een bevestiging kunnen vinden. De vorm heeft weinig cultuurwaarde, maar af en toe komt men hem toch nog wel eens tegen. Mogelijk is het een hybride.

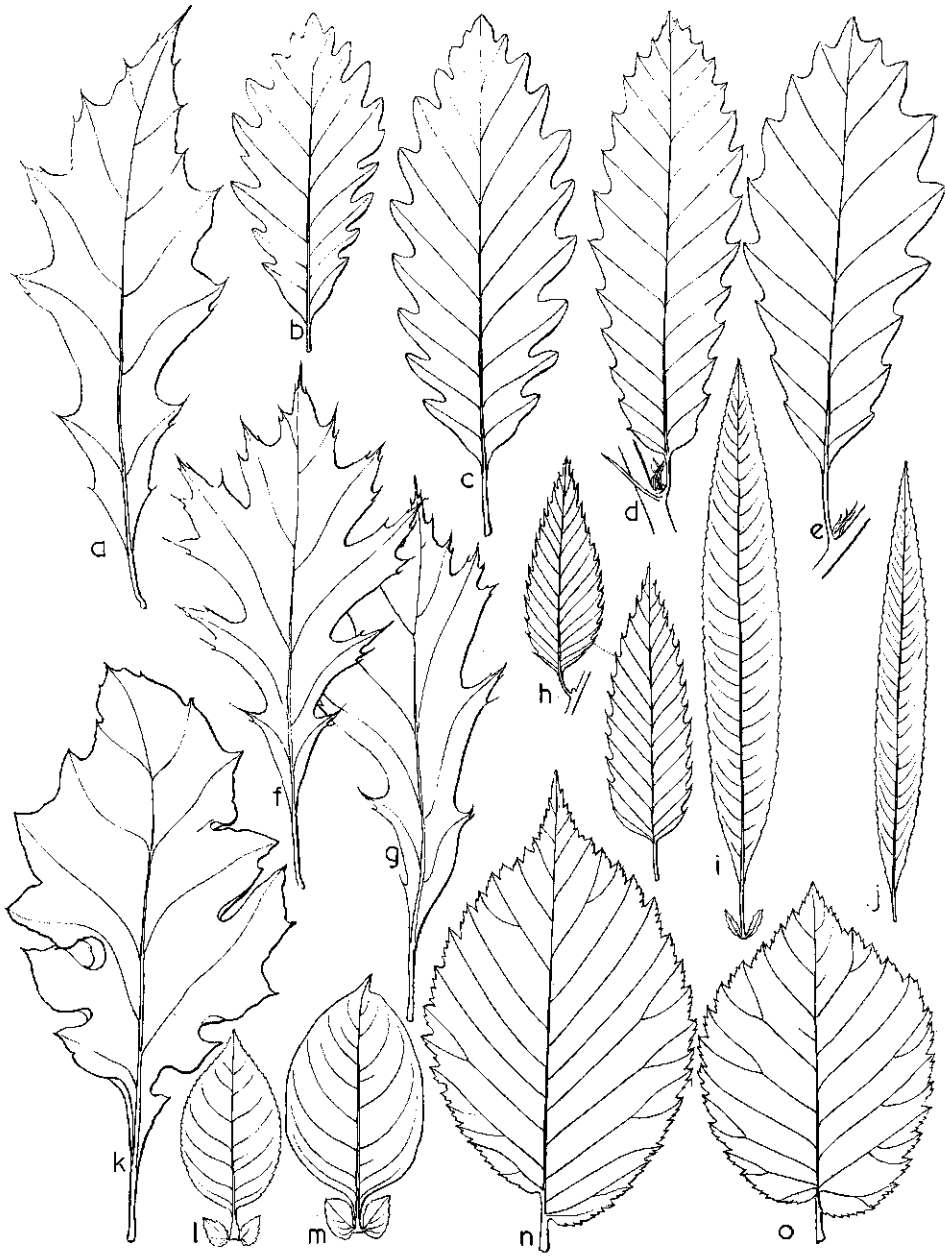

fig. 4. *a, f, g.* *Quercus rubra* 'Heterophylla' - *b, c.* *Q. pendulina* 'Pungens' - *d.* *Q. libanensis* 'Trompenburg' - *e.* *Q. cerris* - *f, g.* zie *a.* - *h.* *Q. libani* - *i, j.* *Salix acutifolia* 'Pendulifolia' - *k.* *Q. rubra* 'Schrefeldii' - *l.* *S. hastata* 'Wehrhahnii' - *m.* *S. balfourii* - *n.* *Ulmus hollandica* 'Vegeta' - *o.* *U. 'Commelin'* - 2/5.

Deze plant heeft intussen niets te maken met *Q. heterophylla* MICHX (*Q. phellos* × *rubra*), die in ons land ook nog hier en daar voorkomt.

Quercus rubra L. cv. 'Schrefeldii'

Q. rubra schrefeldii DIPP., Laubh., 2, 118 (1892), f.; BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 129 (1959), cv.

Ook deze vorm heeft misvormde bladen; ze zijn niet gemakkelijk te beschrijven en ik geef daarom enkele afbeeldingen (fig. 4k). De cultuurwaarde is gering.

Volgens DIPPEL is hij ontstaan in de boomkwekerij van DIECK te Zoeschen.

Ribes sanguineum PURSH

Van deze soort zijn verscheidene klonen in cultuur; in 1949 heeft de Keuringscommissie van de Vereniging voor Boskoopse culturen er zich mede bemoeid en een rapport opgesteld omtrent haar bevindingen bij de keuring van een groot aantal planten, die bijeengebracht waren op de proeftuin te Boskoop (zie de Boomkwekerij, 5, 38, 1949).

Verscheidene namen staan evenwel niet in REHDER's Bibliography en deze zullen nu hier worden behandeld. Evenwel is de kwestie 'Atrorubens' en 'Atrorubens Select' nog onopgelost gebleven; hierop hoop ik in een volgend jaarboek uitvoeriger terug te komen.

Ribes sanguineum PURSH cv. 'King Edward VII' (CANNELL & SONS)

R. 'King Edward VII' H. CANNELL & SONS ex Gardn. Chron., 1904, 1, 269; ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 216 (1959), cv.

Deze vorm werd gevonden door de firma CANNELL & SONS, boomkwekers te Swanley en is gekenmerkt door de bijzonder brede en lange trossen met helderroze bloemen; de trossen worden wel 8 cm lang.

De Keuringscommissie te Boskoop vond deze selectie in 1949 de mooiste van alle.

Ribes sanguineum PURSH cv. 'Lombartsii' (LOMBARTS)

R. sanguineum lombartsii P. LOMBARTS, Cat. 1915/16, 24 (1915); LOMBARTS ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 216 (1959), cv.

? *R. sanguineum grandiflorum* HORT. ex CARR. in Rev. Hort., 1874, 220.

Deze plant werd kort voor 1914 door P. LOMBARTS, boomkweker te Zundert, gevonden in een partij *R. sanguineum* afkomstig uit Frankrijk; hij onderscheidt zich door de vrij late bloei en door de bloemen, waarvan de kelkbladen rood en de kroonbladen wit zijn, waardoor een tweekleurig karakter ontstaat.

Mogelijk is hij identiek met hetgeen CARRIÈRE beschreef als 'Grandiflorum' (l.c.), de beschrijvingen komen min of meer met elkaar overeen, alleen noemt CARRIÈRE de trossen compact, hetgeen ik niet heb kunnen bevestigen. Het lijkt me daarom veiliger de naam 'Lombartsii' aan te houden, te meer,

daar we anders een andere cultivar bekend als '*Grandiflorum*', moeten om-
dopen, nl. die van HESSE.

De Keuringscommissie te Boskoop vond deze cultivar „wel aardig”, naar
mijn mening is dit te laag gewaardeerd.

De knoppen zijn rood, de bloemen tweekleurig en de bloei duurt langer
dan bij de meeste andere rassen.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 26880/28559,
Zundert, kwekerij P. LOMBARTS, 10.5.1954 en 30.9.1954.

*A selection of R. sanguineum with bi-coloured flowers, found at the P. Lombarts
nurseries at Zundert (Holland).*

Ribes sanguineum PURSH cv. '**Grandiflorum**' (HESSE)

R. sanguineum grandiflorum HESSE, Cat. 1906, (Spezialoffert), nom.;
Cat. 1911/12, 172 (1911); HESSE ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4,
216 (1959), cv.

In het begin van deze eeuw vond H. HESSE deze plant in een partij zaai-
lingen.

Deze vorm moet nog nader worden bestudeerd, ik beschik over onvoldoen-
de gegevens; ook de beschrijvingen kloppen in het geheel niet: HESSE zegt:
bloemen bloedrood, SPAETHBUCH: vleeskleurig, KRÜSSMANN: rose, GROO-
TENDORST: helderrood. Voor cultuurvariëteiten, waarbij het om de bloemen
gaat, zijn de opgegeven verschillen te groot.

Ik hoop hierop later terug te komen.

Ribes sanguineum PURSH cv. '**Plenum**'

R. sanguineum flore pleno PAXT. in Mag. of Bot., 12, 121 + gekleurde
plaat (1846).

R. sanguineum plenum BEAN, Trees etc., ed. 7, 3, 177 (1933), var.;
GROOTEND. in De Boomkw., 5, 38 (1949).

Dit is al een vrij oude cultivar, werd nl. kort voor 1839 gevonden door
DAVID DICK, tuinbaas van de EARL OF SELKIRK te St. Mary's Isle en wel in
een zaaibed van *R. sanguineum*.

De bloemen zijn mooi gevuld, lijken volgens PAXTON op kleine, gevulde
en rose madeliefjes; dit is wat overdreven, maar van dichtbij bekeken zijn
de bloemetjes mooi. De kleur is donkerrose en de bloei valt 1-2 weken later
dan bij de overige vormen.

De Boskoopse Keuringscommissie achtte de sierwaarde niet bijzonder
groot, daar de bloemen veelal onder de bladen schuil gaan.

Ribes sanguineum PURSH cv. '**Pulborough Scarlet**' (J. CHEAL & SONS)

R. sanguineum 'Pulborough Scarlet' J. CHEAL & SONS, Cat. 1951/2,
62 (1951).

Deze heester ontstond in 1933 als een toevalsaailling op de kwekerij van J. CHEAL & SONS, Pulborough nursery, Crawley (Sussex) en werd in 1938 in de handel gebracht, evenwel eerst in 1951 in de catalogus opgenomen.

Het is een van de mooiste vormen van *R. sanguineum* en gekenmerkt door een krachtige, nogal sterk opgaande groeiwijze; de bladen wijken niet af van die van het type; de bloeiwijzen zijn groot, tot 8 cm lang; de kleur van de bloemknoppen is opvallend donkerrood, de geopende bloem is evenwel veel lichter, doch toch nog mooi rose; de buitenkant van de bloembuis is tamelijk licht en de schutblaadjes zijn zelfs vaak geheel groen (bij de meeste vormen van *R. sanguineum* zijn deze rood).

Neotype in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 33747/36248, Dedemsvaart, kwekerij Moerheim, 1.4.1958 resp. 29.9.1958 (plant afkomstig van J. CHEAL & SONS).

***Robinia ambigua* POIR. (×) cv. 'Decaisneana'**

R. pseudoacacia decaisneana CARR. in Rev. Hort., 1863, 151; DE Vos, Woordenboek, 111 (1867).

R. ambigua 'Decaisneana' (CARR.) BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 303 (1959), cv..

Deze bekende „Acacia” wordt vrijwel steeds beschouwd als een vorm van *R. pseudoacacia*; SCHNEIDER (Ill. Laubh., 2, 83, 1907) zegt zelfs, dat het slechts de bloemkleur is, waarin deze plant daarvan afwijkt. Dit is m.i. foutief; hetgeen in ons land als 'Decaisneana' gekweekt wordt (en ik heb geen redenen aan te nemen, dat wij een afwijkende vorm in cultuur hebben) vertoont nl. duidelijk kenmerken van *R. viscosa*; ik vind zelfs de plant tamelijk goed intermediair, want de jonge twijgen en de bloeias zijn duidelijk met klieren bezet, de doornen zijn zwak ontwikkeld en de bloemen zijn rose. Exemplaren van *R. pseudoacacia*, waarvan de jonge twijgen wat kleverig aanvoelen door de aanwezigheid van klieren, zijn me niet bekend; dit is ongetwijfeld de invloed van de zeer kleverige *R. viscosa*.

Het ras werd gevonden in 1862 te Manosque (Zuid-Frankrijk).

This plant known as Robinia decaisneana shows an evident influence of R. viscosa and therefore it must be regarded as a cultivar of R. ambigua Poir. (R. pseudoacacia × R. viscosa).

***Robinia fertilis* ASHE cv. 'Monument'**

R. hybrida 'Monument' Wayside Gardens, Cat. 1948, 173.

R. hybrida 'Monument' en *R. 'Monument'* Hort.

R. fertilis 'Monument' WAYSIDE GARDENS ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 302 (1959), cv.

Deze belangrijke aanwinst is in de handel gebracht door de Wayside Gardens te Mentor, Ohio en werd ± 1948 door de fa Kluis & Koning te Boskoop in Nederland geïmporteerd.

Karakteristiek is de steil opgaande groeiwijze; de catalogus van Wayside Gardens geeft zelfs aan, dat hij op de Italiaanse populier lijkt; vermoedelijk zal hij wel wat breder groeien, maar we weten dit nog niet, daar bij ons nog geen oudere exemplaren bekend zijn. Het is m.i. geen hybride, want de plant wijkt verder in niets af van *R. fertilis*, een soort, die bij ons wel voorkomt als *R. hispida rosea*. Typisch voor *R. fertilis* zijn de grote, vaak klieren dragende borstels, waarmee de jonge twijgen en de bloeiassen dicht bezet zijn; de blaadjes zijn vrij groot (tot $6 \times 2,5$ cm) en voor een Robinia nogal spits; de bloemsteeltjes en de kelk zijn van borstels voorzien en bovendien wit behaard; de bloemen zijn mooi rose.

Daar deze cultivar niet eerder geldig is beschreven, kan er geen type van bestaan en dus kan onderstaand exemplaar als zodanig gelden.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 25718, den Haag, kwekerij Gemeentepantsoenen, 12.8.1953 (exemplaar afkomstig van fa. KLUIS & KONING te Boskoop).

This novelty put into the trade by the Wayside Gardens, Mentor, Ohio, 1948, under the name Robinia 'Monument' belongs to R. fertilis Ashe.

Robinia pseudoacacia L. cv. 'Appalachia'

R. pseudoacacia 'Appalachia' HOPP ex HOUTZAGERS in De Boomkw., 11, 76 (1956), cv.; Rassenlijst voor Loofhoutgewassen, 4 (1958), cv.; HOPP ex BOOM, Ned. Dendr., ed 4, 302 (1959), cv.

R. no. 4138 van National Observation nursery, Beltsville, Maryland, USA.

Over de herkomst van deze nieuwe, veelbelovende Robinia heeft HOUTZAGERS reeds uitvoerig geschreven (l.c.); met de bedoeling rechtgroeiende exemplaren te selecteren, die voor alle gronden geschikt zijn, zochten H. HOPP & S. GROBER in het natuurlijke verspreidingsgebied van *R. pseudoacacia* en zij troffen in 1941 nabij Elkins in West-Virginia een klein gebied aan, waar de vegetatie hoofdzakelijk bestond uit exemplaren met een rechtopgaande stam en een betrekkelijk smalle kroon. Een aantal goede exemplaren werd meegenomen en in Beltsville beproefd; de selectie no. 4138 bleek de beste te zijn en het is deze, die nu als 'Appalachia' wordt verspreid, genoemd naar de stad Appalachia in de nabijheid waarvan de plant wild werd aangetroffen.

Deze kloon moet niet worden verward met hetgeen enige tijd in ons land bekend heeft gestaan als 'Rectissima' of 'Shipmast Locust'; laatstgenoemde plant, die gevonden werd op Long Island als een gekweekt exemplaar, heeft eveneens een opgaande groeiwijze en heeft verder de gunstige eigenschap zelden zaad te produceren; deze vorm is evenwel weer uit de cultuur geraakt. Zie voor bijzonderheden J. DOORENBOS, in Boomkwekerij, 4, 187 (1949).

Groeiwijze tamelijk smal en opgaand; éénjarige twijgen bruin, aanvallig fijn behaard; tweejarige twijgen grijsbruin, met vele lenticellen;

doornen afwezig; blaadjes 15-19, lang-ovaal, $3-5 \times 1,5-2,5$ cm, later vrijwel kaal; bloemen in rijkbloemige trossen, wit; vruchten tot 8 cm lang.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM no. 35856/36084, Wageningen, Hinkeloord, 18.6.1958 en 4.9.1958 (exemplaar afkomstig van Beltsville).

Messrs H. Hopp & S. Grober of the National Observation nursery, Beltsville, U.S.A. found in the course of their selection work on Robinia's in West Virginia a number of forms with a very good habit (straight trunk and a relatively narrow crown); one of these (no. 4138) has been named 'Appalachia' and seems to be a great improvement in R. pseudoacacia for forestry purposes.

Habit rather narrow; branchlets brown, later grey, without spines; leaflets 15-19, oblong, \pm glabrous; flowers white, in large racemes; pods to 8 cm long.

This new cultivar has nothing to do with the cv. 'Rectissima' or 'Shipmast Locust' which disappeared from our cultivation.

Salix acutifolia WILLD. cv. '**Pendulifolia**' (SPAETH)

S. pendulifolia SPAETH ex KRÜSSM., Laubg., 288 (1937); in Deutsche Baumschule, 1, 23 (1949); 9, 7, Abb. 6 (1957).

S. no. 356 SPAETH ex KRÜSSM. l.c., syn.

S. acutifolia '*Pendulifolia*' (SPAETH) BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 143 (1959), cv.

Dit is een wilg, die de laatste jaren steeds meer gekweekt wordt en wel altijd onder de naam *S. pendulifolia*. Volgens KRÜSSMANN vond C. SCHNEIDER deze plant op zijn reis door China en zond hij stekken naar de firma SPAETH te Berlijn, die er aanvankelijk geen waarde aan hechtte. Via de Heer KRÜSSMANN is de plant op de kwekerijen gekomen; het is mij niet bekend of de firma SPAETH hem nog heeft aangeboden, want helaas beschikken we niet over de catalogi van deze firma sedert 1910.

M.i. onderscheidt de plant zich niet van *S. acutifolia* WILLD. (ook wel Kaspische zandwilg genaamd) en dus dienen we de nieuwe kloon als een cultivar daarvan op te vatten.

Grote struik tot kleine boom met later overhangende takken; twijgen witachtig berijpt; bladen 5-8 cm \times 6-8 mm, smal lancetvormig, aan langloten veel groter en breder, tot 14 cm \times 22 mm; alle bladen lang toegespitst, voet spits, bovenzijde glimmend groen, onderkant blauwachtig, rand fijn gezaagd, beiderzijds met enkele lange, witte, aanliggende haren (fig. 4 i. j); de bladen hangen min of meer, waardoor een eigenaardig effect ontstaat; katjes groot, tot 5 cm lang, ♂.

Merotype in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 34576, Darmstadt, Hortus Botanicus, 14.8.1957.

The willow described by Mr. Krüssmann as Salix pendulifolia, belongs to S. acutifolia; it is characterized by the (later) arching branches and the pendulous, rather narrow leaves.

Salix alba L. cv. 'Drakenburg'

In het vorige jaarboek (20, p. 50), rangschikte ik de cv. 'Drakenburg' onder *S. rubens*, dus uitgaande van de gedachte, dat het een hybride was van *S. alba* met *S. fragilis*. Nader onderzoek heeft me evenwel tot de overtuiging gebracht, dat in deze cultivar toch geen invloed van *S. fragilis* aanwezig is en hij dus beschouwd moet worden als een vorm van *S. alba*.

Ter onderscheiding van de nieuwere cultuurvariëteiten van *S. alba* diene nog het volgende overzicht:

	'Calva'	'Drakenburg'	'Liempde'	'Rockanje'
bladlengte: breedte	± 6:1	8-9:1	6-7:1	6-7:1
bladonderkant	groen	groen- blauwgroen	blauwgroen	blauwgroen
- beharing	± kaal	zwak be- haard	vrij dicht behaard	matig be- haard
bladsteel	4-6 mm	4-7 mm	5-10 mm	4-8 mm
kleur bladsteel	roodachtig	geelgroen	roodachtig	geelgroen
bloemen	♀	♀	♂	♂

In the preceding Yearbook (20, p. 50) the cv. 'Drakenburg' was classified under S. rubens (S. alba × S. fragilis), but now it seems certain, that S. fragilis did not have any influence; the cultivar surely belongs to S. alba. The differences between the 4 clones of S. alba, more or less common in cultivation in Holland, are:

	'Calva'	'Drakenburg'	'Liempde'	'Rockanje'
leaf (length: breadth)	± 6:1	8-9:1	6-7:1	6-7:1
- (underside)	green	green-glaucous	glaucous	glaucous
- (pubescence)	± glabrous	slightly	closely	moderately
petiole	4-6 mm	4-7 mm	5-10 mm	4-8 mm
- (colour)	reddish	yellow green	reddish	yellow green
flowers	♀	♀	♂	♂

Salix balfourii LINTON (×) in Journ. Bot., 51, suppl., 50 (1913).

S. caprea × *lanata* LINTON in Journ. Bot., 36, 123 (1898).

Sedert een jaar of tien is deze aanbevelenswaardige wilg op verscheidene plaatsen van ons land in cultuur. De voornaamste sierwaarde ontleent hij aan de enorm grote katjes, die reeds in maart overvloedig aan de planten verschijnen.

De hybride werd voor het eerst gevonden in Glen Isla, ten NW. van Dundee (Schotland) en wel door Prof. J. H. BALFOUR, toenmalig hoogleraar in de plantkunde aan de Universiteit te Edinburgh. Later werd door LINTON in de Hortus Botanicus aldaar een aantal kruisingen verricht en uit een kruising *S. caprea* × *lanata* verkreeg hij een plant, die in hoge mate overeenkwam met het bovengenoemde wilde exemplaar. De kruisingen moeten

omstreeks 1890 zijn verricht en eigenaardig genoeg heeft het meer dan 50 jaar geduurd, voordat de sierwaarde ervan werd erkend.

In ons land werd *S. balfourii* kort na de tweede wereldoorlog geïmporteerd door de Heer S. G. A. DOORENBOS.

De plant is in vele kenmerken intermediair tussen de ouders.

Brede struik (tot 2 m) met kort en grijs behaarde twijgen; knoppen groot en donker; bladen 4–10 cm lang, breed eirond tot ovaal, gaafrandig tot oppervlakkig gezaagd, kort en meestal scheef toegespitst (dit laatste is typisch voor *S. caprea*), bovenzijde donkergroen, onderkant dicht en grijs behaard, netaderig (fig. 4m); katjes aanvankelijk geelachtig (typisch voor *S. lanata*), later wit, groot (tot 6 cm), mannelijk.

S. balfourii Linton came into the cultivation in the Netherlands shortly after World War II and is nowadays a rather common plant in nurseries. It is a very attractive willow.

***Salix hastata* L. cv. 'Wehrhahnii' (BONSTEDT)**

S. wehrhahnii BONSTEDT ex Gartenwelt 1951, 141; ex KRÜSSM., Laubg., ed 2, 336 (1951); beide zonder latijnse diagnose.

S. hastata 'Wehrhahnii' (BONSTEDT) BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 147 (1959), cv.

Van deze bijzonder aanbevelenswaardige wilg zijn in de literatuur weinig gegevens te vinden; het schijnt dat de Heer BONSTEDT, destijds hortulanus van de botanische tuin te Göttingen, bewerker van de eerste druk van PAREY's Blumengärtnerei, de plant in het Engadin gevonden heeft; het zou een hybride zijn van 2 of 3 soorten, maar deze opgave berust ongetwijfeld op fantasie.

De plant komt geheel overeen met *S. hastata* var. *vegeta* ANDERSS.; *S. hastata* heeft een groot verspreidingsgebied in Europa en West-Azië en is zeer variabel; de variëteit *vegeta* is gekenmerkt door de bredere bladen, die langs de rand gezaagd zijn, kenmerken, die juist onze vorm van *S. hastata* doet afwijken.

Vrij dichte struik met schuin uitstaande takken (50 cm); twijgen geelbruin, later zeer donker, aanvankelijk los-zijdeachtig behaard, later vrijwel kaalwordend; knoppen roodachtig, kaal of iets zijdeachtig behaard; bladen 25–50 × 15–30 mm, eirond, top spits of kort toegespitst, voet afgerond tot zwak hartvormig, rand tamelijk fijn klierachtig gezaagd, beiderzijds groen, aanvankelijk los-zijdeachtig behaard, later kaal of op de middennerf met enkele witte haren, netaderig (vooral onderzijde); steel 5–10 mm, iets zijdeachtig behaard; steunbladen scheef en breed eirond, netaderig, klierachtig gezaagd (fig. 4l); katjes ♂, vóór de bladen verschijnend, eerst mooi wit; schutbladen éénkleurig en donker, aan de rugzijde dicht met lange, witte zijdeachtige haren bezet; meeldraden 2; alleen de voorste klier aanwezig.

Neotype in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 27343, München, Hortus Botanicus Nymphenburg, 9.6.1954.

The small willow found by Mr Bonstedt, the late Curator of the botanic garden at Göttingen (Germany) came in the cultivation under the name S. wehrhahnii; the plant belongs however to S. hastata L. var. vegeta Andersson and therefore it seems to me best to maintain 'Wehrhahnii' as cultivar epithet for this clone.

Dense shrub, to 50 cm high; branchlets yellowish brown, later very dark; leaves as shown in fig. 41, green, reticulate and at first silky beneath, catkins ♂, large, appearing before the leaves.

Salix syrticola FERNALD in Rhodora, 9, 225 (1907); 48, 36, t. 1001-1002 (1946).

S. adenophylla Hort., niet Hook.

Bij nader determineren van wilgen, aanwezig op Nederlandse kwekerijen, bleek me, dat verscheidene soorten verkeerd op naam staan. Hetgeen bekend is als *S. adenophylla* moet *S. syrticola* heten; hetgeen in de literatuur bekend is als *S. adenophylla* (en niet op de kwekerijen voorkomt) is *S. cordata*; en hetgeen bekend is als *S. cordata* moet worden veranderd in *S. rigida*.

Een onaangename kruisverandering van namen dus, als gevolg van verkeerde determinatie in vroeger tijden.

Meer uitvoerig hieromtrent in Ned. Dendr. ed. 4, 146 (1959).

Sambucus racemosa L. cv. 'Plumosa'

S. racemosa plumosa SPAETH, Cat., 55, 5 (1882); SPAETH ex CARR. in Rev. Hort., 1886, 399.

Zie voor de overige synoniemen in REHD., Bibl., 600 (1949).

In 1880 werd uit Rusland zaad van *Sambucus racemosa* naar verscheidene boomkwekerijen in West-Europa gezonden en uit dit zaad ontstond hier en daar een vorm met slipvormig ingesneden bladen. Het eerst kwam deze bij SPAETH in de handel (1882). Evenwel is deze vorm weer uit de culturen verdwenen, althans ik heb hem na de oorlog nergens meer aangetroffen.

Sambucus racemosa L. cv. 'Moerheimi' (RUYS)

S. racemosa moerheimi RUYS, Cat. Moerheim, 1938, 33; RUYS ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 3, 387 (1949), cv.

Omstreeks 1930 ontstond te Dedemsvaart in de kwekerij Moerheim een vorm, nauw verwant aan de vorige; deze werd in 1938 als 'Moerheimi' in de handel gebracht.

Het is een kloon, van de voorgaande verschillend door de sierlijker groeiwijze, de witte (i.p.v. groene) bloemen en de vermiljoenrode vruchten. De bladinsnijdingen zijn slipvormig, maar gemiddeld niet zo diep als ik ze bij 'Plumosa' zag.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 28204, Dedems-
vaart, kwekerij Moerheim, 10.9.1954.

A rather new cultivar raised at the Moerheim nurseries at Dedemsvaart. The plant is very similar to the cv. 'Plumosa'; the habit however is more graceful, the flowers are white and the berries vermillion red coloured.

Sambucus racemosa L. cv. '**Plumosa aurea**' (WEZELENBURG)

S. racemosa plumosa foliis aureis WEZELENBURG ex SPRINGER in Tijdschrift voor Tuinbouw, 1, 243 + gekleurde plaat (1895); WEZELENBURG, Cat. 1897/98, 16 (1897), nom.

S. racemosa plumosa aurea DE VOS ex SPAETH, Cat., no. 98, 113 (1896); WEZELENBURG ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 417 (1959), cv.

S. racemosa plumoso-aurea SCHWERIN in Mitt. d. Deutschen dendr. Ges., 18, 49 (1910), f.; SCHWERIN ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 2, 325 (1942), cv.

Deze plant, die ongetwijfeld werd gevonden door C. DE VOS, boomkweker te Hazerswoude, werd door zijn opvolger WEZELENBURG in 1895 in de handel gebracht; men was bijzonder met deze geelbladige vlier ingenomen, gezien het feit, dat deze in 2 jaren tijd 4 bekroningen verwierf. De fraaie gekleurde plaat, gepubliceerd in het Tijdschrift voor Tuinbouw, werd door de firma WEZELENBURG als reclameplaat verspreid.

De oudste naam is '*Plumosa aurea*' en er is geen reden deze te wijzigen of samen te trekken tot '*Plumoso-aurea*'.

De kloon is nog steeds in cultuur en vrij algemeen bekend.

Type in het Herbarium van de L.H. te Wageningen, coll. Springer, Hazerswoude, kwekerij Wezelenburg & Zoon (geen jaartal).

This cultivar originated at the nursery of C. de Vos, Hazerswoude (Holland), was put into commerce by his successor Wezelenburg; the plant is still common in cultivation. It is not necessary to alter the name; the oldest one, viz. 'Plumosa aurea' is correct.

Sorbus 'Lombarts hybriden' (LOMBARTS)

Sorbus 'Lombarts hybriden' LOMBARTS, Cat. 1957/58, 83 (1957); LOMBARTS ex FONTAINE in De Boomkw. 13, 26 (1957); ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 273 (1959).

Omstreeks 1940 is de firma P. LOMBARTS te Zundert begonnen met het uitzaaien van zaden, gewonnen van *S. prattii* en *S. discolor*; de moederplanten hiervan waren tezamen met exemplaren van *S. aucuparia* vrij dicht naast elkaar geplant om zodoende een goede kans te lopen, dat hybriden zouden ontstaan; de opzet was om het kleurengamma in de Sorbus-vruchten te vergroten. Een groot aantal bastaarden is ontstaan en in 1957 werden de eerste selecties in de handel gebracht.

De planten zijn onderling zeer verschillend en vertonen allerlei overgangen

tussen de ouders; de kleur der vruchten varieert van rood via donkerrose, lichtrose, oranje, geelachtig naar wit.

Tot nog toe zijn 20 cultuurvariëteiten onder fantasienamen in de handel gegeven, doch omtrent de cultuurwaarde is nog niet veel te zeggen. Ongetwijfeld zullen enkele hiervan aan het standaardsortiment worden toegevoegd. Voor de klonen afzonderlijk verwijs ik naar bovengenoemde literatuur.

The firm P. Lombarts at Zundert (Holland) crossed Sorbus aucuparia with S. discolor and S. prattii with the purpose to get hybrids with a greater variation in colour of the fruits. A large amount of forms has arisen and up to now 20 named clones have been introduced into cultivation. The colour of the fruits varies from white to yellow, orange, pink or red. See for the separate clones the above mentioned literature.

Spiraea bumalda BURV. (×) cv. **'Crispa'** (HESSE)

S. pumila bumalda crispa HESSE, Cat. 1923/24, 35 (1923); in Mitt. d. Deutschen dendr. Ges., 1924, 341, fig.

S. bumalda crispa DELAUNAY, Cat. 1932/33, 35 (1923); HESSE, Cat. 1949/50, 69; BOOM, Ned. Dendr., ed. 3, 210 (1949), var.

Deze vorm is zowel ontstaan bij de firma HESSE te Weener (Oldenb.) als bij de firma DELAUNAY te Angers en wel als sport van de bekende *'Anthony Waterer'*.

De plant komt daarmee in vele opzichten overeen, zelfs in zijn bonte blad, al is dat bij *'Crispa'* tamelijk zeldzaam. De groeiwijze is wat meer gedrongen, het loof loopt rood uit en de bladen zijn eigenaardig fijn en diep ingesneden, de oppervlakte is golvend en de randen zijn vaak ± naar beneden gebogen. Eigenlijk is het blad misvormd, maar het maakt toch een sierlijke indruk.

De plant is op boomkwekerijen tegenwoordig niet zeldzaam, doch in de dendrologische literatuur nauwelijks te vinden; in kwekerijen vindt men hem soms wel als *Spiraea crispifolia*, maar dit is een synoniem van *S. bullata*, een lage soort met kleine, bobbelige bladen.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 32486, Weener, kwekerij H. HESSE, 29.8.1956.

This clone originated as a sport of the well-known 'Anthony Waterer' at the nurseries of H. Hesse, Weener (Germany) 1923 and some times later also by the firm Delaunay, nurserymen at Angers (France); the plant is characterized by its undulated, crisped leaves. At the moment common in cultivation.

Stephanandra incisa (THBG) ZABEL cv. **'Crispa'** (JENSEN)

Stephanandra incisa crispa A. M. JENSEN, Cat. 1949, 15; JENSEN ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 219 (1959), cv.

Deze cultivar is vermoedelijk omstreeks 1930 gevonden in de kwekerij van A. M. JENSEN, boomkweker te Holmstrup (Denemarken) en werd eerst in 1949 in de handel gebracht. Hij wijkt van het type af door de iets lagere

groeiwijze en de \pm gekroesde bladen: de rand hiervan is namelijk wat dieper en onregelmatiger ingesneden en bovendien is de oppervlakte iets golvend, zodat het blad een gekroesde indruk maakt.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 35027, Zundert, kwekerij P. LOMBARTS, 9.10.1957.

This clone originated in the nursery of A. M. Jensen, nurseryman at Holmstrup (Denmark); the plant is characterized by the somewhat lower habit and the \pm crisped leaves. Rather common in cultivation in the Netherlands.

Tilia tomentosa MOENCH cv. **'Van Koolwijk'** (LOMBARTS)

T. americana 'Van Koolwijk' LOMBARTS, Cat., 1940/41, 47 (1940).

T. tomentosa 'Van Koolwijk' LOMBARTS, Cat. 1956/57, 86 (1956);
LOMBARTS ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 313 (1959), cv.

Deze linde werd omstreeks 1935 door de Heer JAC. LOMBARTS gevonden in een lindenlaan te Breda en is genoemd naar de toenmalige directeur der gemeentebeplantingen aldaar, de Heer C. M. VAN KOOLWIJK.

De plant wijkt af van de gewone zilverlinde door de gedrongen groeiwijze; de oorspronkelijke boom is gesneuveld, maar de oudste nazaat ervan is aanwezig op de kwekerij van P. LOMBARTS te Zundert, is nu \pm 23 jaar en niet hoger dan 7 m; de kroon is zeer dicht en compact, de bladen zijn tamelijk klein, namelijk gemiddeld, slechts 8×8 cm.

Alhoewel deze cultuurvariëteit reeds geruime tijd in de handel is, treft men hem weinig aan. Toch lijkt het me wel een aanwinst, vooral voor straten: de gewone zilverlinden zijn daarvoor toch veel te groot. Het sortiment bruikbare straatbomen is overigens niet zeer uitgebreid en daarom is iedere compactgroeiende cultuurvariëteit welkom.

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 27109, Zundert, kwekerij P. LOMBARTS, 18.9.1953.

A clone with a compact crown, found by the firm P. Lombarts, nurserymen at Zundert in a plantation of T. tomentosa. The tree grows slowly and the leaves are rather small ($\pm 8 \times 8$ cm). Not common in cultivation.

Ulmus hollandica MILL. (\times) cv. **'Commelin'** (PROEFST. BAARN)

U. hollandica 'Commelin' PROEFST. BAARN ex BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 158 (1959), cv.

Deze iep ontstond op de iepenproeftuin te Baarn uit een kruising van een iepenzaailing met *U. hollandica* cv. 'Vegeta'. Inschrijving in het Centraal Rassenregister is aangevraagd (1958).

Het nieuwe ras kenmerkt zich voornamelijk door een redelijke mate van resistentie tegen de gevreesde iepziekte en het is daarom, dat men hoopt, dat de planten ook als boom zullen voldoen. Er bestaan evenwel nog geen grote exemplaren van en dus kunnen we daaromtrent nog geen oordeel uit-

spreken. Een feit is alleen, dat de jonge bomen op de kwekerij een goede, snelle groei vertonen.

De jonge planten groeien vrij smal op, de zijtakken staan tamelijk schuin naar boven; twijgen aanvankelijk fijn behaard, later kaal, roodachtig bruin; knoppen vrijwel recht voor het bladmerk staand, fijn doch schaars grijs behaard, grijs gewimperd; bladen tot 10 cm lang, tamelijk asymmetrisch, top kort toegespitst, bovenzijde tamelijk ruw en kaal, onderkant kort behaard en aldus blijvend, soms alleen langs de nerven behaard; aantal zijnerfen 9-12 paar; bladsteel tamelijk lang, alleen aan de bovenkant behaard (fig 40); bloemen en vruchten mij onbekend. Hier volgt nog een opgave van de verschillen met 'Vegeta':

	'Commelin'	'Vegeta'
stam der 2-3-jarige planten	donkergrijs	grijs
hoek der zijtakken	30°	45°
jonge, éénjarige twijgen	bruin en vrij dof	olijfbruin en vrij glimmend
bladen van langloten (gemidd.)	10 × 7 cm (fig. 40)	16 × 9 cm (fig. 40)
aantal zijnerfparen	9-12	14-18
onderzijde der bladen	kort behaard en ± aldus blijvend	kort behaard en ± kaal wordend

Type in Rijksherbarium te Leiden, coll. BOOM, no. 34944, Wageningen, proeftuin Stichting tot Verbetering van Houtopstanden, 3.10.1957.

A new cultivar which is a good resistance against the Dutch Elm disease, selected by the Dutch Elm Committee. It is a crossing of an elm-seedling with the cv. 'Vegeta' and differs from the latter by the narrower habit, the darker grey branches, the duller and brown branchlets, the smaller leaves, the smaller number of veins (9-12) and the undersides of the leaves which are pilose.

Viburnum rhytidophyllum HEMSL., **V. rhytidocarpum** LEMNE (×) en **V. rhytidophylloides** SUR. (×)

Dit zijn 3 veel op elkaar gelijkende namen voor 3 onderling vrij weinig verschillende planten; op de kwekerijen en vooral in collecties is nog al enige verwarring, zodat het me nuttig voorkomt deze 3 planten nog eens te vergelijken en afbeeldingen te geven van de bladen.

V. rhytidophyllum is een algemeen bekende soort, die in China wild groeit; deze wordt nog vaak door zaaien vermenigvuldigd, zodat een bepaalde variatie in cultuur optreedt. De planten zijn steeds geheel wintergroen; de bladen zijn aan de bovenzijde sterk gerimpeld, gaafrandig en althans in de zomer geheel kaal (fig. 5a).

V. rhytidocarpum (*V. buddleifolium* × *rhytidophyllum*) lijkt er veel op, maar de bladen vallen tegen het voorjaar af; het tijdstip daarvan hangt af van de aard van de winter; de bladen hebben ± dezelfde vorm als bij *V.*

rhytidophyllum, zijn misschien iets breder en minder spits, maar het voornaamste kenmerk zit in de beharing van de bovenzijde der bladen: aanvankelijk is deze beharing duidelijk, later valt deze af, maar geheel kaal wordt de bovenkant nooit; het beste is dit te zien aan de nerven; verder is het blad iets minder gerimpeld en is de bladrand gaaf of voorzien van enkele tandjes; dit dus in overeenstemming met de vorige soort (fig. 5b).

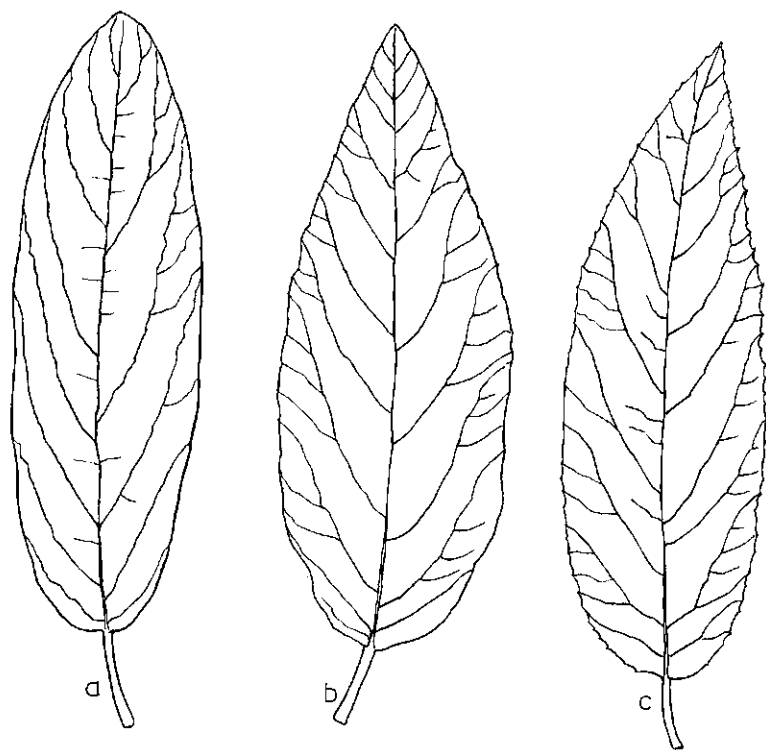

fig. 5. a. *Viburnum rhytidophyllum* – b. *V. rhytidocarpum* – c. *V. rhytidophylloides* 'Holland' – $\frac{1}{2}$.

V. rhytidophylloides (*V. lantana* \times *rhytidophyllum*) is nog minder uitgesproken wintergroen; in de winter gaan de bladen namelijk vrijwel steeds alle verloren; de bladen lijken sterk op die van de vorige, ook in de beharing, maar de bladrand is steeds duidelijk fijn getand; dit is het kenmerk, waaraan deze hybride steeds met zekerheid is te herkennen. Deze hybride is in cultuur als één kloon, genaamd 'Holland' (fig. 5c).

De bladvorm is in bijgaande tekening weergegeven; laat men er wel aan denken, dat dit gemiddelden zijn.

In bloeiwijze, bloemen en vruchten komen de 3 planten sterk overeen; alleen is de bloeiwijze van *V. rhytidophylloides* wat anders van karakter; men ziet daarin duidelijk invloed van *V. lantana*.

Vinca major L.

Van deze niet geheel winterharde soort komen verscheidene vormen in cultuur voor; ze moeten worden gedekt, soms ook wel vriezen ze in, na strenge winters kan men ze wel geheel kwijt raken, maar ondanks dat ziet men ze toch nog geregeld. In de bloemisterijen zijn sommige zelfs algemeen, reden, waarom hier op de benaming der cultuurvariëteiten wat nader wordt ingegaan; het is namelijk zo, dat de bontbladige vormen slechts zelden onder de juiste namen voorkomen.

The nomenclature of the cultivars of V. major and V. minor is rather complicated; there is much confusion caused by the literature which is insufficiently known and by a misinterpretation of the terms which were used to describe the colour of the flowers. An attempt is made to name the known cultivars, though they mostly are rare in cultivation.

Vinca major L. cv. 'Alba'

Clematis daphnoides, major, flore albo J. BAUHIN, Hist., 2, 132 (1650).

V. major alba MIRBEL in Nouv. Duhamel, 1, 42 (1801), var.

V. major flore albo VOSS in VILM., Blumeng., ed. 3, 657 (1894), f.

Deze is geheel gelijk aan het type, alleen zijn de bloemen wit; in cultuur is deze vorm zeldzaam; bekend sedert 1650.

Vinca major L. cv. 'Reticulata'

V. major foliis aureo-reticulatis LEMRE in Flore des Serres, 3, 64, t. 278 (1847).

V. major foliis reticulatis K. KOCH, Wochenschrift, 5, 31 (1862).

V. major reticulata DE VOS, Woordenboek, 141 (1867), nom. subnud., Handboek, 212 (1887); BOOM, Ned. Dendr., ed. 4, 401 (1959), cv.

V. major flava CARR. in Rev. Hort., 1873, 240.

Hiervan zijn de bladen geel en netaderig getekend; soms zijn de bladen zelfs (althans in het midden) helemaal wat geelachtig; bijzonder fraai is deze vorm niet, doch toch kan men hem geregeld vinden, vooral in bloemisterijen.

Volgens CARRIÈRE heeft Mr. OTIN, tuinchef van de botanische tuin te St. Etienne deze cultivar gevonden.

Vinca major L. cv. 'Variegata'

V. major variegata MIRBEL in Nouv. Duhamel, 1, 42 (1801), var.

V. major foliis variegatis K. KOCH in Wochenschrift, 5, 31 (1862).

V. major elegantissima NICH., Dict., 4, 160 (1887), var.

Deze plant is algemeen bekend, vooral in bloemisterijen; is gekenmerkt door de geelbonte bladen. We kennen deze vorm sedert 1700.

Vinca minor L.

Van deze soort maagdenpalm bestaat een veel groter aantal cultuurvariëteiten; ze zijn alle volkomen winterhard en sommige kan men nog ge-

regeld aantreffen. De benaming heeft steeds aanleiding tot moeilijkheden gegeven, hetgeen zelfs tot gevolg heeft gehad, dat in sommige catalogi de vormen eenvoudig worden aangeboden als dubbel wit, dubbel rood, enz..

Een der oorzaken der verwarring is wel, dat er aanmerkelijk verschil bestaat in de kleuraanduiding; het type heeft violetblauwe bloemen, we kennen deze kleur allen; maar in de literatuur wordt deze als '*Violacea*', '*Purpurea*', '*Caerulea*' en met nog meer woorden aangeduid. Ik heb daarom getracht uit de beschrijvingen op te maken wat bedoeld werd en geef nu hier een overzicht van de benaming der cultuurvariëteiten:

1. *Verscheidenheden met enkele bloemen:*

Vinca minor L. cv. '**Minor**'

V. minor caerulea SWEET, Hort. brit., 274 (1826).

V. minor azurea DIPP., Laubh., 1, 157 (1889), f.

Dit is de naam voor de wilde vorm met violetblauwe bloemen.

Vinca minor L. cv. '**Alba**'

V. minor alba WESTON, Bot. Univ., 1, 350 (1770), var.

V. minor flore albo LODD., Cat. ex LOUD., Arb. brit., 2, 1256 (1838), var.

Van de diverse verscheidenheden is dit wel de meest algemene; de bloemen zijn helderwit en iets kleiner dan normaal; de plant is al lang in cultuur, groeide reeds in de botanische tuin te Leiden ten tijde van CLUSIUS in 1594.

Vinca minor L. cv. '**Cuprea**'

V. minor cuprea DOELL, Flora bad., 2, 812 (1859), var.

V. minor rosea Hort. ex GROENL. & RPL. in VILM., Blumeng., 1278 (1873), var.

Hiervan zijn de bloemen violetrose, tamelijk licht van kleur.

Vinca minor L. cv. '**Purpurea**'

Clematis daphnoides, minor, flore purpureo simplice J. BAUHIN, Hist., 2, 130 (1650).

V. minor purpurea MIRBEL in Nouv. Duhamel, 1, 43 (1801), var.

V. minor atropurpurea SWEET, Hort. brit., 274 (1826), var.

V. minor violacea Hort. ex KIRCHN., Arb. musc., 517 (1864), var.

V. minor punicea BEAN, Trees etc., 2, 662 (1914), var.

Deze ook al van ouds bekende plant heeft donker violetrose bloemen; men zou deze ook paars kunnen noemen. Is tamelijk algemeen in cultuur.

2. *Verscheidenheden met gevulde bloemen:*

Vinca minor L. cv. '**Plena alba**'

V. minor plena alba WESTON, Bot. Univ., 1, 309 (1770), var.

V. minor alba plena W. MILLER in BAIL., Am. Cycl. Hort., 4, 1934 (1902), var.

V. minor alboplena BOOM, Ned. Dendr., ed. 3, 371 (1949), var.

V. minor milleri KRÜSSM., Laubg., ed. 2, 387 (1951).

De naam van WESTON voor deze gevuld- en witbloemige vorm is de oudste en volgens de Code acceptabel; er is geen reden de beide delen van de naam te verwisselen of te verbinden.

De plant komt zelden voor en we kennen hem sinds 1770.

Vinca minor L. cv. '**Plena caerulea**'

Clematis daphnoides flore purpureo pleno DILLENIIUS, Hort. Eyst. (1613).

V. minor plena caerulea WESTON, Bot. Univ., 1, 309 (1770), var.

V. minor plena MIRBEL in Nouv. Duhamel, 1, 43 (1801), var.

V. minor multiplex SWEET, Hort. brit., 1, 274 (1826), var.

V. minor caerulea plena DIPP., Laubh., 1, 157 (1889), f.

Hiervan is de kleur der bloemen gelijk aan die van het type; de bloemen zijn tamelijk goed gevuld; bekend sinds 1613.

Vinca minor L. cv. '**Plena purpurea**'

Clematis daphnoides minor, flore saturate purpureo duplicis SUTHERLAND, Hort. Edinb. (1683).

V. minor plena purpurea WESTON, Bot. Univ., 1, 309 (1770), var.

V. minor purpurea plena GROENL. & RPL. in VILM., Blumeng., 1278 (1873), var.

V. minor purpureoplena BOOM, Ned. dendr., ed. 3, 371 (1949), var.

V. minor westonii KRÜSSM., Laubg., ed. 2, 387 (1951), var.

De bloemkleur van deze vorm is gelijk aan die van cv. '*Purpurea*'; ook hier is de naam van WESTON de juiste; bekend sinds 1683.

Vinca minor L. cv. '**Rubra plena**'

V. minor rubra plena Hort. ex GROENL. & RPL., in VILM. Blumeng., 1278 (1873), var.

V. minor rosea plena DIPP., Laubh., 1, 157 (1889), f.

V. minor roseiplena WEHRH., Gartenst., 835 (1930), var.

Of deze namen bij elkaar horen is moeilijk uit te maken; er is in ieder geval een gevuldbloemige, vrij licht rose verscheidenheid bekend en de beschrijvingen behorende bij bovenvermelde namen komen daarmede ± overeen.

3. *Verscheidenheden met bonte bladen:*

Vinca minor L. cv. 'Alba variegata'

V. minor flore albo, foliis variegatis Hort. ex KIRCHN., Arb. musc., 517 (1864), var.

V. minor alba variegata W. MILLER in BAIL., Cycl. Amer. Hort., 4, 1934 (1902), var.

De bloemen hiervan zijn wit, de bladen witbont; niet algemeen in cultuur voorkomend.

Vinca minor L. cv. 'Argenteovariegata'

V. minor argenteovariegata WESTON, Bot. Univ., 1, 309 (1770), var.

V. minor argentea variegata W. MILLER in BAIL., Cycl. Amer. Hort., 4, 1934 (1902), var.

Hierbij zijn de bloemen normaal violetblauw, doch de bladen wit gevlekt tot wit gerand; nogal zeldzaam voorkomend.

Vinca minor L. cv. 'Aureovariegata'

V. minor aureovariegata WESTON, Bot. Univ., 1, 309 (1770), var.

V. minor aurea variegata BEAN, Trees etc., 2, 662 (1914), var.

Als de vorige, doch bladen geelbont; een onbelangrijke vorm.

LIJST VAN AFKORTINGEN VAN AUTEURS, BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN

- AMER. NURS. – American Nurseryman, 1904 →
- ANN. DE GAND – Annales belgique de sciences etc., Gand, 1–10 (1818–1822).
- BAIL., Cycl. Am. Hort. – L. H. BAILEY, Cyclopedia of American Horticulture, 4 delen (1900–1902).
- BAIL., Stand. Cycl. Hort. – L. H. BAILEY, The Standard Cyclopedia of Horticulture, 3 of 6 delen (1914–1917).
- BEAN, Trees etc. – W. J. BEAN, Trees and Shrubs hardy in the British Isles, ed. 1 (1914), ed. 3 (1933), ed. 7 (1950).
- Beih. Bot. Centrbl. – Beihefte Botanisches Centralblatt, 1891 →
- BERGM., Vaste pl. etc. – J. BERGMANS, Vaste planten en rotsheesters, ed. 1 (1924), ed. 2 (1939).
- BOISS. & HÖH., Diagn. – P. E. BOISSIER & R. F. HOHENACKER in BOISSIER, Diagnoses plantarum etc., 3 delen (1842–1859).
- BOISS. & HUT., Diagn. – P. E. BOISSIER & R. HÜTER in BOISSIER, Diagnoses plantarum etc., 3 delen (1842–1859).
- BOOM, Ned. Dendr. – B. K. BOOM, Nederlandse Dendrologie, ed. 2 (1942), ed. 3 (1949), ed. 4 (1959).
- Boonkw. – De Boonkwekerij, 1945 →
- Bot. Cab. – C. LODDIGES & SONS, Botanical Cabinet, 1818–1833.
- Bot. Jahrb. – Botanische Jahrbücher (Engler), 1881 →
- CARR. – E. A. CARRIÈRE.
- Cat. – Catalogus, prijscourant.
- CHITT., Dict. – F. J. CHITTENDEN, Dictionary of Gardening, R. H. S., 4 delen (1951), supplement (1956).
- DIPP., Laubh. – L. DIPPPEL, Handbuch der Laubholzkunde, 3 delen (1889–1893).
- DC., Prodr. – A. P. en A. DE CANDOLLE, Prodrum systematis etc., 17 delen (1824–1873).
- D. DON, Prodr. Fl. Nepal. – D. DON, Prodrum florae Nepalensis (1825).
- EHRH. – J. F. EHRHART.
- FEDDE, Repert. – F. FEDDE, Repertorium novarum etc., 1905 →
- FRANCH., Pl. Delav. – A. FRANCHET, Plantae delavayanae, 1889–1890.
- Gardn. Chron. – Gardener's Chronicle, 1841 →
- GROENL. & RPL. – J. GROENLAND & Th. RUEMLER, Vilmorin's illustrierte Blumengärtnerei, 3 delen, ed. 1 (1873–1875), ed. 2 (1879).
- GROOTEND. – H. J. GROOTENDORST.
- HARTW. & RPL., Bäume & Str. – J. HARTWIG & T. RUEMLER, Die Bäume & Sträucher, 1875.
- Ill. Hort. – L'illustration horticole, 1854–1896.
- JAEGER, Zierg. – H. JAEGER, Die Ziergehölze etc., ed. 1 (1865), ed. 2 (1884, samen met L. BEISSNER).
- Jaarb. Ned. Dendr. Ver. – Jaarboek Nederlandse Dendrologische Vereniging, 1925 →
- Journ. Arn. Arb. – Journal of the Arnold Arboretum, 1919 →
- Journ. bot. – Journal of Botany, 1863 →
- Journ. Jap. Bot. – Journal of Japanese Botany, 1916 →
- Journ. Roy. Hort. Soc. – Journal of the Royal Horticultural Society, 1846 →
- KIRCHN., Arb. musc. – KIRCHNER in E. PETZOLD & G. KIRCHNER, Arboretum muscaviense (1864).
- K. KOCH, Hort. dendr. – K. KOCH, Hortus dendrologicus (1853).
- KOM. – V. L. KOMAROV.
- KRÜSSM., Laubg. – G. KRÜSSMANN, Laubgehölze, ed. 1 (1937), ed. 2 (1951).
- LEMNE – V. LEMOINE.
- LEMRE – Ch. LEMAIRE.
- LODD. – C. LODDIGES.
- LOUD., Arb. brit. – J. C. LOUDON, Arboretum et Fruticetum britannicum, 8 delen (1838).
- MAK. – T. MAKINO.
- MAX. in Bull. Ac. Sc., St. Petersburg – K. J. MAXIMOWICZ in Bulletin de l'Académie de Sciences de St. Petersburg.
- Mitt. d. deutschen dendr. Ges. – Mitteilungen der deutschen dendrologischen Gesellschaft, 1893 →
- MOTTET, Dict. – S. MOTTET, Dictionnaire pratique d'horticulture etc., 5 delen (1892–1899).

- MOUILL., *Traité* - P. MOUILLEFERT, *Traité des arbres et arbrisseaux* (1892-1898).
- NICH., *Dict.* - G. NICHOLSON, *The illustrated Dictionary of Gardening*, 4 delen (1885-1889), suppl. (1900).
- nom. - nomen nudum (alleen de naam, dus zonder beschrijving).
- NOUV. DUH. - M. DUHAMEL DU MONCEAU, *Traité des arbres etc.*, ed. 2, 3 delen (1801-1806), de z.g. *Nouveau Duhamel*.
- PAXT., *Mag. of Bot.* - J. PAXTON's *Magazine of Botany*, 1832-1849.
- REHD., *Bibl.* - A. REHDER, *Bibliography of cultivated trees and shrubs etc.* (1949).
- REHD., *Man.* - A. REHDER, *Manual of cultivated trees and shrubs etc.*, ed. 1 (1927), ed. 2 (1940).
- Rev. Hort. - *Revue horticole*, 1829 →
- Rev. Hort. Belg. - *Revue de l'horticulture belge et étrangère*, 1875-1914.
- SER. - N. C. SERINGE.
- SCHLECHT, in *Mag. Ges. Naturf. Freunde Berlin* - D. F. VON SCHLECHTENDAHL in *Magazin der Gesellschaft naturforschender Freunde*, Berlin (1807-1818).
- SCHN., *Ill. Handb. Laubh.* - C. K. SCHNEIDER, *Illustriertes Handbuch der Laubholzkunde*, 2 delen (1906-1912).
- SIEB. - P. F. VON SIEBOLD.
- SARG., *Pl. wils.* - C. SARGENT, *Plantae wilsonianae*, 3 delen (1913, 1916, 1917).
- SWEET, *Hort. brit.* - R. SWEET, *Hortus britannicus*, ed. 1 (1826).
- SUR. - J. VALCKENIER SURINGAR.
- VANH. - L. VANHOUTTE.
- DE VOS, *Handb.* - C. DE VOS, *Handboek tot de praktische kennis der voornaamste boomen, heesters en coniferen etc.*, 2e druk (t.o.v. *Woordenboek*) (1887).
- DE VOS, *WOORDENB.* - C. de Vos, *Beredeneerd woordenboek der voornaamste heesters en coniferen, etc.*, (1867).
- Voss in *Vilm. Blumeng.* - A. Voss, *Vilmorin's Blumengärtnerei*, ed. 3 (1894-1896).
- Weekbl. Kon. Mij voor Tuinb. en Plantk. - *Weekblad van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij etc.* 1927-1950.
- WEHRH., *Gartenst.* - H. R. WEHRHAHN, *Die Gartenstauden*, 2 delen (1931).
- WESTON, *Bot. Univ.* - R. WESTON, *Botanicus universalis etc.*, 4 delen (1770-1777).
- Wiener Ill. Gartenz. - *Wiener Illustrierter Garten-Zeitung* (1879-1905).
- WILLD., *Berl. Baumz.* - C. L. WILLDENOV, *Berlinische Baumzucht*, ed. 1 (1796), ed. 2 (1811).

INDEX

De juiste namen der besproken planten zijn vet gedrukt: andere zijn synoniemen of namen, welke slechts terloops werden vermeld. Zo veel mogelijk is ook hier de oorspronkelijke schrijfwijze gehandhaafd. De enkelvoudige aanhalingstekens zijn bij de synoniemen weggelaten. De met * gemerkte namen zijn nieuw¹⁾ d.w.z. (behalve soms in catalogi) nog niet in de literatuur geldig beschreven.

Acer campestre 'Elsrijk' *	86	<i>Clematis davidiana</i> -stans	101
-- ' Zorgvlied ' *	87	-- hybrida Mrs Robert Brydon	103
-- pseudoplatanus 'Negenia' *	88	-- integrifolia 'Alba'	103
-- ' Zenith ' *	90	-- albiflora	103
-- saccharinum 'Asplenifolium' *	91	-- jouiniana 'Mrs Robert Brydon' *	103
<i>Aethionema armenum</i> Warley Hybrid	92	-- tubulosa hybrida	101
-- coridifolium	91	<i>Cotoneaster adpressa 'Little Gem' *</i>	104
-- Warley Rose	92	-- buxifolia cochleata	106
-- grandiflorum	91	-- vellaea	106
-- pulchellum	91	-- Cornubia	111
-- Warley Rose	92	-- exburyensis	111
-- pulchellum	91	-- frigida aldenhamensis	110
-- warleyense (×)	92	-- pendula	113
-- Warley Hybrid	92	-- vicaryi	114
-- ' Warley Rose '	92	-- glabrata	112
-- ' Warley Ruber '	92	-- henryana	108
Alyssum saxatile 'Citrinum'	93	-- Herbstfeuer	112
-- compactum	93	-- horizontalis 'Ascendens'	104
-- ' Dudley Neville ' *	93	-- fructu coccineo	104
-- flore pleno	93	-- ' Saxatilis '	105
-- nanum	93	-- hybrida Little Gem	114
-- pleniflorum	93	-- pendula	113
-- ' Plenum '	93	-- microphylla ' Cochleata '	106
-- ' Tom Thumb '	93	-- melanotricha	106
<i>Ampelopsis brevipedunculata elegans</i>	94	-- ' Ruby '	107
-- ' Variegata '	94	-- ' Vellaea '	106
<i>Amygdalus persica</i> Clara Meyer	150	-- rothschildiana	112
Arnold Dwarf Forsythia	120	-- rubens	107
<i>Berberis amurensis 'Flamboyant' *</i>	94	-- rugosa	108
-- candidula 'Haalboom' *	95	-- henryana	108
-- chenaultii	96	-- salicifolia Afterglow	108
-- Tottenham	98	-- ' Avondrood' *	108
-- gagnepainii Terra Nova	97	-- repens	108
-- Tottenham	98	-- rugosa	108
-- hybrido-gagnepainii (×)	96	-- watereri (×)	108, 114
-- ' Chenault '	98	-- ' Aldenhamensis '	110
-- ' Terra Nova '	97	-- ' Cornubia '	111
-- ' Tottenham '	98	-- ' Exburyensis ' *	111
-- media (×)	99	-- ' Glabrata '	112
-- Park Jewel	99	-- ' Herbstfeuer ' *	112
-- ' Parkjuweel '	99	-- ' Pendula '	113
-- rudigicans Flamboyant	94	-- ' Rothschildiana '	112
<i>Cissus heterophylla foliis pictis</i>	94	-- ' Vicaryi '	114
<i>Clematis bonstedtii</i> (×)	101	-- ' Watereri '	114
-- davidiana hybrida	101	-- ' Wilsoniana ' *	111

1) Names with * are new.

<i>Crataegus monogyna</i> 'Bicolor'	115	<i>Fothergilla glaucophylla</i>	123
-- candida plena	118	<i>Gleditsia triacantha</i> 'Moraine'	124
-- fl. roseo pleno masekii	119	-- 'Sunburst'	124
-- gumperi	115	<i>Hamamelis Adonis</i>	126
-- paulii	118	-- intermedia	125
-- punicea	117	-- 'Jelena'	125
-- 'Rosea'	115	-- 'Ruby Glow' *	125
-- rubroplena	119	-- japollis	125
-- mordenensis * (×)	115	-- japonica flavopurpurascens superba	126
-- 'Toba'	115	-- Ruby Glow	126
-- oxyacantha	117	-- Jelena	125
-- bicolor	115	-- mollis Copper Beauty	125
-- 'Candidoplena'	118	<i>Honey Locust Tree</i>	124
-- coccinea	117	<i>Ilex crenata</i>	127
-- flore pleno	119	-- bullata	127
-- flore candido pleno	118	-- 'Convexa'	127
-- flore pleno masekii	119	-- 'Hetzii' *	127
-- flore puniceo	117	-- 'Rotundifolia' *	128
-- flore rubro	117	<i>Lithodora diffusa erecta</i>	128
-- flore rubro pleno	119	<i>Lithospermum diffusum azureum</i>	128
-- floribus coccineis plenis	119	-- 'Erectum'	128
-- gumperi bicolor	115	-- 'Grace Ward'	129
-- kermesina plena	119	-- grandiflorum	128
-- 'Masekii'	120	-- 'Heavenly Blue'	128
-- multiplex	118	-- erectum	128
-- 'Mutabilis'	118	-- fruticosum Grace Ward	129
-- paulii	119	-- prostratum erectum	128
-- 'Paul's Scarlet'	119	-- Grace Ward	129
-- 'Plena'	118	-- Heavenly Blue	128
-- pleniflora	118	<i>Lonicera nitida</i>	129
-- 'Punicea'	117	-- pileata 'Graziosa' *	129
-- flore pleno	119	-- 'Hohenheimer Findling' *	130
-- 'Rosea'	117	-- yunnanensis	129
-- rosea superba	117	-- Graziosa	129
-- roseoplenta	118	<i>Magnolia hybrida Lenné alba</i>	131
-- 'Rubra plena'	119	-- lennei	130
-- rubroplena	119	-- purpureo-yulan lennei	130
-- splendens	117	-- soulangeana 'Lenné'	130
-- pyracantha lalandei	153	-- 'Lenné alba'	131
-- Toba	115	-- lennei	130
<i>Forsythia Arnold Dwarf</i>	120	-- yulan lenné	130
-- Beatrix Farrand	121	<i>Moraine Locust</i>	124
-- Farrand	121	<i>Opulaster opulifolius tomentellus</i>	131
-- intermedia 'Arnold Dwarf'	120	<i>Paul's New Double Scarlet Hawthorn</i>	119
-- 'Arnold Giant'	120	<i>Pfirsich Clara Meyer</i>	150
-- 'Farrand'	121	<i>Physocarpus opulifolius tomentellus</i>	131
-- 'Lynwood Gold'	122	<i>Picea mariana</i>	132
-- 'Mertensiana'	123	-- mariorika * (×)	131
-- 'Spring Glory'	123	-- omorika	132
-- Lynwood	122	<i>Populus canadensis 'Champagne'</i>	134
-- Lynwood Gold	122	-- 'Heidemij'	133
-- Spring Glory	123	-- 'Keppel's Glorie'	134
<i>Fothergilla gardenii 'Glaucophylla'</i>	123	-- serotina erecta	134

<i>Populus deltoides missouriensis</i>	133	<i>Pyracantha atalantoides</i>	151
<i>Potentilla arbuscula</i>	140	— coccinea	151
— fruticosa	135	— — ' Kasan ' *	154
— — arbuscula	136, 140	— — ' Keessen ' *	155
— — <i>argentea nana</i>	141	— — ' Lalandei '	153
— — ' Beesii '	137, 141	— — ' Orange Giant ' *	155
— — davurica	137	— — Orange Glow	156
— — farreri	137	— crenulata	151
— — farreri prostrata	137	— fortuneana	156
— — ' Francis Lady Daresbury '	137, 146	— — ' Orange Glow ' *	156
— — friedrichsenii	137	— gibbsii	151
— — ' Friesengold ' *	137, 141	Quercus libanerris * (×)	157
— — fruticosa	137	— — ' Trompenburg ' *	157
— — ' Grandiflora '	137, 142	— pendulina ' Pungens ' * (×)	158
— — hersii	146	— petraea pungens	158
— — ' Jackman '	137, 142	— rubra ' Heterophylla '	158
— — Jackman's variety	142	— — ' Schrefeldii '	159
— — ' Katherine Dykes '	137, 143	— sessiliflora pungens	158
— — ' Klondike ' *	137, 143	<i>Ribes</i> King Edward VII	160
— — ' Maanelys ' *	137, 144	— sanguineum flore pleno	161
— — mandshurica	137	— — ' Grandiflorum '	160, 161
— — ' Micrandra '	146	— — ' King Edward VII '	160
— — ' Moonlight '	144	— — ' Lombartsii '	160
— — ' Mount Everest ' *	137, 144	— — ' Plenum '	161
— — ' Primrose Beauty ' *	137, 145	— — ' Pulborough Scarlet '	161
— — purdonii	137	<i>Robinia ambigua</i> ' Decaisneana ' (×)	162
— — ' Purdonii alba '	137	— fertilis ' Monument ' *	162
— — pyrenaica	137	— hybrida Monument	162
— — snowflake	146	— Monument	162
— — veitchii	137	— pseudoacacia ' Appalachia '	163
— — vilmoriniana	137	— — decaisneana	162
— — ' Waltonensis '	146	— — Rectissima	162
<i>Prunus cerasifera albomaculata</i>	148	<i>Salix acutifolia</i> ' Pendulifolia '	164
— — ' Atropurpurea '	147, 148	— adenophylla	167
— — elegans	148	— alba ' Calva '	165
— — foliis purpureis	147	— — ' Drakenburg '	165
— — ' Louis Asselin '	148	— — ' Liempde '	165
— — ' Nigra '	148	— — ' Rockanje '	165
— — pissardii	148	— balfourii (×)	165
— — nigra	148	— cordata	167
— — — spaethiana	148	— hastata vegeta	166
— — ' Purpusii '	149	— — ' Wehrhahnii '	166
— — purpusii woodii	148	— pendulifolia	164
— — tricolor	148	— syrticola	167
— — ' Woodii '	148	— wehrhahnii	166
— laurocerasus ' Otto Luyken '	149	<i>Sambucus racemosa</i> ' Moerheimi '	167
— Louis Asselin	148	— — ' Plumosa '	167
— persica ' Clara Meyer '	149	— — ' Plumosa aurea '	168
— — ' Iceberg '	149	— — plumoso-aurea	168
— pissardii	147	<i>Shipmast Locust</i>	163
— — Pallet	147	<i>Shubert Chokecherry</i>	150
— — purpusii	149	<i>Spiraea bumalda</i> ' Crispa '	169
— virginiana ' Shubert ' *	150	— opulifolia tomentella	131

<i>Spiraea pumila</i> bumalda crispa	169	-- atropurpurea	174
<i>Stephanandra incisa</i> 'Crispa' *	169	-- aurea variegata	176
<i>Tilia americana</i> Van Koolwijk	170	-- 'Aureovariegata'	176
-- tomentosa 'Van Koolwijk' *	170	-- azurea	174
<i>Ulmus Commelin</i>	170	-- caerulea	174
-- hollandica 'Commelin' *	170	-- caerulea plena	175
-- 'Vegeta'	170	-- 'Cuprea'	174
<i>Viburnum rhytidocarpum</i> (×)	171	-- flore albo	174
-- rhytidophylloides (×)	172	-- milleri	175
-- rhytidophyllum	171	-- 'Minor'	174
<i>Vinca major</i>	173	-- multiplex	175
-- 'Alba'	173	-- plena	175
-- elegantissima	173	-- 'Plena alba'	175
-- flavida	173	-- 'Plena caerulea'	175
-- flore albo	173	-- 'Plena purpurea'	175
-- foliis aureoreticulatis	173	-- punicea	174
-- foliis reticulatis	173	-- 'Purpurea'	174
-- foliis variegatis	173	-- purpurea plena	175
-- 'Reticulata'	173	-- purpureoplana	175
-- 'Variegata'	173	-- rosea	174
-- minor	173	-- -- plena	175
-- 'Alba'	174	-- roseiplana	175
-- 'Alba plena'	175	-- 'Rubraplena'	175
-- 'Alba variegata'	176	-- violacea	174
-- alboplana	175	-- westonii	175
-- argentea variegata	176	<i>Vitis heterophylla</i> variegata	94
-- 'Argenteovariegata'	176		

PUBLICATIONS OF THE INSTITUTE OF HORTICULTURAL PLANT BREEDING

The following publications can be obtained in one of three ways:

- a. by ordering them from the Institute of Horticultural Plant Breeding (I.V.T.), P.O. Box 16, Wageningen-Netherlands
- b. by sending in exchange publications that are of interest to the I.V.T.
- c. by borrowing them from the I.V.T. library

Rassenlijsten/Variety lists

Rassenlijst voor Groentegewassen 1960	f 2,—
Rassenlijst voor Fruitgewassen 1960	- 2,—

Rasbeschrijvingen/Varietal Descriptions

1. Jensma, J. R. Cabbage varieties. Sluitkoolrassen, (only for sale)	f 13,50
2. Leemans, J. A. and E. T. Nannenga, Raspberry varieties, (only for sale)	- 25,—

Mededelingen/Communications

106. Andeweg, J. M. and J. H. Ruyten. Seven years experience with hybrid tomatoes. Juni 1957	- 0,50
107. Floor, J. Report on the selection of a dwarfing rootstock for cherries. Juni 1957	- 0,40
108. Banga, O. Horticultural plant breeding in the Netherlands. Juni 1957	- 0,30
109. Giessen, A. C. van der and A. van Steenberg. A new method of testing beans for Anthracnose. Juni 1957	- 0,30
110. Huyskes, J. A. Praktijkproeven met witlof 1954-1955. Juli 1957	- 0,45
111. Ferguson, J. H. A. Photothermographs a tool for climate studies in relation to the ecology of vegetable varieties. Oktober 1957	- 0,55
112. Snee, J. Geschiedenis van de spinazie en het ontstaan van de rassen. Oktober 1957	- 2,10
113. Snee, J. De stand van de veredeling bij spinazie. Dissertatie, Wageningen, november 1957	- 10,—
114. Smeets, L. Some effects of temperature on the shoot growth of cherry seedlings. Oktober 1957	- 0,50
115. Andeweg, J. M. en A. v. Steenberg. Praktijkproeven met pronkbonen 1955-1956. Oktober 1957	- 0,40
116. Garretsen, F. en H. G. Kronenberg. Opbrengstproeven met zwarte bessen. Oktober 1957	- 0,55
117. Bruyn, J. W. de. Het gehalte aan mydriatische alkaloiden van <i>Scopolia lurida</i> . Oktober 1957	- 0,55
118. Floor, J. Verslag van proeven met stekken onder waterneveling. Oktober 1957	- 1,75
119. Braak, J. P. and A. E. Zeilinga. Production of a colchicine-induced tetraploid asparagus. December 1957	- 0,70
120. Andeweg, J. M. and A. van Kooten. The practical importance of an identification of garden pea varieties in the seedling stage. December 1957	- 0,45
121. Banga, O. J. W. de Bruyn en J. L. van Bennekom. Praktijkproeven vroege krotten 1955-1956. Januari 1959	- 0,40
122. Banga, O. Effect of some environmental factors on the carotene content of carrots. Januari 1958	- 0,55
123. Elzenga, G. Influence of external factors on the alkaloid content in some medicinal plants. Januari 1958	- 0,50
124. Gerritsen, C. J. Zijn er in Nederland mogelijkheden voor de teelt van buitenperzikken. Februari 1958	- 1,65
125. Petiet, J. Zelfbestuiving bij anemonen. Maart 1958	- 0,40
126. Nieuwhof, M. en A. Kraai. Praktijkproeven met spitskool 1956-1957. April 1958	- 0,45
127. Gerritsen, C. J. De tamme kastanje een fruitgewas? April 1958	- 0,40
128. Kronenberg, H. G. en R. Roelofs. De teelt van aardbeien en frambozen in Schotland. Juli 1958	- 0,80
129. Huyskes, J. A. Het kweken van zwaardere glasslarassen. Juli 1958	- 0,45
130. Kraai, A. Bijen en hommels bij het veredelingswerk. Juli 1958	- 0,65
131. Banga, O. and J. Petiet. Breeding male sterile lines of Dutch onion varieties as a preliminary to the breeding of hybrid varieties. Juli 1958	- 0,50
132. Boom, B. K. Notities over succulenten (Notes on succulent plants). September 1958	- 1,—
133. Nieuwhof, M. Vegetative maintenance and propagation of cauliflower. September 1958	- 0,50
134. Ferguson, J. H. A. Empirical estimation of thermoreaction curves for the rate of development. September 1958	- 0,50
135. Braak, J. P. and Y. O. Kho. Some observations on the floral biology of the carrot (<i>Daucus carota</i> L.). September 1958	- 0,60
136. Gerritsen, C. J. De teelt van abrikozen. September 1958	- 1,50
137. Nieuwhof, M. Ervaringen op het I.V.T. met de veredeling van spitskool. Januari 1959	- 0,95
138. Nieuwhof, M. en A. Kraai. Praktijkproeven met het bloemkoolras Lecerf 1956-1957	- 0,50
139. Gerritsen, C. J. De Amandel. Februari 1959	- 0,40
140. Huyskes, J. A. Praktijkproeven met herfst- en winterprei 1955 en 1956. Februari 1959	- 0,40
141. Banga, O., J. W. de Bruyn, J. L. van Bennekom en H. A. van Keulen. Selection of carrots for carotene content. IV Reduction of the gas exchange of the soil. Maart 1959	- 0,65
142. Wiering, D. Artificial pollination of cabbage plants. Maart 1959	- 0,55
143. Rodenburg, C. M. The identification of lettuce varieties from the young plants. Maart 1959	- 0,45
144. Gerritsen, C. J. Het barsten van kersen. Maart 1959	- 0,35
145. Gerritsen, C. J. De vijg. Maart 1959	- 0,40
146. Jensma, J. R. Rassenproeven met savooiekool. Maart 1959	- 2,40
147. Banga, O. The institute of horticultural plant breeding. Maart 1959	- 0,80
148. Douglas, J. en H. H. van Doesburg. De vermeerdering van blauwe bessen door middel van scheutstekken. April 1959	- 0,40
149. Gerritsen, C. J. Een hoger rendement bij de teelt van hazelnoten. Mei 1959	- 0,40
150. Andeweg, J. M., and J. W. de Bruyn. Breeding of non-bitter cucumbers. Juli 1959	- 0,55
151. Huyskes, J. A. A method for selecting asparagus varieties with a long fibreless top. Juli 1959	- 0,55
152. Bruyn, J. W. de, en J. G. van Hall. De bepaling van kleine hoeveelheden hyoscyamine en scopolamine in geneeskruiden. Augustus 1959	- 0,45
153. Nieuwhof, M. Some experiences with the breeding of pointed headed cabbage. November 1959	- 0,45
154. Nieuwhof, M. Problems in the design of variety trials with spring cabbage. November 1959	- 0,40
155. Sztajn, K. Trials to overcome the incompatibility of crosses between <i>Lycopersicum esculentum</i> and <i>L. glandulosum</i> by repeated grafting. November 1959	- 0,45
156. Huyskes, J. A. The value of comparative tests of progenies from open-pollinated female asparagus plants. November 1959	- 0,30

INSTITUUT VOOR DE VEREDELING VAN TUINBOUWGEWASSEN

Institute of Horticultural Plant Breeding

DIRECTOR: DR. O. BANGA

ASSISTANT DIRECTOR: IR. J. GROENENDIJK

15 Dr. S. L. Mansholtlaan, Wageningen, The Netherlands. Telephone 3141

The general purpose of the Institute is the improvement of horticultural plants, inclusive of tobacco, and the investigation of problems in this field and in related ones. It works under a board of plant breeders and growers, and is supervised by the Ministry of Agriculture.

The activities of the Institute comprise:

1. Research on varieties of horticultural plants:
 - a. General documentation
 - b. Plant introduction
 - c. Distinctive characters
 - d. Cultural value
2. Research on methods of horticultural plant breeding and, as far as necessary, breeding work itself.
3. Research on seed growing and vegetative propagation.
4. Advisory work in these fields.

Members of Staff:

Breeding methods and special crops (including bulb and root crops): Dr. O. Banga;
Ornamentals: Ir. J. Groenendijk (temporary).

'Boskoop' crops: Ir. F. Schneider (stationed at Boskoop Research Station for Arboriculture).

Tomatoes, cucumbers etc.: Ir. J. M. Andeweg and Ir. K. Szteyn;

Herbs and tobacco: Ir. G. Elzenga, Ir. L. F. J. M. van der Ven (guest associate);

Leafy vegetables: Ir. J. A. Huyskes;

Pulses: Ir. E. Kooistra;

Cabbage crops: Ir. M. Nieuwhof;

Disease resistance tests: A. C. v. d. Giessen.

Tree fruits: Ir. A. S. de Bruyne;

Small fruits: Miss Ir. H. G. Kronenberg.

Floral Biology: Drs. J. P. Braak, Ir. Y. O. Kho and A. E. Zeilinga;

Physiology: Ir. L. Smeets;

Mathematical statistics and climate ecology: Ir. J. H. A. Ferguson;

Phytochemistry: Drs. J. W. de Bruyn;

Taxonomy of ornamental plants and street trees: Dr. B. K. Boom;

Taxonomy of fruit crops: Drs. E. T. Nannenga.

Visitors: G. Komen.

Publications: W. Koopmans.

Matters concerning Plant Breeder's Right and Plant Introduction: W. E. G. de Bruin.

Secretary: R. Vos.

Accountant: J. W. van Eyndhoven.